

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego

KNO.410.4.2.2025

Marek Konarzewski
Prezes Polskiej Akademii Nauk,
Polska Akademia Nauk
Pl. Defilad 1, 00-901 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/022 - Gospodarka majątkowa i finansowa Polskiej Akademii Nauk

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
tel. 48224445661, kno@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Polska Akademia Nauk ¹ , Plac Defilad 1, 00-901 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Konarzewski, Prezes PAN, od 1 stycznia 2023 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił: Jerzy Duszyński, Prezes PAN, od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2022 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Gospodarowanie mieniem przez Polską Akademię Nauk 2. Gospodarka finansowa Polskiej Akademii Nauk
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2025 (I półrocze) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego
Kontrolerzy	Mateusz Seroka, Specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/45/2025 z 1 sierpnia 2025 r. i upoważnienie do kontroli nr KNO/66/2025 z 14 października 2025 r. Agnieszka Łyszcz, Starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/46/2025 z 1 sierpnia 2025 r. Ewelina Brakoniecka, Starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/47/2025 z 1 sierpnia 2025 r.

(akta kontroli str. 1-8)

¹ Dalej: PAN lub Akademia.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2020-2025 (I półrocze) Polska Akademia Nauk, gospodarując mieniem będącym w jej zasobach, zgodnie z regulacjami ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk⁴ oraz przepisami ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁵ przeprowadziła proces uwłaszczania na należącym do PAN mieniu o łącznej wartości 87 290,6 tys. zł. Ponadto PAN zbyła 26 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni 1 317,17 m², których wartość rynkowa wynosiła 1 150,7 tys. zł. z czego uzyskała przychody netto w wysokości 342,2 tys. zł, a proces ich zbycia przeprowadzono zgodnie z przepisami ustawowymi oraz regulacjami wewnętrznymi PAN.

Sprzedaż 32 nieruchomości została przeprowadzona zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami⁶ oraz ustawy o PAN, a przychody uzyskane ze sprzedaży wyniosły łącznie 23 971,1 tys. zł. Jednakże przy procesie zbycia nieruchomości naruszono pkt. 3-6 Zasad sprzedaży nieruchomości stanowiących własność, lub będących w wieczystym użytkowaniu PAN. Ponadto, oddawanie w najem i w dzierżawę majątku PAN odbywało się zgodnie z ustawą o PAN, ale z naruszeniem pkt. 3-6 Zasad najmu i dzierżawy nieruchomości stanowiących własność lub będących w wieczystym użytkowaniu PAN stanowiących załącznik nr 5 do zarządzenia Kanclerza PAN nr 137/2017 z dnia 29 listopada 2017 r. jak również do Zarządzenia nr 27/2021 z dnia 11 maja 2021 r.

Akademia prowadziła książki obiektów budowlanych dla 664 posiadanych przez siebie obiektów budowlanych. Jednak w przypadku objętych badaniem książek obiektów budowlanych były one prowadzone z naruszeniem przepisów art. 60k ust. 2 i 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁷ oraz § 5 pkt 3, § 6 ust. 1, § 6 ust. 2 pkt 1, § 6 ust. 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego⁸, a także § 17 ust. 2 i § 19 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie książki obiektu budowlanego oraz systemu cyfrowa książka obiektu budowlanego⁹.

Flota samochodowa PAN i jednostek bez osobowości prawnej była wykorzystywana zgodnie z regulacjami wewnętrznymi PAN. Wykorzystywanie samochodów prywatnych do celów służbowych i wydawanie kart parkingowych również odbywało się zgodnie z regulacjami wewnętrznymi. Jednakże proces wynajmu 31 miejsc parkingowych w garażu przy ulicy Hożej 5/7 w Warszawie, którego PAN jest właścicielem, odbywał się z naruszeniem art. 24 ust. 3 ustawy o PAN i z pominięciem regulacji wewnętrznych PAN dotyczących zasad najmu i dzierżawy nieruchomości stanowiących własność lub będących w wieczystym użytkowaniu PAN.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz.U. z 2020 r. poz. 1796, ze zm. Dalej: ustawa o PAN.

⁵ Dz.U. z 2025 r. poz. 1691. Dalej: kpa.

⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 1145 ze zm. Dalej: ustawa o gospodarce nieruchomościami.

⁷ Dz. U. z 2025 r. poz. 418, ze zm. Dalej: ustawa prawo budowlane.

⁸ Dz. U. z 2003 r. Nr 120 poz. 1134. Dalej: rozporządzenie o KOB.

⁹ Dz. U. z 2022 r. poz. 2778. Dalej: rozporządzenie o KOB i eKOB.

W okresie objętym kontrolą przeprowadzono likwidację dwóch instytutów naukowych PAN, jednej pomocniczej jednostki naukowej oraz jednej innej jednostki pomocniczej PAN. W przypadku procesu likwidacji IPAR PAN działania nadzorcze ze strony PAN nie były prowadzone rzetelnie, co skutkowało kilkumiesięcznym opóźnieniem w przesłaniu informacji o rozpoczęciu likwidacji instytutu do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz naruszeniem przez Likwidatora przepisów art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁰.

Akademia prowadziła gospodarkę finansową co do zasady prawidłowo. W latach 2020-2025 (I półrocze) PAN uzyskała przychody w łącznej kwocie 984 631,4 tys. zł. Największe przychody uzyskano z dotacji podmiotowych, działalności gospodarczej oraz ze sprzedaży, użytkowania rzeczy i praw majątkowych. Przychody z dotacji podmiotowych na pokrycie bieżącej działalności Akademii w latach 2020-2025 (I półrocze) wyniosły łącznie 592 351,3 tys. zł (60,1% wszystkich przychodów PAN), przychody z działalności gospodarczej wyniosły łącznie 191 606,0 tys. zł (19,4% wszystkich przychodów), a przychody ze sprzedaży, użytkowania rzeczy i praw majątkowych wyniosły łącznie 87 310,0 tys. zł (8,9% przychodów PAN). Ponadto, łączna kwota przychodów z dotacji celowych w latach 2020-2025 (I półrocze) wyniosła 52 143,5 tys. zł (5,3% wszystkich przychodów PAN).

W okresie objętym kontrolą PAN przygotowywała i zmieniała plany finansowe zgodnie z przepisami ustawowymi i regulacjami wewnętrznymi. Środki z dotacji podmiotowych, celowych i dotacji na zadania inwestycyjne przyznane przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego i nauki w latach 2020-2025 (I półrocze) były prawidłowo wykorzystane i rozliczone. PAN przekazywała środki na działalność instytutów międzynarodowych, które w latach 2020-2024 zostały wykorzystane w całości. Akademia przekazywała również środki z dotacji celowej na pokrycie kosztów bieżącej działalności PAN instytutom naukowym na kształcenie w szkołach doktorskich, na studiach podyplomowych i w innych formach kształcenia. Środki zostały rozliczone zgodnie z umowami, a niewykorzystane środki zostały terminowo zwrócone do budżetu państwa.

PAN dokonywała podziału i przekazywała środki finansowe jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej zgodnie z regulacjami wewnętrznymi. Na funkcjonowanie tych jednostek w latach 2020-2025 (I półrocze) wydatkowano środki z dotacji podmiotowej w łącznej kwocie 237 173,6 tys. zł, z czego 68,1% trafiło do pomocniczych jednostek naukowych.

PAN poza środkami z części 67 budżetu państwa dysponowała też przychodami pozabudżetowymi, które w latach 2020-2025 (I półrocze) wyniosły łącznie 278 921,2 tys. zł. Środki te przeznaczano zgodnie z przepisami ustawy o PAN m.in. na projekty badawcze, dzierżawę i wynajem na potrzeby Akademii, bieżące gospodarowanie nieruchomościami oraz na pomoc innym podmiotom i jednostkom PAN.

W okresie od stycznia do listopada 2024 r. prowadzono proces utworzenia Grupy Ośrodków Konferencyjno-Wypoczynkowych PAN, której koszty

¹⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm. Dalej: uor.

funkcjonowania w latach 2025-2027 miały wynieść 51 030,0 tys. zł. Decyzją Prezesa PAN w listopadzie 2024 r. proces został przerwany. Na przygotowania do utworzenia nowej jednostki organizacyjnej wydatkowano od stycznia do grudnia 2024 r. łącznie 144,5 tys. zł, co było działaniem niegospodarnym. Ponadto, pracownik PAN realizował jedną z umów zlecenia związaną z tworzeniem GOKW w trakcie czasu pracy etatowej, wydając na wynikające z tych prac podróże służbowe kwotę 1,9 tys. zł, co naruszało § 5 ust. 2 pkt 1 Regulaminu Pracy Kancelarii PAN.

PAN w okresie objętym kontrolą wydatkowała środki na cele inwestycyjne w ramach procedur zakupowych i postępowań objętych przepisami ustawy prawo zamówień publicznych. PAN corocznie opracowywała zarówno plany zamówień publicznych powyżej 130 tys. zł, jak i plany zakupów. Procedury postępowań o udzielenie zamówień publicznych powyżej 130 tys. zł oraz procedury zakupowe były co do zasady realizowane zgodnie z przepisami prawa zamówień publicznych oraz z regulacjami wewnętrznymi. Jednak w przypadku jednej z badanych procedur zakupowych sposób sformułowania opisu przedmiotu zamówienia naruszał zasady wynikające z § 6 ust. 2 Regulaminu udzielania zamówień publicznych w PAN.

PAN w okresie objętym kontrolą posiadała zarówno zobowiązania, z których wynikała konieczność spłaty odsetek, jak i należności. PAN posiadała regulacje wewnętrzne dotyczące zasad windykacji należności i ich umarzania. Proces odzyskiwania należności był realizowany zarówno przez Biuro Prawne PAN, jak i zewnętrzne kancelarie prawne. W przypadku trzech badanych należności na łączną kwotę 104,6 tys. zł terminy wysłania wezwań do zapłaty naruszały pkt. 1-5 Zasad postępowania w procesie umarzania należności w PAN. Z kolei trzy należności na łączną kwotę 39,7 tys. zł nie zostały umorzone, pomimo istnienia ku temu przesłanek, co naruszało pkt 2 Zasad postępowania w procesie umarzania należności w PAN.

Poza jednym przypadkiem z 2023 r. PAN w okresie objętym kontrolą zatwierdzała sprawozdania finansowe instytutów naukowych PAN w terminach wynikających z przepisów prawa. W okresie objętym kontrolą PAN, na wniosek Biura do spraw Doskonałości Naukowej przeprowadziła sześć audytów w instytutach naukowych PAN w związku z realizacją umów dotacyjnych oraz zlecono trzy audyty zewnętrzne, z czego dwa na podstawie art. 25 ust. 3 ustawy o PAN. W latach 2020-2025 (I półrocze) w PAN prowadzono odrębne rejestry skarg dla Kancelarii PAN i ośmiu spośród 17 jednostek bez osobowości prawnej. Objęte szczegółowym badaniem skargi rozpatrzono w terminach wynikających z Kodeksu postępowania administracyjnego.

W PAN realizowany był obowiązek zapewnienia kontroli zarządczej zgodnie z art. 68 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Akademia posiadała regulamin kontroli zarządczej w PAN określający obowiązki kierownictwa PAN i jednostek bez osobowości prawnej w zakresie kontroli zarządczej. W okresie objętym kontrolą adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza funkcjonowała w PAN w ograniczonym stopniu, co potwierdzały wyniki audytów odnoszących się do tej kwestii. PAN nie prowadziła odrębnej dokumentacji procesu samooceny oraz nie był on wykonywany za pomocą ankiet, a analiza ryzyka nie miała udokumentowanej postaci, co

prowadziło do naruszenia art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹¹ oraz § 11 ust. 1 regulaminu kontroli zarządczej w Polskiej Akademii Nauk.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹² kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. Gospodarowanie mieniem przez Polską Akademię Nauk
Opis stanu faktycznego	1.1 Według stanu na 30 czerwca 2025 r. w skład PAN jako osoby prawnej wchodziły: Kancelaria PAN oraz 17 jednostek organizacyjnych bez osobowości prawnej, z których trzynastie to pomocnicze jednostki naukowe (siedem z nich funkcjonuje w Polsce¹³, a sześć to zagraniczne stacje naukowe PAN¹⁴), a kolejne cztery to pomocnicze jednostki organizacyjne¹⁵. W okresie objętym kontrolą funkcjonowała jeszcze pomocnicza jednostka naukowa pod nazwą PAN Polski Instytut Studiów Zaawansowanych¹⁶ (do końca września 2023 r.) oraz pomocnicza jednostka organizacyjna PAN Zakład Działalności Pomocniczej¹⁷ (do końca 2024 r.). Według stanu na 1 stycznia 2020 r. PAN jako osoba prawna dysponowała łącznie 1 284 działkami o łącznej powierzchni 7 039,031 ha. PAN była właścicielem 16 działek o łącznej powierzchni 113,348 ha, użytkownikiem wieczystym 1 129 działek o łącznej powierzchni 5 066,865 ha. W przypadku 42 działek o łącznej powierzchni 17,327 ha stan prawny był nieuregulowany, z kolei 97 działek o łącznej powierzchni 1 840,463 ha było oddane w bezterminowe i bezpłatne użytkowanie PAN. Według stanu na 30 czerwca 2025 r. PAN dysponował łącznie 1 285 działkami gruntu o łącznej powierzchni 6 916,786 ha. PAN był właścicielem 80 działek gruntu o łącznej powierzchni 117,569 ha, użytkownikiem wieczystym 1 069 działek o łącznej powierzchni 4 944,208 ha. Z kolei w przypadku 39 działek o łącznej powierzchni 18,113 ha stan prawny był nieuregulowany, a 97 działek o łącznej powierzchni 1 836,896 ha było oddane PAN w bezterminowe i bezpłatne użytkowanie. Według stanu na 1 stycznia 2020 r. PAN dysponowała łącznie 764 nieruchomościami o charakterze budynku, budowli lub lokalu mieszkaniowego o łącznej powierzchni użytkowej 195 401,77 m² i 121 973,21 m² powierzchni zabudowy. PAN była właścicielem lub współwłaścicielem 665 nieruchomości o łącznej powierzchni użytkowej 184 628,2 m² i powierzchni zabudowy

¹¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 1483. Dalej: ufp.

¹² Oceny częściowej to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹³ Siedem pomocniczych jednostek naukowych działających w kraju to: Archiwum w Warszawie, Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie, Biblioteka Gdańska, Biblioteka Kórnicka, Muzeum Ziemi w Warszawie, PAN Ogród Botaniczny – Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej w Powsinie (dalej: OB-CZRB, ogród), Zakład Ichtiologii i Gospodarki Rybackiej w Gołyszach.

¹⁴ Stacje naukowe PAN w Paryżu, Rzymie, Wiedniu i w Kijowie (od lutego 2022 r. działa w Warszawie) oraz Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie i Biuro Promocji Nauki PolSCA w Brukseli.

¹⁵ PAN Dom Pracy Twórczej w Wierzbie (dalej: DPT w Wierzbie), PAN Dom Seniora, PAN Dom Zjazdów i Konferencji w Jabłonie (dalej: DZIK), PAN Zakład Doświadczalny w Kórniku.

¹⁶ Dalej: PIAST.

¹⁷ Dalej PAN ZDP.

111 302,01 m². W przypadku 35 budynków, budowli i lokali o łącznej powierzchni użytkowej 8 536,25 m² i łącznej powierzchni zabudowy 8 026,08 m² stan własności był nieuregulowany. Ponadto, 82 nieruchomości były oddane w bezterminowe i bezpłatne użytkowanie PAN, jeden lokal mieszkalny został oddany do dyspozycji PAN przez miasto Wrocław, w przypadku dwóch lokali mieszkalnych w Warszawie PAN dysponowała prawem do zarządu. W przypadku garażu na ul. Hożej 5/7 w Warszawie PAN miała do niego spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, z kolei w przypadku dwóch budynków użytkowanych przez Instytut Geofizyki PAN były one wynajmowane od Skarbu Państwa. PAN wynajmowała też trzy lokale mieszkalne w Krakowie.

Według stanu na 30 czerwca 2025 r. PAN dysponowała łącznie 664 nieruchomościami o charakterze budynku, budowli lub lokalu mieszkaniowego o łącznej powierzchni użytkowej 173 723,52 m² i 129 454,50 m² powierzchni zabudowy. PAN była właścicielem lub współwłaścicielem 569 nieruchomości o łącznej powierzchni użytkowej 166 645,33 m² i powierzchni zabudowy 120 023,72 m². W przypadku 28 budynków, budowli i lokali o łącznej powierzchni użytkowej 8 507 m² i łącznej powierzchni zabudowy 6 816,68 m² stan własności był nieuregulowany. Z kolei 61 budynków, budowli i lokali o łącznej powierzchni użytkowej 3 287,81 m² i łącznej powierzchni zabudowy 4 390,10 m² były oddane w bezterminowe i bezpłatne użytkowanie PAN. Ponadto, jeden lokal mieszkalny został oddany do dyspozycji PAN przez miasto Wrocław, w przypadku dwóch lokali mieszkalnych w Warszawie PAN dysponowała prawem do zarządu. W przypadku garażu na ul. Hożej 5/7 w Warszawie oraz lokalu użytkowego w Szczecinie PAN miała do nich spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, z kolei w przypadku dwóch budynków użytkowanych przez Instytut Geofizyki PAN były one wynajmowane od Skarbu Państwa. PAN wynajmowała też trzy lokale mieszkalne w Krakowie.

(akta kontroli str. 1001-1003, 1730-1733, 2944-2945, 3251-3267)

1.2 W latach 2020-2025 w PAN obowiązywał opracowany w 2012 r. dokument pod nazwą „Strategiczne kierunki rozwoju Polskiej Akademii Nauk”, w którym jako priorytetowe zadanie w zakresie spraw majątkowych wskazano „doprowadzenie, w możliwie najkrótszym czasie, do uporządkowania zagadnień dotyczących spraw własnościowych majątku PAN, restrukturyzacji i podniesienia jego wartości oraz efektywnego wykorzystania”.

W okresie objętym kontrolą opracowano też dwa plany działań strategicznych gospodarowania nieruchomościami (na lata 2020-2022 i 2023-2026). Według *Planu działań na lata 2020-2022* PAN na 31 grudnia 2019 r. była właścicielem lub użytkownikiem wieczystym działek gruntu o łącznej powierzchni 7 038,9224 ha¹⁸, a jako osoba prawna bezpośrednio zarządzała 2 745,1221 ha przeznaczonymi na realizację zadań ustawowych Akademii. Według *Planu działań na lata 2023-2026* PAN, na 31 grudnia 2022 r., była właścicielem lub

¹⁸ W zestawieniu Biura Majątkowego PAN uwzględniono 0,1109 ha powierzchni nieruchomości w Wiedniu zajmowanej przez Stację Naukową PAN w Wiedniu. Nieruchomości tej nie uwzględniano przy tworzeniu planów działań strategicznych gospodarowania nieruchomościami.

użytkownikiem wieczystym działek gruntu o łącznej powierzchni 6 893,6567 ha¹⁹, a jako osoba prawna bezpośrednio zarządzała 2 746,8041 ha przeznaczonymi na cele ustawowe.

W ww. dokumentach PAN wskazano dwa kierunki działań w obszarze gospodarowania nieruchomościami: 1) kontynuację działań zmierzających do przekazania przysługującego PAN prawa własności, lub prawa użytkowania wieczystego nieruchomości na rzecz Instytutów posiadających osobowość prawną, 2) kontynuując sprzedaż lokali mieszkalnych na rzecz osób uprawnionych.

W dokumentach wskazano też, że proces sprzedaży zbędnego majątku napotykał na następujące trudności: 1) toczące się, w wyniku wydania decyzji administracyjnych z naruszeniem prawa, postępowania o zwrot nieruchomości byłym właścicielom lub ich następcom prawnym, b) nieuregulowany stan prawny niektórych nieruchomości, c) nieujawnienie przez Skarb Państwa przysługującego mu prawa własności nieruchomości, d) brak lub wady prawne decyzji administracyjnych bądź aktów notarialnych, e) brak w odniesieniu do większości budynków i budowli, dokumentacji architektoniczno-budowlanej, technicznej i geodezyjnej, f) brak kompletnego systemu ewidencji budynków, prowadzonego przez uprawnione organy administracji, g) brak zmiany treści art. 76 ustawy o PAN w zakresie sprzedaży nieruchomości (dostosowanie zapisu do treści art. 42 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami). W dokumentach nie znalazły się dane pozwalające na określenie szczegółowego stanu posiadania PAN na początku okresu objętego danym planem ani dane porównawcze dotyczące poprzedniego okresu, w tym np. liczba nieruchomości zbytych lub przekazanych instytutom naukowym PAN. W obu dokumentach znalazła się też identyczna w treści informacja dotycząca trudności napotykaných w procesie sprzedaży nieruchomości.

Jak wyjaśnił, pan Kazimierz Grzyb, Dyrektor Biura Majątkowego PAN²⁰, „Strategia gospodarowania nieruchomościami”, zarówno za okres 2020–2022, jak i 2023–2025, stanowiła dokument wskazujący kierunki działań podejmowanych w zakresie gospodarowania nieruchomościami. Miała ona charakter ogólny – zawierała wytyczne dotyczące planowanych do realizacji działań strategicznych oraz prezentowała kontynuację polityki prowadzonej w latach wcześniejszych. Celem dokumentu było wskazanie takich działań, aby w sposób w pełni transparentny z zachowaniem przepisów powszechnie obowiązujących PAN racjonalnie zarządzać nieruchomościami. Jednocześnie podkreślił, że przedmiotowa strategia nie była dokumentem sprawozdawczym, ewidencyjnym ani nie posiadała charakteru raportu, dlatego też nie zawierała szczegółowych danych liczbowych ani informacji o stanie majątku.

W przypadku inwestycji finansowanych z części 67 budżetu państwa (dotacja celowa) plany wydatków na inwestycje i remonty stanowiły część planu finansowego PAN i były opiniowane przez Prezydium PAN uchwałami w sprawie zaopiniowania podziału ustalonych w ustawie budżetowej na dany rok środków budżetowych. Ze środków budżetowych finansowano projekty dotyczące

¹⁹ Zmiany w areale gruntów należących do PAN pomiędzy oboma planami działań strategicznych wynikały ze zmian w strukturze własności (zbywanie, uwłaszczanie instytutów naukowych, przejmowanie nieruchomości przez PAN oraz z odnawiania ewidencji gruntów.

²⁰ Dalej: BM PAN.

remontów oraz remontów odtworzeniowych obiektów zabytkowych (budynki, parki), jak remontów i prac budowlanych w obiektach nieposiadających statusu zabytków. Finansowano też urządzenia techniczne i sprzęt służący do utrzymania nieruchomości. W 2020 r. zaplanowano osiem inwestycji z zakresu budowy i remontów nieruchomości na łączną kwotę 2 163,0 tys. zł, a plan po zmianach przewidywał dwanaście inwestycji, na które planowano wydatki w łącznej szacunkowej wysokości 2 704,3 tys. zł. W 2020 r. wykonano łącznie jedenaście zaplanowanych inwestycji budowlanych i remontowych finansowanych ze środków części 67 budżetu państwa. W 2021 r. zaplanowano trzy inwestycje z zakresu budowy i remontów nieruchomości PAN na łączną kwotę 2 367,0 tys. zł, a w planie po zmianach trzy, na które planowano przeznaczyć łącznie 1 753,0 tys. zł. W 2021 r. wykonano wszystkie inwestycje wpisane do zmienionego planu. W 2022 r. zaplanowano trzy inwestycje na łączną kwotę 1 546,0 tys. zł, a plan po zmianach przewidywał realizację jednej inwestycji na kwotę 1 546,0 tys. zł. W 2022 r. wykonano jedną inwestycję wpisaną do zmienionego planu. W 2023 r. zaplanowano dwie inwestycje na łączną kwotę 3 126,0 tys. zł, a plan po zmianach przewidywał dwie inwestycje, na łączną kwotę 2 150,0 tys. zł, które zostały zrealizowane. W 2024 r. zaplanowano siedemnaście inwestycji z zakresu budowy i remontów na łączną kwotę 10 023,0 tys. zł, plan po zmianach przewidywał czternaście inwestycji, na które planowano 7 066,0 tys. zł, a zrealizowano trzynaście zaplanowanych inwestycji. W 2025 r. zaplanowano dwie inwestycje z zakresu budowy i remontów na łączną kwotę 6 199,0 tys. zł, które w okresie prowadzenia kontroli były w fazie realizacji.

W PAN przygotowywano też roczne plany wydatków ze środków pozabudżetowych dotyczące inwestycji i remontów odtworzeniowych oraz harmonogramy ich realizacji. W planie na 2020 r. przewidziano wydatki na łączną kwotę 19 480,0 tys. zł. Na potrzeby 39 inwestycji budowlanych w nieruchomościach należących do PAN przewidziano 8 674,0 tys. zł oraz 3 358,0 tys. zł na dziesięć remontów budynków. Dla instytutów naukowych PAN przewidziano środki w wysokości 5 670,0 tys. zł. Ponadto zaplanowano środki: na pomoc bezzwrotną dla jednostek niemających osobowości prawnej 756,0 tys. zł, na opłaty 600,0 tys. zł, na usługi opinii, wycen i ekspertyz związanych z majątkiem PAN 400,0 tys. zł, na zakup towarów i usług 179,7 tys. zł oraz inne wydatki na majątek PAN 32,1 tys. zł. W 2020 r. ze środków pozabudżetowych wykonano łącznie dwa zaplanowane remonty, na które wydatkowano 127,5 tys. zł oraz 17 inwestycji budowlanych, na które wydatkowano 3 022,6 tys. zł. W dwóch przypadkach wydatki dotyczyły współfinansowania prac realizowanych ze środków dotacji celowej z części 67 budżetu państwa.

W planie na 2021 r. przewidziano wydatki na łączną kwotę 18 038,0 tys. zł, z czego na potrzeby 22 inwestycji budowlanych w nieruchomościach należących do PAN przewidziano 8 001,0 tys. zł, na dziesięć remontów 4 070,0 tys. zł, a innym jednostkom planowano przekazać łącznie 4 670,0 tys. zł. W 2021 r. zrealizowano ze środków pozabudżetowych łącznie sześć remontów, na które wydatkowano 644,5 tys. zł i dziesięć inwestycji budowlanych, na które wydatkowano 832,1 tys. zł. W trzech przypadkach współfinansowano prace, które realizowano ze środków dotacji celowej z części 67 budżetu państwa.

W planie na rok 2022 przewidziano wydatki na łączną kwotę 11 852,9 tys. zł, z czego na potrzeby 18 inwestycji budowlanych w nieruchomościach należących

do PAN przewidziano 4 842,3 tys. zł, na 18 remontów zaplanowano 1 876,2 tys. zł, a innym jednostkom planowano przekazać łącznie 4 067,1 tys. zł. W 2022 r. zrealizowano ze środków pozabudżetowych łącznie 16 remontów, na które wydatkowano 1 274,8 tys. zł i 15 inwestycji budowlanych, na które wydatkowano 4 374,1 tys. zł. W jednym przypadku współfinansowano prace, które realizowano ze środków dotacji celowej z części 67 budżetu państwa.

W planie na 2023 r. przewidziano wydatki na łączną kwotę 26 763,8 tys. zł, z czego na potrzeby 12 inwestycji budowlanych w nieruchomościach należących do PAN przewidziano 7 719,2 tys. zł, na 12 remontów 3 161,2 tys. zł, a innym jednostkom planowano przekazać łącznie 1 000,0 tys. zł. W 2023 r. zrealizowano ze środków pozabudżetowych łącznie pięć remontów, na które wydatkowano 791,7 tys. zł i trzy inwestycje budowlane, na które wydatkowano łącznie 536,8 tys. zł. W jednym przypadku współfinansowano prace, które realizowano ze środków dotacji celowej z części 67 budżetu państwa.

W planie na 2024 r. przewidziano wydatki na łączną kwotę 21 660,8 tys. zł, z czego na potrzeby 18 inwestycji budowlanych w nieruchomościach należących do PAN przewidziano 10 583,7 tys. zł, na dziewięć remontów 4 346,8 tys. zł, a innym jednostkom planowano przekazać łącznie 1 905,3 tys. zł. W 2024 r. zrealizowano ze środków pozabudżetowych łącznie pięć remontów, na które wydatkowano 1 109,2 tys. zł i dwie inwestycje budowlane, na które wydatkowano łącznie 63,0 tys. zł. W dwóch przypadkach wydatki dotyczyły współfinansowania prac realizowanych ze środków dotacji celowej z części 67 budżetu państwa.

W planie na 2025 r. (wg wersji z dnia 31 lipca 2025 r.) przewidziano wydatki na łączną kwotę 21 709,8 tys. zł, z czego na potrzeby 24 inwestycji budowlanych w nieruchomościach należących do PAN przewidziano 11 261,5 tys. zł, 4 668,3 tys. zł na dziewięć remontów, a innym jednostkom planowano przekazać łącznie 1 000,0 tys. zł. Do końca lipca 2025 r. zrealizowano ze środków pozabudżetowych łącznie trzy remonty, na które wydatkowano 481,2 tys. zł i dwie inwestycje budowlane na łączną kwotę 284,1 tys. zł. Ponadto w trakcie realizacji było sześć remontów i 14 inwestycji budowlanych. W dwóch przypadkach wydatki dotyczyły współfinansowania prac realizowanych ze środków dotacji celowej z części 67 budżetu państwa.

(akta kontroli str. 22-24, 34-36, 123-230, 996-998, 1679-1683, 1730-1733, 2944-2945, 3251-3267)

1.3 W latach 2020-2025 instytuty naukowe PAN złożyły do PAN łącznie osiem wniosków o wyposażenie w majątek. Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN złożył w 2020 r. cztery wnioski na cztery nieruchomości: trzy zabudowane oraz jedną niezabudowaną. Wniosek Instytutu obejmował nieruchomość, na której znajdowała się oczyszczalnia ścieków obsługująca budynki mieszkalne, należące niegdyś do PAN, oraz budynki stacji badawczej. Celem uwłaszczenia nieruchomości, było przekazanie oczyszczalni wraz z gruntem oraz drogą dojazdową na rzecz Gminy. W 2021 r. wniosek złożył Instytut Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN i dotyczył on jednej nieruchomości. W 2022 r. Instytut Genetyki i Biotechnologii Zwierząt PAN złożył wniosek dotyczący łącznie dziewięciu nieruchomości, a Instytut Maszyn

Przepląwowych PAN złożył wniosek dotyczący jednej nieruchomości. Ponadto jeden wniosek złożył Instytut Genetyki i Biotechnologii Zwierząt PAN.

Wszystkie złożone w okresie objętym kontrolą wnioski zostały rozpatrzone w terminie wynikającym z art. 35 § 3 kpa. Wymagane do przekazania majątku dokumenty, w tym operaty szacunkowe, zostały sporządzone i dostarczone do PAN. Wszystkie wydane decyzje związane z przeniesieniem praw własności lub użytkowania wieczystego zawierały elementy wymagane art. 107 § 1 kpa. Spośród wniosków złożonych w okresie objętym kontrolą jeden został rozpatrzony negatywnie i był to wniosek Instytutu Genetyki i Biotechnologii Zwierząt PAN dotyczący nieruchomości w Jeżewicach w województwie mazowieckim. Jednakże, Prezes PAN, na realizację celów wskazanych we wniosku, zaproponował przekazanie innej nieruchomości w zamian za wnioskowaną nieruchomość w Jeżewicach.

W związku z przeniesieniem prawa do nieruchomości, Prezes PAN wydał w okresie objętym kontrolą łącznie 17 decyzji administracyjnych. Łączna wartość przekazanego na rzecz Instytutów majątku wyniosła 87 290,6 tys. zł. Informowanie ministra właściwego do spraw budownictwa zostało zrealizowane we wszystkich przypadkach z dotrzymaniem terminu określonego w art. 45 ust. 3 ustawy o PAN.

Oprócz powyżej opisanych wniosków, od listopada 2011 r. na rozpatrzenie oczekiwał wniosek Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN, który wnioskował o wyposażenie w nieruchomości w Juracie. Przyczyną nierozpatrzenia wniosku w terminie wynikającym z art. 35 § 3 ustawy kpa, było błędne określenie właściciela nieruchomości w księdze wieczystej. Proces sprostowania błędu był realizowany na drodze sądowej przez Instytut oraz PAN do 9 lipca 2023 r., a korekta w księgach wieczystych została dokonana w grudniu 2024 r.

W przypadku zaistnienia wątpliwości związanych z treścią bądź uzasadnieniem wniosków kierowanych przez instytuty naukowe PAN, Akademia zwracała się o dodatkowe informacje lub wyjaśnienia, część wniosków była też dodatkowo konsultowana z Wydziałami PAN właściwymi do nadzoru merytorycznego nad działalnością danego instytutu.

Przed 2020 r. 57 instytutów wnioskowało o wyposażenie w majątek, z czego w przypadku jednego instytutu odłożono wydanie decyzji, a w jednym przypadku wniosek pozostawiono nierozpatrzony.

Spośród istniejących na dzień 30 czerwca 2025 r. instytutów, 12 nie składało wniosku o wyposażenie w mienie. Jak wyjaśnił Dyrektor BM PAN, pan Kazimierz Grzyb, część instytutów nie wnioskowała o wyposażenie z uwagi na posiadanie swojej siedziby w Pałacu Staszica lub innej nieruchomości należącej do PAN. Zajmowały one jedynie pomieszczenia, które nie stanowiły wyodrębnionych nieruchomości. Ponadto, jeden z instytutów zajmował nieruchomość, do której zgłoszone zostały roszczenia, a jej status prawny nie był ustalony, w związku z czym do rozpatrzenia sprawy nie można było przekazać praw instytutowi.

(akta kontroli str. 1657-1659, 1673-1675, 1690-1692, 1702-1704, 1740-1914, 2000-2004, 3196-3233)

1.4 W okresie objętym kontrolą w PAN obowiązywały dwa zarządzenia regulujące zasady sprzedaży nieruchomości - zarządzenie nr 15/2017 Kanclerza PAN z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie wprowadzenia procedur dotyczących

gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność lub będących w wieczystym użytkowaniu PAN²¹ oraz zarządzenie nr 27/2021 Kanclerza PAN z dnia 11 maja 2021 r. w sprawie wprowadzenia procedur gospodarowania nieruchomościami PAN.

W wykazie zasobu nieruchomości, który został sporządzony na podstawie art. 70 ust. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki²², PAN wskazała 759 działek zbędnych w całości, z czego 123 działki przeznaczono do zrzeczenia się praw własności, 635 działek przeznaczono do zbycia, a jedną działkę w części do zrzeczenia się praw, a w części do zbycia. Ponadto wskazano 12 działek zbędnych w części, z czego jedna działka do zrzeczenia się praw oraz 11 działek do zbycia.

W latach 2020-2024 oraz w I półroczu roku 2025, PAN zbyła łącznie 32 nieruchomości, z czego 26 w drodze sprzedaży, uzyskując łącznie 23 971,1 tys. zł przychodu. W przypadku pięciu nieruchomości PAN zrzekła się prawa własności lub użytkowania wieczystego na podstawie art. 16 i 17 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Wszystkie pięć nieruchomości zostało zakwalifikowane w sporządzonym wcześniej wykazie zasobu nieruchomości na podstawie art. 70 ust. 2 Pwursn jako nieruchomości zbędne i przeznaczone do zrzeczenia się prawa własności lub prawa wieczystego użytkowania. Ponadto, jedna z nieruchomości PAN została przekazana osobie fizycznej zgodnie z postanowieniem sądu na podstawie art. 321 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny²³, a PAN na podstawie postanowienia sądu otrzymał 5,5 tys. zł za sprzedaż nieruchomości.

Spośród sprzedanych 26 nieruchomości, 18 zbyto zgodnie ze sporządzonym wcześniej wykazem zasobu nieruchomości na podstawie art. 70 ust. 2 Pwursn, w którym działki tworzące te nieruchomości, zostały zakwalifikowane jako zbędne do prowadzenia działalności statutowej PAN i rezerwy. Ponadto, kolejnych pięć zbytych nieruchomości, w wykazie zasobu nieruchomości wskazano jako działki przeznaczone na rezerwę, jednak w okresie 2020-2025 PAN podjęła decyzję o ich przekwalifikowaniu na zbędne i przeznaczone do zbycia. Jedna zbyta nieruchomość, przed sprzedażą została przejęta przez PAN w wyniku likwidacji spółki Dom Handlowy Nauki, a następnie zakwalifikowana jako zbędna. Podobnie w przypadku działki w Onufryjewie, którą PAN przejęła w 2017 r. i nadała jej status działki zbędnej, przeznaczonej do zbycia. Ostatnią sprzedaną nieruchomością, była składająca się z kilku działek nieruchomość we Wrocławiu przy ul. J. Lelewela 4, gdzie część działek była zakwalifikowana jako zbędna, część jako rezerwa, a część została dopiero nabyta przez PAN w związku z likwidacją Drukarni Naukowej PAN i nadano jej status działki zbędnej.

²¹ Zmienione Zarządzeniem nr 93/2017 z dnia 26 lipca 2017 r. Kanclerza PAN zmieniającym Zarządzenie nr 15/2017 z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie wprowadzenia procedur gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność lub będącymi w wieczystym użytkowaniu PAN, nr 123/2017 z dnia 26 października 2017 r. Kanclerza PAN zmieniającym Zarządzenie nr 15/2017 z dnia 17 lutego 2017 r. w sprawie wprowadzenia procedur gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność lub będącymi w wieczystym użytkowaniu PAN oraz 137/2017 Kanclerza PAN z dnia 29 listopada 2017 r. w sprawie zmiany procedur gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność lub będącymi w wieczystym użytkowaniu PAN wprowadzonych Zarządzeniem 15/2017 z dnia 13 lutego 2017 r.

²² Dz. U. Nr 96, poz. 620, ze zm. Dalej: Pwursn.

²³ Dz. U. z 2025 r. poz. 1071 ze zm. Dalej: Kc.

Szczegółowym badaniem objęto proces zbywania trzech nieruchomości: zabudowanej nieruchomości we Wrocławiu przy ul. J. Lelewela 4, zabudowanej nieruchomości w Poznaniu przy ul. Krzywej 14 oraz niezabudowanej nieruchomości w Konstancinie-Jeziornej tworzonej przez dwie działki o numerach 22/3 oraz 22/4. Nieruchomość we Wrocławiu stanowiły grunty o łącznej powierzchni 0,4442 ha, na których znajdowały się zabudowania o łącznej powierzchni 6 777,08 m². Wartość nieruchomości wraz z zabudowaniami została oszacowana operatem szacunkowym na 8 500 tys. zł, a kwota uzyskana ze sprzedaży wyniosła 13 095 tys. zł. Nieruchomość w Poznaniu stanowiły grunty o powierzchni 0,0638 ha i zabudowie o łącznej powierzchni 96,89 m². Wartość gruntów wraz z zabudową oszacowano operatem szacunkowym na 790 tys. zł, a kwota uzyskana ze sprzedaży wyniosła 805,8 tys. zł. Nieruchomość w Konstancinie-Jeziornej stanowiły dwie niezabudowane, porośnięte lasem działki, położone w strefie A ochrony uzdrowiskowej, o łącznej powierzchni 0,6611 ha. Wartość nieruchomości została oszacowana operatem szacunkowym na 3 100 tys. zł. Ze sprzedaży obu działek uzyskano 5 150 tys. zł.

Sprzedaż nieruchomości była realizowana zgodnie z przepisami rozdziału 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Realizowano obowiązek sporządzenia operatu szacunkowego zgodnie z art. 156 ww. ustawy, obowiązek wydania zgody Kanclerza PAN na sprzedaż nieruchomości w formie oświadczenia, zgodnie z art. 24 ustawy o PAN, a także obowiązek uzyskania zgody Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej wynikający z art. 38 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym²⁴. We wszystkich badanych przypadkach zorganizowano przetargi z zachowaniem zapisów rozdziału 4 ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości²⁵. Proces sprzedaży był też zgodny z opracowanym przez PAN Regulaminem przeprowadzania przetargów oraz rokowań na sprzedaż, najem i dzierżawę prawa własności lub prawa wieczystego użytkowania nieruchomości PAN²⁶.

Wszystkie objęte badaniem nieruchomości zostały jednak zbyte z pominięciem kroków wymienionych w *Zasadach sprzedaży nieruchomości stanowiących własność lub będących w wieczystym użytkowaniu Polskiej Akademii Nauk*²⁷, co zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Mimo braku wniosku, w przypadku gdy sprzedawana nieruchomość nie znajdowała się w wykazie Pwursn (dotyczy wszystkich nieruchomości objętych szczegółowym badaniem), sporządzano opinię dla Prezesa PAN i Kanclerza PAN ze wskazaniem przyczyny zmiany przeznaczenia nieruchomości, zgodnie z pkt. 7 ww. Zasad. Realizowano również kolejne elementy wymienione w ww. regulaminie.

²⁴ Dz. U. z 2024 poz. 125 ze zm.

²⁵ Dz. U. z 2021 poz. 2213

²⁶ Regulamin stanowiący załącznik nr 7 do zarządzenia nr 27/2021 Kanclerza PAN z dnia 11 maja 2021 r. w sprawie wprowadzenia procedur gospodarowania nieruchomościami PAN. Dalej: Regulamin przeprowadzania przetargów oraz rokowań.

²⁷ Zasady stanowiące załącznik nr 3 do zarządzenia nr 27/2021 Kanclerza Polskiej Akademii Nauk z dnia 11 maja 2021 r. Dalej: Zasady sprzedaży nieruchomości.

W przypadku nieruchomości przy ul. J. Lelewela 4 we Wrocławiu, po wnioskowaniu w celu uzyskania zgody na sprzedaż na podstawie art. 423 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce²⁸, Prokuratoria Generalna RP poddała w wątpliwość sporządzony operat szacunkowy. Po trwającej ponad rok wymianie korespondencji, w trakcie której Prokuratoria Generalna RP zleciła sporządzenie kolejnego operatu szacunkowego, PAN po wprowadzeniu zalecanych zmian w projekcie aktu notarialnego, otrzymała zgodę na sprzedaż ww. nieruchomości.

(akta kontroli str. 1009-1010, 1657-1659, 1673-1675, 1679-1683, 1696-1698, 1915-2173, 3196-3233)

1.5 W okresie objętym kontrolą w PAN obowiązywały z dwa zarządzenia regulujące zasady sprzedaży lokali mieszkalnych PAN - zarządzenie nr 15/2017 Kanclerza PAN z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie wprowadzenia procedur dotyczących gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność lub będących w wieczystym użytkowaniu PAN²⁹ i zarządzenie nr 27/2021 Kanclerza PAN z dnia 11 maja 2021 r. w sprawie wprowadzenia procedur gospodarowania nieruchomościami PAN.

W latach 2020-2025 (I półrocze) zbyto 26 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni 1 317,17 m², których wartość rynkowa wynosiła 1 150,7 tys. zł. Przy sprzedaży 20 mieszkań udzielono wynikających z odrębnych przepisów bonifikat w wysokości: 95% (w 14 przypadkach), 90% (w jednym przypadku), 87% (w jednym przypadku), 63% (w jednym przypadku), 51% (w dwóch przypadkach), 48% (w jednym przypadku). W pięciu przypadkach lokale mieszkalne sprzedano bez przyznawania bonifikaty, a jeden lokal przekazano na rzecz gminy Ruciane-Nida³⁰. Ze sprzedaży mieszkań uzyskano łącznie 342 167,95 zł netto³¹.

Szczegółowym badaniem objęto pięć umów sprzedaży lokali mieszkalnych na łączną kwotę 101,8 tys. zł. Trzy mieszkania zostały sprzedane osobom

²⁸ Dz. U. z 2024 poz. 1571 ze zm.

²⁹ Zmienione Zarządzeniem nr 93/2017 z dnia 26 lipca 2017 r. Kanclerza PAN zmieniającym Zarządzenie nr 15/2017 z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie wprowadzenia procedur gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność lub będącymi w wieczystym użytkowaniu PAN, nr 123/2017 z dnia 26 października 2017 r. Kanclerza PAN zmieniającym Zarządzenie nr 15/2017 z dnia 17 lutego 2017 r. w sprawie wprowadzenia procedur gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność lub będącymi w wieczystym użytkowaniu PAN oraz 137/2017 Kanclerza PAN z dnia 29 listopada 2017 r. w sprawie zmiany procedur gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność lub będącymi w wieczystym użytkowaniu PAN wprowadzonych Zarządzeniem 15/2017 z dnia 13 lutego 2017 r.

³⁰ Na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o zasadach zbywania mieszkań będących własnością przedsiębiorstw państwowych, niektórych spółek handlowych z udziałem Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych oraz niektórych mieszkań będących własnością Skarbu Państwa (Dz.U. z 2016 r. poz. 52) oraz ustawy z dnia 12 października 1994 r. o zasadach przekazywania zakładowych budynków mieszkalnych przez przedsiębiorstwa państwowe (Dz.U. z 2014 r. poz. 1381).

³¹ W 2020 r. 9 130,00 zł, w 2021 r. 180 993,50 zł, w 2022 r. 61 252,00 zł, w 2023 r. 90 792,45 zł (według daty aktów notarialnych).

uprawnionym³², a w dwóch przypadkach zorganizowany został przetarg³³. Każdorazowo Kanclerz PAN wydawał zarządzenie w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż lokalu mieszkalnego wraz z uzasadnieniem. Sprzedaż wszystkich mieszkań została zwolniona z podatku VAT na podstawie art. 43 ust 1 pkt 10 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług³⁴. Dla wszystkich lokali mieszkalnych wykonano operat szacunkowy. W przypadku sprzedaży lokali mieszkalnych osobom uprawnionym dokonywano weryfikacji przyznawania bonifikat dla osób uprawnionych. Wykazy nieruchomości przeznaczanych na sprzedaż były zatwierdzane przez Kanclerza PAN, sporządzano też protokoły uzgodnień pomiędzy PAN a osobami uprawnionymi do zakupu lokali mieszkalnych. W przypadku sprzedaży lokali mieszkalnych na podstawie przetargów ustnych nieograniczonych ogłoszenia były zamieszczane w siedzibie PAN i publikowane na stronie internetowej PAN, a z przebiegu przetargów sporządzano protokoły. Należności z tytułu zakupu lokali mieszkalnych były uiszczane przed podpisaniem aktów notarialnych. Na sprzedaż lokali mieszkalnych nie były wymagane zgody konserwatora zabytków.

(akta kontroli str. 1001-1003, 1009-1010, 1013-1014, 1024-1027, 1048-1173, 3251-3267)

1.6 PAN w latach 2020-2025 (I półrocze) z tytułu najmu i dzierżawy uzyskała łączny przychód w wysokości 24 894,0 tys. zł. W latach 2020-2025 (I półrocze) zawarto 100 umów na najem nieruchomości, z których osiągnięto łączne przychody 3 645,4 tys. zł oraz 13 umów na dzierżawę nieruchomości, z których uzyskano łącznie 2 616,7 tys. zł przychodów. W okresie objętym kontrolą uzyskano także przychody z zawartych przed 2020 r. umów najmu w wysokości 2 288,5 tys. zł oraz 16 343,3 tys. zł z umów dzierżawy.

Zasady najmu i dzierżawy nieruchomości stanowiących własność lub będących w wieczystym użytkowaniu PAN zostały określone w regulacjach wewnętrznych Akademii³⁵.

Szczegółowym badaniem objęto dwie umowy dzierżawy³⁶ i jedną umowę najmu nieruchomości³⁷. Umowa najmu lokalu została podpisana na czas nieokreślony, a koszt miesięczny czynszu został ustalony na kwotę 980 zł³⁸. Umowy dzierżawy zostały podpisane na 10 lat, a stawki dzierżawy ustalono dla dzierżawy gruntów

³² Na podstawie ww. zarządzenia przez osobę uprawnioną należy rozumieć: a) najemcę, zajmującego mieszkanie na podstawie umowy najmu zawartej na czas nieoznaczony lub decyzji administracyjnej o przydziale; za osobę uprawnioną uznaje się także pracownika zbywcy albo poprzednika prawnego zbywcy, z którym przed dniem 12 listopada 1994 r. zawarto umowę najmu na czas oznaczony związaną ze stosunkiem pracy, b) stale zamieszkałych z najemcą w chwili jego śmierci, małżonka, zstępnego, wstępnego, rodzeństwo, osobę go przysposabiającą albo przez niego przysposobioną oraz osobę pozostającą we wspólnym gospodarstwie domowym.

³³ Dotyczyło m. Nowe Sady, Wejsuny.

³⁴ Dz.U. z 2025 r. poz. 775, ze zm.

³⁵ W załączniku nr 5 do zarządzenia nr 127/2017 z dnia 29 listopada 2017r. i załączniku nr 5 do zarządzenia nr 27/2021 z dnia 11 maja 2021.

³⁶ Działki o nr ewid: 75/32, 301,304, 306, 308/1, 309/1, 426/1, 447, 448, 449, 463, 464/1, 464/3, 465, 472/2, 472,3, 472/5, 472/6, 481, 482/8, 494/1, 509, 625/1 w miejscowości Landek, gmina Jasienica, powiat bielski, województwo śląskie, Część działki: 382/7 i część działki 389/15, położone w miejscowości Zaborze, gmina Chybie, powiat cieszyński, województwo śląskie.

³⁷ Części zabudowanej nieruchomości oznaczonej jako działka o nr 427 położonej w Gdańsku przy ul. Jaśkowa Dolna 31, lokal 76.

³⁸ Umowa najmu nr PAN/BFB.S.BOM.022.468.022.2021 z dnia 22 listopada 2021 r.

rolnych w Zaborzu na kwotę 53 tys. zł rocznie³⁹, a dla nieruchomości w Landeku 115,1 tys. zł rocznie⁴⁰. W przypadku wszystkich badanych umów sporządzono operaty szacunkowe, a stawki wywoławcze czynszu w pierwszych przetargach były wyższe niż wartość rynkowa określona w operacie. Kanclerz PAN wydawał zarządzenia wraz z uzasadnieniami w sprawie wyrażenia zgody na najem lub dzierżawę nieruchomości. Każdorazowo ogłaszano ustny nieograniczony przetarg na najem lub dzierżawę nieruchomości oraz sporządzano protokoły z przebiegu przetargów. W jednym przypadku wymagana była zgoda Prezesa Prokuratury Generalnej RP i została pozyskana. Kontrahenci wnosili kaucję tytułem zabezpieczenia umowy, we wszystkich umowach znajdowały się postanowienia dotyczące waloryzacji czynszu, a w przypadku umów dzierżawy kontrahenci podpisywali notarialne oświadczenia o poddaniu się egzekucji z art. 777 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego⁴¹.

W trakcie przygotowywania do dzierżawy nieruchomości w miejscowościach Landek i Zaborze PAN nie ponosiła kosztów podatku rolnego i od nieruchomości, gdyż obowiązywało zwolnienie podmiotowe na podstawie art.12 ust.2 pkt 3 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym⁴² oraz na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 10 i art. 7 ust.2 pkt 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych⁴³. W przypadku nieruchomości położonej w Gdańsku, przy ul. Jaśkowa Dolina 31 podatek od nieruchomości płacony był tylko za powierzchnię wynajmowaną.

Wicedyrektor BM PAN, pani Magdalena Filipek-Nejman, wyjaśniła m.in., że Akademia nie ponosiła opłaty za użytkowanie wieczyste gruntu w Gdańsku. Na mocy art. 77 ust. 1 ustawy o Polskiej Akademii Nauk oraz Decyzji Wojewody Gdańskiego z 23 sierpnia 1995 r. była z niej zwolniona – opłata ta nie była nigdy ustalona.

W trzech badanych przypadkach nie sporządzono wniosków dotyczących wyrażenia zgody na wynajem lub dzierżawę nieruchomości, z inicjatywą wynajmu lub dzierżawy nie wychodziły również osoby wskazane w wewnętrznie ustalonych zasadach najmu i dzierżawy, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

PAN korzystała z nieruchomości będących własnością innych podmiotów na zasadach komercyjnych na podstawie 55 umów, z których 30 dotyczyło zagranicznych stacji naukowych PAN. Najem komercyjny dotyczył m.in. najmu mieszkań dla pracowników stacji, biur, magazynów. W związku z wynajmem pomieszczeń na potrzeby Kancelarii PAN, PASIFIC⁴⁴, oddziałów PAN w Polsce wydatkowano 16 898 tys. zł. Na najem pomieszczeń dla zagranicznych stacji naukowych wydatkowano 6 889,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 90-92, 99-102, 103-108, 114-116, 891-983, 994-995, 1001-1003, 1005-1006, 1009-1010, 1013-1014, 1024-1027, 1034-1036, 1039-1040,

³⁹ Umowa dzierżawy PAN/BFB.S.BOM.022.080.2020 z dnia 2 kwietnia 2020 r.

⁴⁰ Umowa dzierżawy nr PAN/3/KA/2020 z dnia 15 stycznia 2020 r.

⁴¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1568, ze zm.

⁴² Dz.U. z 2025 r. poz. 1344.

⁴³ Dz.U. z 2025 r. poz. 707.

⁴⁴ Program stypendialny Polskiej Akademii Nauk.

1174-1234, 1534-1535, 1624-1647, 1737-1739, 2170-2171, 2951-2952, 3251-3267)

1.7 Według stanu na dzień 30 czerwca 2025 r. dla wszystkich 664 obiektów budowlanych prowadzono książki obiektu budowlanego⁴⁵ w wersji papierowej.

Szczegółowym badaniem w zakresie administrowania nieruchomościami objęto dwa obiekty budowlane należące do PAN – budynek przy al. Na Skarpie 27 w Warszawie, użytkowany przez Muzeum Ziemi PAN (tzw. willa Pniewskiego) oraz budynek Centrum Edukacji użytkowany przez PAN OB-CZRB, znajdujący się w Warszawie przy ul. Prawdziwka 2. W przypadku obu obiektów, w okresie od 2020 r. do 31 czerwca 2025 r. dokonywane były regularnie kontrole stanu technicznego. Kontrole były realizowane przez osoby posiadające uprawnienia i kwalifikacje, zgodnie z art. 62 ust. 4-6 ustawy prawo budowlane.

Książki obiektów budowlanych dla budynków znajdujących się przy ul. Prawdziwka 2 oraz al. Na Skarpie 27 w Warszawie były prowadzone niezgodnie z przepisami zawartymi w rozporządzeniu o KOB i w rozporządzeniu o KOB i eKOB, a także z naruszeniem przepisów ustawy prawo budowlane co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W trakcie kontroli, dla obu budynków sporządzono plany sytuacyjne, zgodne z przepisami ustawy prawo budowlane.

Po przeprowadzonych kontrolach stanu technicznego ww. budynków wskazywano konieczne do realizacji prace budowlane, jednak nie były one zgłaszane do projektów planów finansowych. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono, że budynki stanowią zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi, jednak w przypadku budynku tzw. willi Pniewskiego roboty budowlane powinny być przeprowadzone w ciągu trzech miesięcy od daty kontroli lub przed kolejnym rocznym przeglądem. W przypadku Centrum Edukacji stwierdzano uszkodzenia, na których usunięcie wyznaczano czas do następnego przeglądu – prace te były wykonywane. Poza kontrolami stanu technicznego, w okresie kontroli nie były realizowane kontrole przez organy nadzoru budowlanego lub inne uprawnione organy.

Jak wyjaśnił pan Kazimierz Grzyb, Dyrektor BM PAN główną przyczyną powyższego był brak środków finansowych na prowadzenie prac inwestycyjno-remontowych. Uznano, że priorytetowymi zadaniami są roboty budowlane w budynku Muzeum Ziemi Na Skarpie 20/26.

Do każdej książki obiektu budowlanego dołączone były protokoły z kontroli stanu technicznego obiektu oraz dokumenty wymienione w art. 64 ust. 3 ustawy prawo budowlane, a w przypadku budynku przy ul. Prawdziwka 2 również świadectwo charakterystyki energetycznej zgodnie z art. 3 ust. 2 tejże ustawy. Budynek znajdujący się przy al. Na Skarpie 27, z uwagi, iż podlega ochronie na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zwolniony był z ww. obowiązku na podstawie art. 3 ust. 4 pkt. 1 ustawy prawo budowlane. Pracownicy PAN realizowali kontrole nieruchomości na podstawie § 13 pkt 12 i 13 Regulaminu działalności Kanclerza PAN i Kancelarii PAN⁴⁶ oraz § 12 pkt 12

⁴⁵ Dalej: KOB.

⁴⁶ Stanowiącego załącznik do uchwały Nr 46/2023 Prezydium PAN z dnia 4 lipca 2023 r.

i 13 Regulaminu działalności Kanclerza PAN i Kancelarii PAN⁴⁷ w celu realizacji zadań związanych z administrowaniem nieruchomościami. Jak poinformowała Wicedyrektor BOM, Pani Magdalena Filipek-Lejman „pracownicy odbywali liczne wizje w terenie w ramach bieżącej kontroli zarządczej powierzonych nieruchomości. Czynności te nie zakończyły się sporządzeniem protokołu”.

(akta kontroli str. 37-39, 59-62, 1657-1659, 1673-1675, 1679-1683, 1702-1704, 2174-2479, 3196-3233, 3251-3267)

1.8 W 2020 r. PAN dysponowała 26⁴⁸ samochodami, a na koniec I półrocza 2025 r. posiadała 31 samochodów⁴⁹. Samochody były własnością PAN lub były użytkowane na podstawie umów najmu lub leasingu. W okresie objętym kontrolą cztery samochody zostały przekazane do jednostek organizacyjnych PAN⁵⁰ oraz Kancelaria PAN przejęła jeden samochód ze zlikwidowanego w 2024 r. PAN ZDP.

Koszty poniesione na utrzymanie floty samochodowej (w tym m.in. zakup materiałów eksploatacyjnych, paliwa, ubezpieczeń) w latach 2020-2025 (I półrocze) wyniosły 3 453,8 tys. zł, z czego w 2020 r. 429,8 tys. zł, w 2021 r. 547,3 tys. zł, w 2022 r. 645,9 tys. zł, w 2023 r. 675,8 tys. zł, w 2024 r. 770,6 tys. zł, a w I półroczu 2025 r. 384,4 tys. zł.

Zasady dotyczące korzystania z samochodów oraz przyznawania kart parkingowych ustalono w zarządzeniu nr 7 Kanclerza PAN z dnia 18 lipca 2011 r. w sprawie wprowadzenia Zasad korzystania z samochodów służbowych, samochodów prywatnych do celów służbowych oraz przyznawania kart parkingowych w PAN⁵¹. Ustalono w nich, że osobami uprawnionymi do korzystania z samochodów służbowych PAN byli: Prezes PAN, Wiceprezesi PAN oraz Kanclerz PAN. Zgodnie z ww. zarządzeniem Prezesa PAN obsługiwał dedykowany kierowca, natomiast Wiceprezesi i Kanclerz byli obsługiwani przez kierowców pozostających w kolumnie transportowej. W okresie objętym kontrolą Kancelaria PAN zatrudniała czterech kierowców, PAN ZDP jednego kierowcę, w pozostałych jednostkach nie zatrudniano kierowców.

Samochód służbowy PAN mógł być wykorzystywany do celów prywatnych tylko w wyjątkowych przypadkach, za zgodą Kanclerza PAN i pod warunkiem zwrotu kosztów paliwa. Używanie samochodów prywatnych do celów służbowych odbywało się na podstawie umowy, w której ustalany był limit przebiegu kilometrów, którego koszt pokrywał pracodawca oraz ustalono zasady rozliczania tych kosztów. Karty parkingowe umożliwiające wjazd na teren Pałacu Kultury i Nauki⁵² przyznawane były na wniosek pracownika skierowany do Kanclerza PAN.

Szczegółowym badaniem objęto wykorzystywanie jednego służbowego samochodu do celów prywatnych w Kancelarii PAN. W okresie objętym kontrolą jeden pracownik Kancelarii PAN korzystał z samochodu służbowego do celów

⁴⁷ Stanowiącego załącznik do uchwały nr 26/2024 Prezydium PAN z dnia 2 lipca 2024 r.

⁴⁸ W tym pięć w użytkowaniu Kancelarii PAN.

⁴⁹ W tym pięć w użytkowaniu Kancelarii PAN.

⁵⁰ Trzy na rzecz PAN OB-CZRB, jeden na rzecz DPT w Wierzbie.

⁵¹ Zmienione Zarządzeniem nr 11 Kanclerza PAN z dnia 1 września 2011 r. i Zarządzeniem nr 3 Kanclerza PAN z dnia 26 stycznia 2012 r.

⁵² Dalej: PKiN.

prywatnych dziesięć razy, w wymiarze od jednego do 15 dni. Pracownik każdorazowo składał wniosek o użyczenie samochodu, który był akceptowany przez Kanclerza PAN.

Jak poinformował Naczelnik Zespołu Gospodarczego pan Artur Malesza, pracownik korzystający z samochodu służbowego do celów prywatnych po zakończeniu użytkowania oddawał samochód z taką samą ilością paliwa z jaką go pobierał, zatem nie było potrzeby rozliczania kosztów paliwa.

W okresie objętym kontrolą 41 pracowników korzystało z samochodu prywatnego do celów służbowych, łączna kwota wypłaconego z tego tytułu ryczału wyniosła 234,0 tys. zł.

Szczegółowym badaniem objęto siedem ze 131 umów, zawartych z sześcioma pracownikami na wykorzystanie samochodu prywatnego do celów służbowych na łączną kwotę wypłaconego ryczału 18,0 tys. zł. We wszystkich przypadkach pracownicy składali wnioski do Kanclerza PAN lub Dyrektora jednostki, w której pracowali. Każdorazowo podpisywano umowę na użytkowanie przez pracownika samochodu prywatnego do celów służbowych. Ustalano w nich przyznane limity kilometrów, pracownicy składali comiesięczne oświadczenia o wykorzystaniu samochodu prywatnego do celów służbowych.

Jak wyjaśniła Kanclerz PAN dyrektorzy jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej składali wnioski o wykorzystywanie samochodu prywatnego do celów służbowych do Kanclerza PAN lub Prezesa PAN w zależności od tego, który był właściwy do nawiązania stosunku zatrudnienia i umowy w tym zakresie każdorazowo były podpisywane odpowiednio przez Kanclerza PAN lub Prezesa PAN, natomiast pracownicy tych jednostek składali wnioski o wykorzystywanie samochodu prywatnego do celów służbowych do dyrektora jednostki i w jednostce następowało rozliczenie tych umów, zarówno dyrektora jak i pracowników, podobnie jak naliczenie wynagrodzenia za pracę.

W latach 2020-2023 wydano 55⁵³ imiennych kart parkingowych upoważniających do korzystania z parkingu na terenie PKiN. Jak poinformował Naczelnik Zespołu Gospodarczego stałym miejscem pracy wszystkich tych osób był PKiN. Koszty poniesione z tego tytułu wyniosły 74,9 tys. zł.

Jak poinformował Naczelnik Zespołu Gospodarczego w latach 2024 i 2025 (I połowa) karty parkingowe były przydzielone poszczególnym biurom/zespołom Kancelarii PAN. Kierownicy biur/zespołów dysponowali kartami rotacyjnie, tzn. przekazywali karty do użytkowania podległym pracownikom, którzy na bieżąco zgłaszali potrzebę skorzystania z karty parkingowej. Wydatki na ten cel wyniosły: 2024 r. – 108,0 tys. zł, 2025 r. – 108,0 tys. zł. Należy zauważyć, że wydatki w kwocie 15,0 tys. zł w 2024 r. i 15,0 tys. zł w 2025 r. były refakturowane, tzn. koszty zakupu kart były zwrócone przez dwie firmy współpracujące z Kancelarią PAN, zatem realnie wydatki Kancelarii wyniosły 93,0 tys. zł w 2024 r. i 93,0 tys. zł w 2025 r. Zarówno w 2024 r. jak i w I połowie 2025 r. wydano dla biur i zespołów Kancelarii PAN po 31 kart parkingowych dla miejsc wokół PKiN.

⁵³ W 2020 r. 17 kart, w 2021 r. 13 kart, w 2022r. 16 kart, w 2023 r. dziewięć kart.

Własnością Akademii był parking przy ulicy Hożej 5/7 posiadający 35 miejsc parkingowych, z czego cztery były wykorzystywane przez PAN. Pozostałe miejsca parkingowe były udostępniane podmiotom gospodarczym i osobom prywatnym na podstawie umów najmu, z których uzyskano przychód w wysokości 1 599,1 tys. zł⁵⁴. W okresie objętym kontrolą koszty związane z utrzymaniem garażu wyniosły 1 591,9 tys. zł⁵⁵. Administrowanie garażem, w tym wynajmem miejsc parkingowych należało do Zespołu Gospodarczego PAN. Jak wyjaśniła Kanclerz PAN, było to konsekwencją historyczną związaną z ogromną ilością floty samochodowej (m.in. autobusy, samochody ciężarowe, pick-upy, ciągniki oraz wiele samochodów osobowych), jak również z zatrudnianiem na etatach, przez PAN kilkudziesięciu kierowców oraz obsługi technicznej tychże aut, obsługujących członków i pracowników PAN. Flota ta była parkowana przy Hożej, a garaż stanowił ogromną halę do obsługi, naprawy i przechowywania samochodów i części zamiennych. Przez lata hala garażowa była wykorzystywana tylko na potrzeby Akademii, stąd przyporządkowanie jej administracyjnie do komórki merytorycznej zajmującej się transportem i organizacją pracy kierowców. Z biegiem lat zasób pojazdów ulegał drastycznemu zmniejszeniu, tym niemniej kompetencje w zakresie administrowania garażem pozostały w ramach Zespołu Gospodarczego nigdy nie będącego częścią BM PAN.

Szczegółowym badaniem objęto pięć umów na najem miejsc parkingowych⁵⁶ na łączną kwotę 310,8 tys. zł. Umowy były zawierane na czas nieoznaczony, nie zawierały informacji dotyczących waloryzacji umów, jednak corocznie podpisywano z kontrahentami aneksy zwiększające stawkę czynszu za wynajem. Najem miejsc parkingowych nie został jednak poprzedzony uzyskaniem zgody Kanclerza, nie sporządzano również operatów szacunkowych celem ustalenia stawek najmu ani nie przeprowadzono procedur przetargowych, co stanowiło naruszenie art. 24 ust. 3 ustawy o PAN i regulacji wewnętrznych PAN. Szerzej na ten temat w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 34-36, 99-102, 117-119, 984-99, 1001-1007, 1011-1014, 1019-1023, 1037-1038, 1043-1047, 1235-1331, 1730-1732, 2937-2938, 3050-3065, 3083-3084, 3251-3267)

1.9 W okresie objętym kontrolą przeprowadzono i zakończono likwidację dwóch instytutów naukowych, tj. Instytutu Parazytologii im. Witolda Stefańskiego PAN⁵⁷ i Instytutu Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN⁵⁸, pomocniczej jednostki naukowej PAN – Polskiego Instytutu Studiów Zaawansowanych PIASt⁵⁹ oraz innej jednostki pomocniczej – PAN ZDP.

⁵⁴ Z czego w 2020 r. – 242 654,40 zł, w 2021 r. – 263 097,00 zł, 2022 r. – 276 028,68 zł, w 2023 r. – 301 274,81 zł, w 2024 r. – 333 909,64 zł, w 2025 (I półrocze) – 182 187, 00 zł.

⁵⁵ Z czego 2020 r. – 232 894,00 zł, 2021 r. – 293 180,50 zł, 2022- r. – 275 619,20 zł, 2023 r. – 281 530,00 zł, 2024 r. – 321 376,00 zł, 2025 r. (I połowa) – 187 324,00 zł.

⁵⁶ PAN.BFB.S.ZG.022.115.2020 z dnia 20 maja 2020 r., PAN.BFB.S.ZG.436.022.2022 z dnia 27 września 2022 r., PAN.BFB.S.ZG.542.022.2022 z dnia 23 listopada 2022 r., PAN.BFB.S.ZG.121.022.2023 z dnia 25 kwietnia 2023 r., PAN.BFB.S.ZG.403.022.2024 z dnia 7 sierpnia 2024 r. wraz z aneksami.

⁵⁷ Dalej: IPAR PAN.

⁵⁸ Dalej: IŚRiL PAN.

⁵⁹ Dalej: PIASt.

Koszty przeprowadzonych czynności związanych z likwidacją ww. jednostek wyniosły łącznie 528,0 tys. zł. Największe koszty PAN poniosła na likwidację IPAR PAN – łącznie 409,4 tys. zł, a następnie PAN ZDP – łącznie 68,3 tys. zł i PIAS – 50,3 tys. zł. W przypadku likwidacji IPAR PAN osiągnięto też przychody w wysokości 181,5 tys. euro, które pochodziły ze sprzedaży praw do czasopisma naukowego „Acta Parasitologica”. W przypadku likwidacji ISRL PAN koszty likwidacji zostały pokryte ze środków likwidowanego instytutu.

(akta kontroli str. 31-33, 684, 686, 689)

Likwidacja ISRL PAN została przeprowadzona zgodnie z § 14 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 grudnia 2010 r. w sprawie tworzenia, łączenia, podziału, reorganizacji i likwidacji instytutów naukowych oraz tworzenia i likwidacji pomocniczych jednostek naukowych Polskiej Akademii Nauk⁶⁰. Rozpoczęcie likwidacji zostało poprzedzone przygotowaniem planu restrukturyzacji jednostki, który nie został zaakceptowany przez Wydział II Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN. W konsekwencji powołano komisję do spraw ustalenia szczegółowych warunków likwidacji instytutu naukowego PAN, która zakończyła swoją pracę w lipcu 2021 r. wydając opinię o konieczności likwidacji jednostki i wskazując osobę mającą wykonywać obowiązki likwidatora. Likwidację instytutu rozpoczęto uchwałą nr 33/2021 Prezydium PAN, w której wyznaczono likwidatora oraz ustalono termin procesu likwidacji (między 14 października 2021 r. a 30 czerwca 2022 r., który został następnie wydłużony do 31 października 2022 r.⁶¹).

PAN zawarła umowę zlecenia⁶² z likwidatorem Instytutu regulującą jego obowiązki, w tym termin złożenia harmonogramu likwidacji oraz sprawozdania z jej zakończenia. Stroną tej umowy był też ISRL PAN w likwidacji pełniący rolę instytucji finansującej proces likwidacji. Koszty wynagrodzenia likwidatora w całym okresie prowadzenia likwidacji wyniosły łącznie 132,0 tys. zł. Po zakończeniu procesu likwidator sporządził w terminie przewidzianym w umowie sprawozdanie z zakończenia likwidacji.

Nieruchomości likwidowanego Instytutu przejął Instytut Dendrologii PAN (nieruchomości zabudowane w Poznaniu i w Rogaczewie Małym) oraz Instytut Chemii Bioorganicznej PAN (pałac w Turwi wraz ze zbiorami muzealnymi i księgozbiorem). Zbiory zoologiczne przekazane zostały Uniwersytetowi Adama Mickiewicza w Poznaniu.

(akta kontroli str. 109-110, 1734-1736, 288-370, 2948-2950, 3251-3267)

Likwidacja IPAR PAN została przeprowadzona zgodnie z § 14 rozporządzenia w sprawie tworzenia, łączenia, podziału i likwidacji. Przed rozpoczęciem procesu powołano komisję do spraw ustalenia szczegółowych warunków likwidacji instytutu, która zakończyła pracę wydaniem pisemnej opinii i zaproponowaniem kandydatów na likwidatorów. Likwidacja instytutu została rozpoczęta w oparciu o uchwałę Prezydium PAN nr 4/2023 z 24 stycznia 2023 r. w sprawie likwidacji Instytutu Parazytologii im. Witolda Stefańskiego PAN i trwała od 1 lutego do 31 grudnia 2023 r. Obowiązki likwidatora instytutu, do których należało m.in.

⁶⁰ Dz. U. z 2011 r. Nr 10, poz. 52. Dalej: rozporządzenie w sprawie tworzenia, łączenia, podziału i likwidacji.

⁶¹ Uchwała nr 27/2022 Prezydium PAN z dnia 23 czerwca 2022 r.

⁶² Umowa nr PAN/438/GP/2021 z dnia 14 października 2021 r.

opracowanie harmonogramu likwidacji, sporządzenie sprawozdań finansowych na dzień przed otwarciem likwidacji i na dzień jej zakończenia oraz sporządzenie sprawozdania z zakończenia likwidacji, zostały określone w umowie zlecenia zawartej z PAN. Likwidator w trakcie czynności składał sprawozdania miesięczne, a po zakończeniu działań sporządził w terminie przewidzianym w umowie sprawozdanie z zakończenia likwidacji.

Nieruchomości⁶³ likwidowanego IPAR PAN zostały przez PAN przekazane w użytkowanie Muzeum i Instytutowi Zoologii PAN⁶⁴ oraz PAN OB-CZRB na podstawie umów użyczenia⁶⁵. Księgozbiór Instytutu przekazano za zgodą Prezesa PAN do Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz do MiIZ PAN⁶⁶. Pozostały majątek ruchomy został przekazany MiIZ PAN, Instytutowi Genetyki Roślin PAN oraz Wydziałowi Biologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Likwidator IPAR PAN nie sporządziła na czas sprawozdania finansowego Instytutu przedstawiającego stan na dzień 31 stycznia 2023 r., to jest na dzień rozpoczęcia likwidacji i przedstawiła je dziesięć miesięcy po rozpoczęciu likwidacji jednostki, szerzej na ten temat w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

IPAR PAN posiadał dwie stacje badawcze – Stację Badawczą Łomna-Las w Palmirach i Stację Badawczą w Kosewie Górnym w powiecie mrągowskim. W Stacji Badawczej w Kosewie Górnym prowadzona była hodowla stada jeleniowatych i stada owiec. Stado owiec było zgłoszone do rejestru zwierząt prowadzonego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa⁶⁷. Stado jeleniowatych było natomiast zgłoszone do rejestru hodowców prowadzonego przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych⁶⁸.

Podczas prowadzonej likwidacji utworzono Komisję ds. zagospodarowania mienia Stacji Badawczej w Kosewie Górnym⁶⁹, będącej komórką organizacyjną Instytutu Parazytologii PAN w likwidacji, która prowadziła prace w okresie lipiec-sierpień 2023 r. W ich wyniku powstał raport, w którym stwierdzono m.in., że: stacja miała w latach 2021-2022 przychody z działalności handlowej w tym sprzedaży tusz zwierzęcych (odpowiednio 3,4 tys. zł i 8,2 tys. zł, a prognoza na 2023 r. zakładała osiągnięcie przychodu w wysokości 35 tys. zł); stacja osiągała przychody ze sprzedaży żywych zwierząt – w 2021 r. 37,6 tys. zł, w 2022 r. 22,7 tys. zł, a na 2023 r. zaplanowano przychody na poziomie 34 tys. zł; nie istniał spis inwentarza żywego, który zgodnie z zasadami księgowania należało zaliczyć do środków trwałych, a Instytut powinien był posiadać Klasyfikację i wycenę zwierząt w ewidencji księgowej. Likwidator w październiku 2023 r. sporządziła zestawienie zatytułowane „Zwierzęta w Stacji badawczej IP PAN w Kosewie Górnym – stan na 28.10.2023 r.”, w którym odnotowano następujący stan

⁶³ Zarówno pomieszczenia siedziby Instytutu, jak i należące do niego stacje badawcze w Kosewie Górnym i w Łomnej-Lesie.

⁶⁴ Dalej: MiIZ PAN.

⁶⁵ Umowa użyczenia z dnia 25 października 2023 r. dotycząca Stacji Łomna-Las obowiązująca do 31 grudnia 2023 r. oraz umowa użyczenia z dnia 23 marca 2023 r. dotycząca pomieszczeń siedziby IPAR PAN przy ul. Twardej 51/55 obowiązująca do 31 grudnia 2023 r.

⁶⁶ Mniejsza część księgozbioru IPAR PAN została przekazana MiIZ PAN.

⁶⁷ Dalej: ARiMR.

⁶⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 465.

⁶⁹ Komisja powołana decyzją Prezesa PAN nr 40/2023 z dnia 11 lipca 2023 r.

ilościowy zwierząt – 88 sztuk jelenia zachodniego, 60 sztuk jelenia wschodniego, 300 sztuk daniela i 32 sztuki owiec. Łącznie 480 sztuk zwierząt. W zestawieniu nie znalazła się informacja o wartości księgowej tych stad, nie została też sporządzona wycena zwierząt należących do obu stad.

Na podstawie decyzji Prezesa PAN nr 52/2023 z dnia 31 października 2023 r., od 1 listopada 2023 r. nadzór nad majątkiem w Kosewie Górnym powierzono jednostce pomocniczej akademii PAN OB-CZRB w Powsinie. Ogród przejął wówczas nieruchomości i mienie ruchome znajdujące się na tych nieruchomościach, które zostały wskazane w załącznikach do decyzji. W decyzji ani w załącznikach nie znalazła się jednak wzmianka na temat inwentarza żywego. Informacja na ten temat została umieszczona w decyzji nr 6/2024 Prezesa PAN z 8 lutego 2024 r. Stado owiec i jeleniowatych przejęte przez PAN OB-CZRB zostało zgłoszone przez PAN do ARiMR w dniu 28 grudnia 2023 r.

Jak wyjaśnił Prezes PAN, jeleniowate utrzymywane były wyłącznie w celach badawczych, bez wykorzystywania zwierząt do żadnych innych celów. Na terenie Stacji w Kosewie znalazło się także stado owiec. Zwierzęta te stanowiły istotny element strategii rozwoju jednostki, zarówno w kontekście poszerzania zakresu prowadzonych badań ekologicznych, jak i wdrażania praktyk zrównoważonego gospodarowania na obszarach przyrodniczo cennych. Ponadto stado zostało zarejestrowane w ARiMR. Zwierzęta zostały zgłoszone w Powiatowym Inspektoracie Weterynaryjnym i były pod kontrolą Powiatowego Lekarza Weterynarii.

(akta kontroli str. 22-24, 31-36, 43-45, 59-67, 70-83, 87-89, 95-98, 102"a"-102"e", 120-122, 371-564, 723-725, 741-776, 780, 2959-2969, 3251-3267)

W przypadku likwidacji PIASSt przeprowadzono ją zgodnie z § 14 rozporządzenia w sprawie tworzenia, łączenia, podziału i likwidacji. Otwarcie likwidacji poprzedziły prace komisji do spraw ustalenia szczegółowych warunków likwidacji instytutu, która zakończyła swoją pracę wydaniem pisemnej opinii i zaproponowaniem kandydatów na likwidatora. W przypadku likwidacji PIASSt likwidatorem nie została żadna z osób zaproponowanych przez komisję. Jak wyjaśniła kanclerz PAN, „nie zdecydowano się na wybór likwidatora spośród wskazanych przez Komisję do spraw oceny działalności i ustalenia szczegółowych warunków likwidacji pomocniczej jednostki naukowej działającej pod nazwą PIASSt kandydatów, ponieważ osoby te odmówiły pełnienia funkcji”. Likwidacja została rozpoczęta na mocy uchwały Prezydium PAN nr 47/2023 z dnia 4 lipca 2023 r. w sprawie likwidacji pomocniczej jednostki naukowej działającej pod nazwą Polski Instytut Studiów Zaawansowanych (Polish Institute of Advanced Studies, PIASSt) i przeprowadzono ją od 10 lipca 2023 r. do 29 września 2023 r. Likwidator swoje obowiązki realizował w oparciu o umowę zlecenia zawartą z PAN, która to umowa została aneksowana ze względu na wydłużenie czasu na złożenie sprawozdania końcowego. Likwidator w trakcie czynności składał sprawozdania miesięczne, a po zakończeniu działań sporządził w terminie przewidzianym w umowie sprawozdanie z zakończenia likwidacji. Nieruchomości użytkowane przez PIASSt zostały przekazane PAN, a następnie oddane w użyczenie Instytutowi Slawistyki PAN. W przypadku majątku ruchomego został on przejęty przez Instytut Slawistyki PAN oraz Kancelarię PAN.

(akta kontroli str. 22-24, 31-36, 43-45, 59-67, 644-681, 683, 708-715, 720-722, 3251-3267)

Likwidacja PAN ZDP odbyła się w oparciu o decyzję Prezesa PAN nr 31/2024 z dnia 31 lipca 2024 r. w sprawie likwidacji innej jednostki organizacyjnej działającej pod nazwą Polska Akademia Nauk Zakład Działalności Pomocniczej w Warszawie. Termin przeprowadzenia likwidacji jednostki został ustalony na okres od 1 sierpnia do 31 grudnia 2024 r. Obowiązki likwidatora jednostki zostały uregulowane w umowie zlecenia zawartej z PAN. Umowa wskazywała, że do obowiązków Likwidatorki należało m.in. opracowanie harmonogramu likwidacji, sporządzenie sprawozdań finansowych na dzień przed otwarciem likwidacji i na dzień jej zakończenia oraz sporządzenie sprawozdania z zakończenia likwidacji. Termin złożenia sprawozdania z zakończenia likwidacji został ustalony na 10 dni od dnia zakończenia likwidacji PAN ZDP. Termin ten został potwierdzony w opracowanym przez Likwidatorkę we wrześniu 2024 r., na podstawie § 1 ust. 3 umowy, harmonogramie likwidacji, gdzie oprócz powyższego terminu, zakończenie pięciu z 26 zadań Likwidatorki zaplanowano na styczeń 2025 r. Czynności te miały być wykonane przez Likwidatorkę przy współpracy z osobą odpowiedzialną za prowadzenie ksiąg rachunkowych lub przez osobę odpowiedzialną za sprawy kadrowe.

Likwidatorka PAN ZDP nie złożyła sprawozdania końcowego w formie opisowej. PAN nie wypłaciła Likwidatorce wynagrodzenia za grudzień 2024 r. Akademia wezwała Likwidatorkę w dniu 11 marca 2025 r. do dopełnienia ciążących na niej obowiązków do dnia 31 marca 2025 r. W odpowiedzi Likwidatorka przesłała pismo sporządzone przez reprezentującego ją radcę prawnego, w którym wskazała, że jej zdaniem dopełniła swoich obowiązków w okresie udzielonego jej pełnomocnictwa. Pozostałe czynności wpisane do harmonogramu likwidacji z terminem realizacji po 1 stycznia 2025 r. zostały dokończone przez pracowników Kancelarii PAN.

Jak wyjaśnił pan Kazimierz Grzyb, Dyrektor BM PAN, w wyniku procesu likwidacji zarówno IPAR PAN, jak również PIASt oraz PAN ZDP, żadna z nieruchomości będących w użytkowaniu tych jednostek nie przeszła na własność innych jednostek organizacyjnych PAN. Tym samym, nie doszło do przejęcia majątku po likwidowanych jednostkach na rzecz innych podmiotów. Wszystkie z nich figurowały w bazie nieruchomości prowadzonej przez Biuro Majątkowe PAN.

W przypadku PAN ZDP wszystkie nieruchomości pozostające w jego zarządzaniu pozostały na stanie PAN – osoby prawnej. W przypadku likwidacji PIASt – użytkowane przez niego pomieszczenia na kondygnacjach IV i V piętra wraz z przypadającym udziałem w częściach wspólnych budynku i gruntu położonego przy ul. Jaracza 1 w Warszawie – użyczone zostały Instytutowi Sławistyki PAN. W przypadku IPAR PAN część nieruchomości będących w jego użytkowaniu wieczystym lub użyczeniu od PAN (wraz z posadowioną na nich zabudową) przekazana została w zarządzanie PAN OB-CZRB i w użyczenie MiIZ PAN.

(akta kontroli str. 22-24, 31-36, 52-55, 63-67, 70-80, 84-86, 566-643, 685-686, 690-704, 716-719, 728-736, 780, 2965-2966, 3251-3267)

W okresie od 1 lipca 2021 r. do 31 stycznia 2023 r. prowadzono też likwidację PAN Zakładu Doświadczanego w Kórniku, która jednak ostatecznie nie została zakończona. Proces likwidacji tej jednostki PAN rozpoczęto decyzją nr 21/2021 Prezesa PAN z dnia 31 maja 2021 r. w sprawie likwidacji innej jednostki organizacyjnej działającej pod nazwą Polska Akademia Nauk Zakład

Doświadczalny w Kórniku, w której czas zakończenia likwidacji ustalono na 31 grudnia 2021 r. Następnie na mocy decyzji Prezesa PAN nr 43/2021 z dnia 30 listopada 2021 r. czas likwidacji przedłużono do 31 grudnia 2022 r., a decyzją nr 56/2022 Prezesa PAN z dnia 7 listopada 2022 r. wydłużono go do 30 września 2023 r. Ostatecznie PAN odstąpiła od likwidacji Zakładu Doświadczalnego w Kórniku na mocy decyzji nr 8/2023 Prezesa PAN z dnia 2 lutego 2023 r. uchylającej decyzję w sprawie likwidacji innej jednostki organizacyjnej działającej pod nazwą Polska Akademia Nauk Zakład Doświadczalny w Kórniku.

Jak wyjaśnił Prezes PAN, Marek Konarzewski, zmiana okresu likwidacji uzasadniona była koniecznością przeprowadzenia dodatkowych analiz i czynności niezbędnych do zapewnienia prawidłowego, rzetelnego oraz gospodarnego zakończenia procesu likwidacyjnego jednostki. Dotychczasowy okres wskazany w harmonogramie był niewystarczający m.in. ze względu na złożoność prowadzonych działań. Po przeprowadzeniu działań, w tym analiz oraz wizji lokalnych podczas przedłużenia okresu likwidacji stwierdzono, że jednostka spełnia wszystkie przesłanki do kontynuowania działalności. Była rentowna, wypłacalna, dysponowała wykwalifikowaną kadrą oraz perspektywnym planem rozwoju. Jednostka corocznie osiągała dodatni wynik finansowy, nie posiadała zobowiązań ani zaległości, a zgromadzone rezerwy finansowe umożliwiały bieżące finansowanie działalności. W związku z powyższym, likwidacja jednostki nie znajdowała uzasadnienia ekonomicznego i organizacyjnego, gdyż posiadała ona realne możliwości dalszego rozwoju i skutecznego funkcjonowania w dotychczasowej formie.

(akta kontroli str. 95-98, 777-779, 3251-3267)

1.10 W 2022 r., zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o PAN, przeprowadzony został audyt zewnętrzny działalności Akademii, który objął okres od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2022 r. Audyt obejmował m.in. zagadnienia związane z gospodarką mieniem i gospodarką finansową PAN. W wyniku audytu nie zostały stwierdzone nieprawidłowości. Wyniki audytu zostały przekazane 22 września 2022 r. do Ministra Edukacji i Nauki.

W okresie objętym kontrolą w PAN nie prowadzono audytów i kontroli wewnętrznych dotyczących wyłącznie gospodarowania mieniem PAN. Zagadnienia związane z gospodarowaniem mieniem pojawiały się jako jeden z punktów przekrojowych zadań audytowych i kontroli realizowanych w PAN. W ramach audytu AW/4/2024⁷⁰ sprawdzano m.in. proces zarządzania inwestycjami budowlanymi przez Biuro Majątkowe stosownie do art. 133a ufp. Audytor nie stwierdził w tym obszarze nieprawidłowości wpływających na celowość i gospodarność działań. Jednak wskazał, że Biuro Majątkowe dotyczyły podobne, jak w innych komórkach Kancelarii PAN, trudności związane z niesformalizowanym sposobem zarządzania ryzykiem, niepełną jego dokumentacją oraz reaktywnością kierownictwa Biura. Zalecone czynności sprawdzające zostały przeprowadzone w 2025 r. i stwierdzono w ich trakcie, że żadne z zaleceń nie zostało zrealizowane (wszystkie miały status „w realizacji” ze

⁷⁰ Funkcjonowanie kluczowych elementów systemu kontroli zarządczej oraz skuteczności i efektywności działań podjętych dla zapewnienia realizacji celów i zadań (Kancelaria PAN).

względu na nieotrzymanie przez audytora odpowiedzi od kierownictwa PAN na zadane pytania).

(akta kontroli str. 22-24, 31-33, 807-890, 1660-1663, 1671-1672, 2956-2958, 3251-3267)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Biuro Majątkowe PAN przed dokonaniem transakcji sprzedaży trzech nieruchomości nie dopełniło obowiązku sporządzenia pisemnych wniosków do Kanclerza PAN w celu uzyskania zgody na sprzedaż nieruchomości, a następnie nie dopełniło obowiązku sporządzenia analizy tego wniosku, co naruszało pkt. 3-6 *Zasad sprzedaży nieruchomości stanowiących własność, lub będących w wieczystym użytkowaniu PAN* stanowiących załącznik do zarządzenia nr 27/2021 Kanclerza PAN z dnia 11 maja 2021 r. w sprawie wprowadzenia procedur gospodarowania nieruchomościami PAN.

W dniu 12 kwietnia 2023 r. PAN zawarła umowę przenoszącą własność nieruchomości⁷¹ oznaczonej numerem ewidencyjnym 51 obręb 0035 Górczyn, znajdującej się przy ul. Krzywej 14 w Poznaniu na spółkę Lider Nieruchomości Poznań Sp. z o.o. za kwotę 805,8 tys. zł.

W dniu 23 maja 2023 r. PAN zawarła umowę przeniesienia praw⁷² do nieruchomości oznaczonej numerami ewidencyjnymi 16/3, 16/4 i 17/2 oraz nieruchomości nr 21/14 znajdującej się we Wrocławiu przy ul. J. Lelewela 4 na rzecz spółki Secured Financial Investment Group Sp. z o.o. za łączną kwotę 16 106,8 tys. zł.

W dniu 17 maja 2024 r. PAN zawarła umowę przenoszącą prawo użytkowania wieczystego⁷³ do nieruchomości oznaczonej numerami ewidencyjnymi 22/3 i 22/4 obręb 03-14 znajdującej się w Konstancinie-Jeziornej na rzecz spółki Agus Sp. z o.o. za łączną kwotę 6 334,5 tys. zł.

W każdym z powyższych przypadków proces sprzedaży powinien być inicjowany sporządzeniem wniosku o uzyskanie zgody na sprzedaż nieruchomości zgodnie z pkt. 3-6 *Zasad sprzedaży nieruchomości* przez jedną z osób wymienionych w pkt. 3 ww. Zasad. Sprzedaż nieruchomości była każdorazowo inicjowana przez BM PAN sporządzeniem opinii dotyczącej zmiany przeznaczenia nieruchomości w wykazach, o których mowa w art. 70 ust. 1 i 2 Pwursn, zgodnie z pkt. 7 ww. Zasad. Po jej akceptacji przez Kanclerza i Prezesa, BOM na podstawie pkt. 9 ww. Zasad BOM PAN sporządzało wymagane pkt. 8 ww. Zasad informacje oraz dokumenty. Takie działanie było pominięciem wypełnienia obowiązków opisanych w pkt. 3-6 ww. Zasad, a więc sporządzenia wymienionego w pkt. 3 pisemnego wniosku do Kanclerza PAN lub Prezesa PAN o udzielenie zgody na sprzedaż nieruchomości.

Dyrektor BM PAN, pan Kazimierz Grzyb, wyjaśnił, że przygotowane projekty stosownych zarządzeń Kanclerza PAN wraz z uzasadnieniem oraz całością dokumentacji niezbędnej do przygotowania sprzedaży zawierały informacje

⁷¹ Akt notarialny Repertorium A nr 1821/2023 z 12 kwietnia 2023 r.

⁷² Akt notarialny Repertorium A nr 2703/2023 z 23 maja 2023 r.

⁷³ Akt notarialny Repertorium A nr 20744/2024 z 17 maja 2024 r.

identyfikujące stan prawny, fizyczny i faktyczny nieruchomości oraz informacje charakteryzujące nieruchomość i umożliwiające przygotowanie do przeprowadzenia postępowania przetargowego. Uzasadnienia będące integralnym załącznikiem zarządzeń Kanclerza PAN wyrażającego zgodę na sprzedaż w tych przypadkach były traktowane jak wnioski – nie sporządzano zatem innych dokumentów inicjujących sprzedaż, gdyż stanowiłoby to powielanie czynności. Nieruchomości objęte przedmiotowymi zarządzeniami, na etapie ich przygotowywania były w zasobie uznane za zbędne.

Jak wyjaśnił pan Tadeusz Latała, Kanclerz PAN w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2022 r., problem mógł wynikać z niewłaściwej interpretacji lub z niedoskonałości samych *Zasad sprzedaży nieruchomości*, które nie opisywały sposobu działania Biura Organizacyjno-Majątkowego. Jeśli inicjatorem działań sprzedażowych lub w zakresie dzierżaw/wynajmu był sam Kanclerz Akademii to zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o PAN składał on, w imieniu Akademii, oświadczenia woli w zakresie zarządzania majątkiem i w zakresie budżetu Akademii oraz odpowiadał za gospodarowanie mieniem i wynik finansowy działalności Akademii. Kanclerz Akademii odpowiadał za gospodarowanie mieniem Akademii zgodnie z zasadami, o których mowa w art. 72 ust. 1 ustawy o PAN Tym samym regulacje wewnętrzne PAN nie mogą być interpretowane tak, aby ich przepisy „ubezłasnowolniały” Kanclerza PAN i w takim kontekście uzależniały jego możliwości działania od aktywności lub braku aktywności innych osób”.

Zdaniem NIK w dokumentacji badanych umów nie znajdował się żaden dokument jednoznacznie wskazujący na fakt, że sprzedaż nieruchomości nastąpiła z inicjatywy Kanclerza PAN. Tym samym nieprzygotowanie pisemnego wniosku przez Dyrektora BM w procesie sprzedaży nieruchomości było niezgodne z *Zasadami sprzedaży nieruchomości* w PAN, których punkty 3 i 4 literalnie wskazują na konieczność takiego działania.

(akta kontroli str. 1693-1695, 1717-1720, 2167-2173, 2434-2435, 3196-3233)

2. Biuro Majątkowe PAN w przypadku dwóch umów dzierżawy i jednej umowy najmu nieruchomości nie sporządziło przed ich zawarciem wniosków w sprawie wyrażenia zgody na najem lub dzierżawę nieruchomości oraz nie wskazało osób inicjujących proces sprzedaży, co było niezgodne z punktami 3-6 *Zasad najmu i dzierżawy nieruchomości stanowiących własność lub będących w wieczystym użytkowaniu PAN* stanowiących załącznik nr 5 do zarządzenia nr 137/2017 z dnia 29 listopada 2017 r. oraz pkt. 3-6 *Zasad najmu i dzierżawy nieruchomości stanowiących własność lub będących w wieczystym użytkowaniu PAN* stanowiących załącznik nr 5 do Zarządzenia nr 27/2021 Kanclerza PAN z dnia 11 maja 2021 r.

W przypadku umowy nr PAN/3/KA/2020 z dnia 15 stycznia 2020 r. na dzierżawę nieruchomości w miejscowości Landek w gminie Jasienica, w województwie śląskim, umowy nr PAN/BFB.S.BOM.022.080.2020 z dnia 7 kwietnia 2020 r. na dzierżawę nieruchomości w miejscowości Zaborze w gminie Chybie w województwie śląskim oraz umowy nr PAN/BFB.S.BOM.022.468.022.2021 z dnia 22 listopada 2021 r. na najem lokalu nr 76 przy ulicy Jaśkowa Dolina 31 w Gdańsku nie zostały sporządzone wnioski o wyrażenie zgody przez Kanclerza PAN na ich dzierżawę lub najem.

W pkt. 3-6 *Zasad najmu i dzierżawy nieruchomości stanowiących własność lub będących w wieczystym użytkowaniu PAN*, stanowiących załącznik zarówno do Zarządzenia 127/2017 jak i Zarządzenia nr 27/2021, wskazano osoby, które mogły wychodzić z inicjatywą wynajmu lub dzierżawy nieruchomości oraz ustalono, że wniosek dotyczący wyrażenia zgody na wynajem lub dzierżawę nieruchomości powinien być kierowany w formie pisemnej do Prezesa PAN lub Kanclerza PAN, a we wniosku powinny znajdować się następujące elementy: dane formalno-prawne nieruchomości, informacje o dotychczasowym sposobie wykorzystania nieruchomości i kosztach jej utrzymania, informacje o przeznaczeniu nieruchomości w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, informacje o wysokości ponoszonych przez jednostkę podatków i opłat z tytułu użytkowania nieruchomości.

Jak wyjaśniła Wicedyrektor BM PAN Agnieszka Abramow zarządzenia Kanclerza PAN wraz z przygotowywanym uzasadnieniem oraz całością dokumentacji niezbędnej do przygotowania najmu czy dzierżawy zawierały informacje identyfikujące stan formalno-prawny, fizyczny i faktyczny nieruchomości. Zawierały również informacje charakteryzujące nieruchomość lub powierzchnię przeznaczoną do najmu czy też przedmiot dzierżawy i dane umożliwiające przygotowanie do przetargu. Uzasadnienie sporządzone na bazie zgromadzonej dokumentacji będące integralnym załącznikiem zarządzenia Kanclerza PAN wyrażającego zgodę na najem lub dzierżawę traktowane są jak wniosek i nie sporządza się innych dokumentów inicjujących, gdyż stanowi to powielanie czynności oraz że najem i dzierżawa są procedowane zgodnie z planami działań strategicznych gospodarowania nieruchomościami PAN na lata 2020-2022 i 2023-2026, które zostały zatwierdzone przez Kanclerza PAN oraz na podstawie wykazów, o których mowa w art. 70 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki. Należy wskazać, iż generalnym celem gospodarki zasobami nieruchomości, jest racjonalne ich wykorzystywanie i rozporządzanie nimi dla uzyskiwania maksymalnych efektów, a tym samym generowanie oszczędności w utrzymaniu tych nieruchomości.

Jak wyjaśnił pan Tadeusz Latała, Kanclerz PAN w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2022 r., w przypadku wydzielenia nieruchomości do dzierżawy w m. Zator i Landek, to „jeśli dobrze pamiętam, to były one przedmiotem moich uzgodnień m.in. z dyrektorem Zakładu Ichtiobiologii i Gospodarki Rybackiej w Gołyszu (PAN ZIGR), dyrektorem BOM oraz Wiceprezesem nadzorującym Wydział II”. Z kolei w przypadku nieruchomości w Gdańsku przy ul. Jaśkowa Dolina 31, to najem pomieszczeń odbywał się tam na drodze cyklicznych, publicznych przetargów, które nierzadko kończyły się niepowodzeniem. Wielkość dostępnych powierzchni biurowych przekraczała potrzeby Oddziału PAN w Gdańsku, stąd najprawdopodobniej podjął on decyzję o organizacji przetargu na wynajem wolnych przestrzeni biurowych.

NIK nie podziela powyższych wyjaśnień, ponieważ w uzasadnieniach do zarządzeń nie zawsze wskazywano wszystkie elementy, które powinny być zawarte we wniosku i które zostały wskazane w punkcie 5 ww. Zasad. W przypadku nieruchomości w Landku i Zaborzu, nie wskazano kosztów

ponoszonych w związku z utrzymaniem nieruchomości. Dodatkowo z uwagi na brak wniosków, nie było informacji o osobach inicjujących najem/dzierżawę.

(akta kontroli str. 1174-1177, 1187-1234, 1717-1720, 2167-2173, 3251-3267)

3. Plany sytuacyjne dołączone do ksiąg obiektu budowlanego dla budynków przy ul. Prawdziwka 2 i al. Na Skarpie 27 nie zawierały wszystkich koniecznych elementów, co stanowiło naruszenie art. 60k ust. 2 i 3 prawa budowlanego oraz § 5 pkt 3 rozporządzenia o KOB.

Plany sytuacyjne dołączone do KOB budynku przy ul. Prawdziwka 2 oraz do tomu II KOB budynku przy al. Na Skarpie 27 sporządzone zostały w sposób niezgodny z art. 60k ust. 2 prawa budowlanego. Na planach budynku przy ul. Prawdziwka 2 wskazano jedynie nieruchomość, a w przypadku planu dołączonego do tomu II KOB budynku przy al. Na Skarpie 27 oznaczono też przebieg sieci uzbrojenia i granice działki. Natomiast zgodnie z pkt. 1-5 ww. ustępu, określić należało również granice nieruchomości, na której znajduje się obiekt, oznaczyć usytuowanie miejsc przyłącza obiektu do sieci uzbrojenia terenu, oznaczyć usytuowanie miejsc urządzeń przeznaczonych do odcinania instalacji od przyłączy oraz przyłączy od sieci, a także określić przebieg istniejących dróg pożarowych i określić miejsca usytuowania istniejących hydrantów zewnętrznych lub innych punktów poboru wody do celów ppoż. oraz stanowisk czerpania wody. Mimo braku oznaczenia miejsc urządzeń przeznaczonych do odcinania instalacji, nie dopełniono obowiązku dołączenia opisu pozwalającego na ich zlokalizowanie, w przypadku znajdowania się urządzeń wewnątrz budynku, co z kolei było naruszeniem art. 60k ust. 3 ustawy prawo budowlane. Również w § 5 pkt 3 rozporządzenia o KOB zapisano, że wpisy do książki obejmują plan sytuacyjny obiektu, z zaznaczonymi granicami nieruchomości, określający również usytuowanie miejsc przyłączenia obiektu do sieci uzbrojenia terenu oraz armatury lub urządzeń przeznaczonych do odcięcia czynnika dostarczanego za pomocą tych sieci, a w szczególności gazu, energii elektrycznej i ciepła.

W trakcie kontroli, dla obu budynków sporządzono plany sytuacyjne, zgodne z przepisami ustawy prawo budowlane.

Pan Piotr Zakrzewski, Zastępca Dyrektora ds. administracyjno-technicznych PAN OB-CZRB wyjaśnił, że plan sytuacyjny dołączony do KOB zawierał zaznaczony obiekt wraz usytuowaniem miejsc przyłączenia obiektu do sieci uzbrojenia terenu, a brak pozostałych elementów wynikał z faktu, że pierwotny plan stanowił wyciąg z mapy ewidencyjnej. W październiku 2025 r. przygotowano nową wersję planu sytuacyjnego z naniesieniem wymaganych elementów, która została dołączona do KOB. Z kolei niezaznaczenie granic nieruchomości wynikało z dużych rozmiarów działki, na której znajdował się obiekt. W celu osiągnięcia zgodności z art. 60k ust. 2 ustawy prawo budowlane zostanie stworzona dodatkowa mapka z zaznaczeniem granic nieruchomości.

Jak wyjaśnił Pan Błażej Błażejowski, Dyrektor PAN Muzeum Ziemi, jednostka przechodzi gruntowną restrukturyzację prowadzoną przez nową dyrekcję, powołaną w 2024 r. Działania te mają na celu uporządkowanie stanu formalnoprawnego i technicznego obiektów, w tym aktualizację pozwoleń na planowane remonty oraz sukcesywne prowadzenie niezbędnych prac

modernizacyjnych i konserwatorskich. Muzeum podejmuje też działania zmierzające do uzupełnienia wpisów w KOB, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa budowlanego oraz wewnętrznymi regulacjami PAN Muzeum Ziemi.

Jak wyjaśnił Dyrektor BM, Kazimierz Grzyb obowiązek weryfikacji poprawności i kompletności, jak i szeroko pojęty nadzór nad wpisami w KOB spoczywał na dyrektorach Jednostek, którym przekazano zasób w zarządzanie.

Pan Tadeusz Latała, Kanclerza PAN w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2022 r. wyjaśnił, że „kontrolę prowadzenia KOB były ujmowane w tematyce kontroli w podległych jednostkach bez osobowości prawnej prowadzonych przez pracowników Biura Organizacyjno-Majątkowego.”

Kanclerz PAN, Pani Monika Kallista wyjaśniła, że obowiązek sprawowania nadzoru nad wpisami w KOB został powierzony dyrektorom jednostek organizacyjnych w ramach przekazanych w zarządzanie nieruchomości.

Zdaniem NIK wskazane wyżej naruszenia przepisów, choć powstały w jednostkach PAN nieposiadających osobowości prawnej, wskazują na brak należytej kontroli zarządczej komórek nadrzędnych w PAN PAN w zakresie wskazanym w art. 68 ust. 2 pkt 1 ufp.

(akta kontroli str. 59-62, 1679-1683, 1702-1704, 1713-1720, 1724-1729, 2171-2172, 2433-2479, 3196-3233, 3251-3267)

4. Wpisy w książkach obiektów budowlanych dla budynków znajdujących się przy ul. Prawdziwka 2 oraz al. Na Skarpie 27 w Warszawie z lat 2020-2025 (I półrocze) nie zawierały daty ich sporządzenia, danych osoby wystawiającej dokument, danych osoby dokonującej wpisów oraz jej czytelnego podpisu, co naruszało § 6 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 rozporządzenia o KOB i § 19 rozporządzenia o KOB i eKOB.

Książki obiektów budowlanych obu budynków zawierały po 12 wpisów dokonanych bez wskazania daty ich dodania, imienia i nazwiska osoby dodającej wpis oraz czytelnego podpisu osoby dokonującej wpis.

Tymczasem § 6 ust. 1 rozporządzenia o KOB stanowił, że wpis powinien być dokonany w dniu zaistnienia okoliczności, dla której było wymagane dokonanie odpowiedniego wpisu, a § 6 ust. 2 pkt 1 tego rozporządzenia, że wpis powinien zawierać dane identyfikujące osobę, która dokument wystawiła. Z kolei § 19 rozporządzenia o KOB i eKOB stanowi, że każdy wpis jest opatrzonej: datą, imieniem i nazwiskiem osoby dokonującej wpisu i czytelnym podpisem osoby dokonującej wpisu w książce obiektu budowlanego w postaci papierowej.

Jak wyjaśnił Dyrektor PAN Muzeum Ziemi, jednostka przechodzi gruntowną restrukturyzację prowadzoną przez nową dyrekcję, powołaną w 2024 r. oraz podejmuje działania zmierzające do uzupełnienia wpisów w KOB, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa budowlanego oraz wewnętrznymi regulacjami PAN Muzeum Ziemi.

Jak wyjaśnił Zastępcę Dyrektora ds. administracyjno-technicznych PAN OB-CZRB, w odniesieniu do wprowadzania wpisów niezgodnie z § 19 rozporządzenia o KOB i eKOB w książce obiektu budowlanego wskazana została osoba

upoważniona do dokonywania wpisów, której podpis widniał w wykazie osób upoważnionych.

Jak wyjaśnił Dyrektor BM, Kazimierz Grzyb obowiązek weryfikacji poprawności i kompletności, jak i szeroko pojęty nadzór nad wpisami w KOB spoczywał na dyrektorach Jednostek, którym przekazano zasób w zarządzanie.

Pan Tadeusz Latała, Kanclerza PAN w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2022 r. wyjaśnił, że „kontrolę prowadzenia KOB były ujmowane w tematyce kontroli w podległych jednostkach bez osobowości prawnej prowadzonych przez pracowników Biura Organizacyjno-Majątkowego.”

Kanclerz PAN, pani Monika Kallista wyjaśniła, że obowiązek sprawowania nadzoru nad wpisami w KOB został powierzony dyrektorom jednostek organizacyjnych w ramach przekazanych w zarządzanie nieruchomości.

Zdaniem NIK przepisy rozporządzeń precyzyjnie wskazują jakie elementy ma zawierać wpis do książki obiektu budowlanego. Ponadto, w świetle wyjaśnień byłego kanclerza PAN należy wskazać, że w całym okresie objętym kontrolą kontrola zarządcza w zakresie prowadzenia KOB nie była w pełni skuteczna i efektywna w zakresie wskazanym w art. 68 ust. 2 pkt 1 ufp.

(akta kontroli str. 59-62, 1679-1683, 1713-1720, 1724-1729, 2433-2479, 3196-3233, 3251-3267)

5. W książce obiektu budowlanego na ul. Prawdziwka 2 w 2023 r. wprowadzano zmiany we wpisach przy pomocy przekreślenia i parafy, co naruszało § 6 ust. 4 rozporządzenia o KOB i § 17 ust. 2 rozporządzenia o KOB i eKOB.

Na stronie tytułowej KOB obiektu przy ul. Prawdziwka 2 wprowadzono wpis o zamknięciu książki obiektu, który następnie został uznany za wprowadzony omyłkowo. Wpis został wykreślony, a skreślenie opatrzone datą 15 lutego 2023 r. oraz parafą osoby dokonującej zmiany. Na stronie nr 3 wprowadzono wpis w rubryce „zmiana właściciela”, po czym został on wykreślony w taki sam sposób jak opisano powyżej. W ten sam sposób poprawki wprowadzono w czterech wpisach na stronie 4, a także w przypadku dołączonego na stronie 7 planu sytuacyjnego obiektu.

Zgodnie z § 17 ust. 2 rozporządzenia o KOB i eKOB, dopuszcza się skreślenie niewłaściwego tekstu w sposób umożliwiający jego odczytanie i wprowadzenie właściwej treści, z uzasadnieniem wprowadzonej zmiany. Osoba dokonująca poprawki zamieszcza także swoje imię i nazwisko oraz datę dokonania tej czynności i czytelny podpis.

Jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora ds. administracyjno-technicznych PAN OB-CZRB opatrzenie części wpisów jedynie parafką wynikało z praktyki stosowanej w latach poprzednich, jednak wszystkie wpisy były identyfikowalne.

Jak wyjaśnił Dyrektor BM, Kazimierz Grzyb obowiązek weryfikacji poprawności i kompletności, jak i szeroko pojęty nadzór nad wpisami w KOB spoczywał na dyrektorach Jednostek, którym przekazano zasób w zarządzanie.

Kanclerz PAN, pani Monika Kallista wyjaśniła, że obowiązek sprawowania nadzoru nad wpisami w KOB został powierzony dyrektorom jednostek organizacyjnych w ramach przekazanych w zarządzanie nieruchomości.

NIK nie zgadza się z wyjaśnieniami Zastępcy dyrektora ds. administracyjno-technicznych PAN OB.-CZRB, gdyż przepisy rozporządzenia o KOB i eKOB wyraźnie wskazują, że podpis przy skreśleniu musi zawierać przyczynę zmiany, wskazywać imię i nazwisko osoby dokonującej zmiany i być podpisem czytelnym, a nie parafą.

(akta kontroli str. 59-62, 1679-1683, 1713-1716, 1724-1729, 2433-2479, 3196-3233, 3251-3267)

6. W książce obiektu budowlanego przy al. Na Skarpie 27 w 2023 r. i 2024 r. nie uzupełniano zakresu zleconych w protokole z kontroli prac budowlanych dla budynku zajmowanego przez Muzeum Ziemi, a wpisy nie zawierały koniecznych elementów, co stanowiło naruszenie § 6 pkt. 2 oraz 5-6, 8 i 11 rozporządzenia o KOB i eKOB.

W przypadku dwóch wpisów (za rok 2023 i 2024) dotyczących protokołów z kontroli technicznej budynku przy al. Na Skarpie 27 opisanych w tablicy nr brakowało informacji o zalecanych do wykonania pracach budowlanych oraz danych osób wystawiających protokoły, a także informacji o niewykonanych zaleceniach z poprzednich kontroli.

Tymczasem zgodnie z § 6 pkt. 2 i pkt. 5-6, 8 i 11 rozporządzenia o KOB i eKOB, wpis powinien zawierać imię i nazwisko osoby przeprowadzającej kontrolę, ustalenia dokonane w zakresie kontroli, informację, czy zostały stwierdzone nieprawidłowości, zalecenia wskazujące czynności mające na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości wraz z terminem ich wykonania, zakres niewykonanych zaleceń określonych w protokołach z poprzednich kontroli.

Jak wyjaśnił Dyrektor PAN Muzeum Ziemi jednostka przechodzi gruntowną restrukturyzację prowadzoną przez nową dyrekcję, powołaną w 2024 r. oraz podejmuje działania zmierzające do uzupełnienia wpisów w KOB, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa budowlanego oraz wewnętrznymi regulacjami jednostki.

Jak wyjaśnił Dyrektor BM, Kazimierz Grzyb obowiązek weryfikacji poprawności i kompletności, jak i szeroko pojęty nadzór nad wpisami w KOB spoczywał na dyrektorach Jednostek, którym przekazano zasób w zarządzanie.

Kanclerz PAN, Pani Monika Kallista wyjaśniła, że obowiązek sprawowania nadzoru nad wpisami w KOB został powierzony dyrektorom jednostek organizacyjnych w ramach przekazanych w zarządzanie nieruchomości.

Zdaniem NIK przepisy rozporządzeń precyzyjnie wskazują jakie elementy powinien zawierać wpis do książki obiektu budowlanego. Ponadto, w świetle powyższych nieprawidłowości należy wskazać, że kontrola zarządcza w zakresie prowadzenia KOB nie była w pełni skuteczna i efektywna w zakresie wskazanym w art. 68 ust. 2 pkt 1 ufp.

(akta kontroli str. 59-62, 784-786, 1679-1683, 1702-1704, 1713-1716, 1724-1729, 2433-2479, 3196-3233, 3251-3267)

7. W latach 2020-2025 (I półrocze) PAN wynajęła miejsca w garażu na ulicy Hożej 5/7 w Warszawie bez przeprowadzenia procedury przetargowej, co było naruszeniem art. 24 ust. 3 ustawy o PAN oraz pkt 4 i 9-11 *Zasad najmu i dzierżawy nieruchomości stanowiących własność lub będących w wieczystym użytkowaniu PAN*.

W okresie objętym kontrolą PAN wynajmowała osobom prywatnym i podmiotom gospodarczym łącznie 31 z 35 miejsc parkingowych w garażu na ul. Hożej 5/7. W żadnym z przypadków wynajęcia części składowych tej nieruchomości nie został złożony wniosek do Kanclerza PAN o zgodę na oddanie w najem miejsc parkingowych. Biuro Majątkowe nie wykonało operatów szacunkowych dotyczących miejsc w garażu przy ulicy Hożej 5/7 w celu ustalenia aktualnych stawek czynszu najmu. Biuro Majątkowe nie przygotowało również informacji dotyczącej ustalenia właściwej stawki VAT dla wynajmowanej części nieruchomości. BM nie przeprowadziło też procedury przetargowej na wynajem miejsc parkingowych.

Jak wyjaśnił Naczelnik Zespołu Gospodarczego Kancelarii PAN, pan Artur Malesza „rozeznania cenowe były przeprowadzane przy wykorzystaniu stron internetowych podmiotów oferujących najem miejsc parkingowych w garażach zlokalizowanych w promieniu około 2 km od garażu przy ul. Hożej 5/7 w Warszawie. Podmioty zainteresowane najmem miejsca parkingowego kontaktowały się z administratorem garażu telefonicznie, bądź podczas przypadkowych spotkań użytkowników na terenie garażu. Telefon kontaktowy do administratora garażu był widoczny na drzwiach wejściowych do garażu. Każdy nowy najemca miejsca parkingowego w garażu był ściśle powiązany z dotychczasowym najemcą konkretnego miejsca parkingowego. Nowy najemca zawierał nową umowę, ale w praktyce był to fizycznie ten sam użytkownik tego samego miejsca parkingowego. Działo się tak z inicjatywy najemcy/użytkownika wypowiadającego umowę. W zakresie najmu miejsc parkingowych nie stosowano trybu przetargowego zgodnie z art. 76 ustawy o Polskiej Akademii Nauk, ponieważ większość zawieranych umów stanowiła kontynuację umów realizowanych jeszcze przed wejściem w życie przepisów obligujących Akademię do przeprowadzania takich postępowań”.

Jak wyjaśniła Kanclerz PAN, corocznie była przeprowadzana analiza rynkowa cen wynajmu zbliżonych miejsc postojowych w centrum Warszawy. Dodatkowo korzystający z najmu, to osoby związane z garażem od wielu lat, sukcesywnie przedłużające swoją umowę na miejsce przy ul. Hożej. W związku z tym nie sporządzano operatu szacunkowego dla określenia stawki czynszu najmu w przypadku kontynuacji umowy. Pomimo takiej procedury garaż był zarządzany zgodnie z zasadami celowości, gospodarności i oszczędności oraz zgodnie z wymogami racjonalnej gospodarki.

W ocenie NIK nie tylko nie prowadzono rzetelnych działań zmierzających do uzyskania możliwie najlepszych wpływów z najmu posiadanych miejsc garażowych, ale przede wszystkim nie zastosowano się do opinii Prokuraturii Generalnej RP z 12 maja 2017 r. dotyczącej konieczności rozporządzania mieniem PAN w drodze przetargu w celu zapewnienia pełnej zgodności z ustawowymi przepisami i wynikającymi z nich wewnętrznymi regulacjami PAN.

(akta kontroli str. 117-119, 986-987, 1011-1012, 1021-1023, 1043-1045, 1237-1238, 1258-1301, 1321, 1730-1732, 2937-2939, 3251-3267)

8. Prezes PAN zaakceptował sporządzenie przez Likwidatorkę IPAR PAN sprawozdania finansowego jednostki według stanu na dzień przed otwarciem likwidacji – w październiku 2023 r., tj. osiem miesięcy po rozpoczęciu likwidacji instytutu, co było działaniem nierzetelnym.

W sprawozdaniu z likwidacji nr 9 z października 2023 r. Likwidatorka poinformowała Prezesa PAN o przekazaniu zaległego sprawozdania finansowego IPAR PAN przedstawiającego stan na 31 stycznia 2023 r., tj. na dzień rozpoczęcia likwidacji (formalnie rozpoczęła się 1 lutego 2023 r.). Likwidatorka wskazała w informacji, że przyczyną było obciążenie Głównej Księgowej instytutu innymi pracami związanymi z likwidacją jednostki i trudnościami ze sporządzeniem bilansu otwarcia likwidacji. Jednak we wcześniejszych sprawozdaniach Likwidatorka nie zamieściła informacji sugerującej problemy w zakresie możliwości sporządzenia sprawozdania.

Zgodnie z § 17 ust. 6 pkt 6 rozporządzenia w sprawie tworzenia, łączenia, podziału i likwidacji, do obowiązków likwidatora należało sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z przepisami o rachunkowości. Regulujący te kwestie art. 45 ust. 1 uor stanowi, że sprawozdanie finansowe sporządza się na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych, o którym mowa w art. 12 ust. 2 uor. Z kolei zgodnie z art. 12 ust. 2 pkt 6 uor księgi rachunkowe zamyka się na dzień poprzedzający dzień postawienia jednostki w stan likwidacji lub ogłoszenia upadłości.

Jak wyjaśnił Prezes PAN do opóźnienia doszło ze względu na obciążenie Głównej Księgowej instytutu innymi pracami związanymi z likwidacją jednostki i trudnościami ze sporządzeniem bilansu otwarcia. Na opóźnienie wpłynęło też zatwierdzenie sprawozdania finansowego za 2022 r. w dniu 28 czerwca 2023 r. Do tego czasu Główna Księgowa instytutu miała wątpliwości do sporządzenia sprawozdania finansowego na dzień likwidacji z saldami z jeszcze niezatwierdzonego sprawozdania za 2022 r.

Zdaniem NIK opóźnienie złożenia sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień rozpoczęcia likwidacji instytutu wskazuje na nierzetelne przygotowanie przez PAN procesu likwidacji, jak również na brak efektywnego nadzoru nad jego procesem i adekwatnej reakcji na pojawiające się w jego trakcie problemy.

(akta kontroli str. 73-77, 560-561, 2960, 3251-3267)

9. Na skutek długotrwałego opiniowania pisma Likwidatorki IPAR PAN przez Kanclerza PAN doprowadzono do wysłania zawiadomienia do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o likwidacji instytutu dopiero w szóstym miesiącu jej trwania, to jest w lipcu 2023 r., co było działaniem nierzetelnym.

Likwidacja IPAR PAN rozpoczęła się 1 lutego 2023 r. i miała trwać do 31 grudnia 2023 r. W sprawozdaniu z likwidacji nr 2 z marca 2023 r. Likwidatorka poinformowała Prezesa PAN, że informacja o rozpoczęciu likwidacji instytutu nie została przekazana do ARiMR ze względu na obawy kierownika Stacji Badawczej w Kosewie Górnym dotyczące możliwości zażądania przez Agencję zwrotu środków na dopłaty za użytkowanie łąk należących do Stacji Badawczej Instytutu. Następnie w sprawozdaniu nr 3 z kwietnia 2023 r. Likwidatorka poinformowała PAN, że po analizach stanu prawnego nie stwierdziła zagrożenia dla sytuacji finansowej Instytutu w przypadku przekazania informacji o rozpoczęciu likwidacji Instytutu, a w związku z tym podjęła decyzję o sporządzeniu stosownego pisma do ARiMR. Informacja o piśmie znalazła się w sprawozdaniu z likwidacji nr 4 (z maja 2023 r.) wraz z zaznaczeniem, że zostało ono przekazane ówczesnemu Kanclerzowi PAN do opinii. Zarówno w tym, jak

i w kolejnym sprawozdaniu (nr 5 z czerwca 2023 r.) znalazła się adnotacja, że Likwidatorka nie uzyskała akceptacji pisma ze względu na konsultacje Kanclerza PAN z Ogrodem Botanicznym PAN w tej sprawie. Pismo, zgodnie z informacją zawartą w sprawozdaniu nr 6, zostało ostatecznie wysłane do ARiMR w lipcu 2023 r., a więc w szóstym miesiącu likwidacji jednostki.

Jak oświadczyła Likwidatorka IPAR PAN pani Anna Jachner-Miśkiewicz: „Pismo do ARiMR przygotowałam i przekazałam je do akceptacji Pana Kanclerza PAN w dniu 16 maja 2023 r. Pan Kanclerz również otrzymał od Kierownika Stacji w Kosewie Górnym informację dotyczącą ewentualnych trudności w kontaktach z ARiMR w razie pozyskania przez Agencję informacji o likwidacji Instytutu. Wobec tego i on badał ewentualne następstwa finansowe, jakie mogłyby mieć miejsce po poinformowaniu ARiMR o likwidacji, ale w aspekcie dwóch umów grantowych które Stacja już wypełniła”.

Likwidatorka IPAR PAN wyjaśniła też, że „dwa miesiące jakie minęły od napisania do wysłania pisma do ARiMR, były wykorzystane w najlepszej wierze na wnikliwe zbadanie ewentualnych negatywnych konsekwencji likwidacji Stacji w Kosewie Górnym w aspekcie umów z ARiMR. Do opóźnienia mogły się też przyczynić niezbyt pilnie a niekiedy opieszale przekazywane informacje ze Stacji w Kosewie, które były potrzebne do rozeznania sprawy”.

Jak wyjaśnił Prezes PAN, pan Marek Konarzewski, w okresie pomiędzy pierwszym wysłaniem pisma przez Likwidatorkę a jego akceptacją, Kanclerz PAN zasięgał informacji dotyczących Stacji w Kosewie, a w szczególności upewniał się w zakresie ryzyk związanych z ewentualną możliwością wycofania się z umowy przez ARiMR. Okres pomiędzy przygotowaniem pisma a jego ostatecznym zatwierdzeniem nie stanowił zwłoki, lecz był niezbędny do przeprowadzenia konsultacji oraz pozyskania dodatkowych informacji celem zabezpieczenia interesów PAN.

Zdaniem NIK również przypadek opóźnień w poinformowaniu ARiMR o likwidacji IPAR PAN wskazuje na brak rzetelnej wiedzy o specyfice działalności instytutu oraz na nierzetelny nadzór ze strony PAN prowadzący do powstawania zbędnych opóźnień w realizacji zadań związanych z likwidacją jednostki.

(akta kontroli str. 73-77, 120-122, 543-545, 547, 551-553, 737-740, 2959-2960, 3251-3267)

OCENA CZĄSTKOWA

PAN zarządzała posiadanymi nieruchomościami, w skład których wchodziły grunty, budynki i lokale mieszkaniowe na ogół prawidłowo, jednak dochodziło przy tym do nieprawidłowości.

W latach 2020-2025 (I półrocze) na podstawie ośmiu wniosków złożonych przez cztery instytuty naukowe PAN przeprowadzono proces ich uwłaszczenia na należącym do PAN mieniu o łącznej wartości 87 290,6 tys. zł. We wszystkich przypadkach czynności związane z uwłaszczeniem zostały przeprowadzone zgodnie z przepisami kpa i ustawy o PAN.

PAN w latach 2020-2025 (I półrocze) zbyła 26 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni 1317,17 m². Proces ich zbycia przeprowadzono zgodnie z przepisami ustawowymi oraz regulacjami wewnętrznymi PAN.

Akademia w okresie objętym kontrolą zbyła 32 nieruchomości, z czego 26 sprzedała. Łączna wartość sprzedanych nieruchomości wyniosła 23 971,1 tys. zł. Zbywane nieruchomości należały do części zasobu PAN uznanego za zbędny

i przeznaczony do zrzeczenia się. Sprzedaż nieruchomości została przeprowadzona zgodnie z przepisami ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz ustawy o PAN. Dochodziło jednak do naruszania pkt. 3-6 Zasad sprzedaży nieruchomości stanowiących własność, lub będących w wieczystym użytkowaniu PAN.

PAN oddawała swój majątek w najem lub dzierżawę, w okresie objętym kontrolą zawarto 100 umów najmu i 13 umów dzierżawy nieruchomości. Oddawanie w najem i w dzierżawę odbywało się zgodnie z ustawą o PAN, ale z naruszeniem pkt. 3-6 Zasad najmu i dzierżawy nieruchomości stanowiących własność lub będących w wieczystym użytkowaniu PAN stanowiących załącznik nr 5 do zarządzenia Kanclerza PAN nr 137/2017 z dnia 29 listopada 2017 r. jak również do Zarządzenia nr 27/2021 z dnia 11 maja 2021 r.

Akademia prowadziła książki obiektów budowlanych dla 664 posiadanych obiektów budowlanych. Jednak w przypadku badanych KOB były one prowadzone z naruszeniem przepisów art. 60k ust. 2 i 3 prawa budowlanego oraz § 5 pkt 3, § 6 ust. 1, § 6 ust. 2 pkt. 1, § 6 ust. 4 rozporządzenia o KOB, a także § 17 ust. 2 i § 19 rozporządzenia o KOB i eKOB.

Flota samochodowa PAN i jednostek bez osobowości prawnej była wykorzystywana zgodnie z regulacjami wewnętrznymi PAN. Wykorzystywanie samochodów prywatnych do celów służbowych i wydawanie kart parkingowych również odbywało się zgodnie z regulacjami wewnętrznymi PAN. W latach 2020-2025 (I półrocze) PAN była właścicielem garażu przy ulicy Hożej 5/7 w Warszawie, na którym wynajmowała 31 z 35 miejsc parkingowych. Proces wynajmu odbywał się z naruszeniem art. 24 ust. 3 ustawy o PAN i z pominięciem regulacji wewnętrznych PAN dotyczących zasad najmu i dzierżawy nieruchomości stanowiących własność lub będących w wieczystym użytkowaniu PAN.

W okresie objętym kontrolą przeprowadzono likwidację dwóch instytutów naukowych PAN, jednej pomocniczej jednostki naukowej oraz jednej innej jednostki pomocniczej PAN. W przypadku procesu likwidacji IPAR PAN działania nadzorcze ze strony PAN nie były prowadzone rzetelnie, co skutkowało kilkumiesięcznym opóźnieniem w przesłaniu informacji o rozpoczęciu likwidacji instytutu do ARiMR oraz naruszeniem przez Likwidatora przepisów art. 45 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

W okresie objętym kontrolą został przeprowadzony audyt zewnętrzny działalności Akademii zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o PAN, a jego wyniki przedstawiono ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki. W okresie objętym kontrolą w PAN nie prowadzono audytów i kontroli wewnętrznych dotyczących wyłącznie gospodarowania mieniem PAN.

OBSZAR

2. Gospodarka finansowa Polskiej Akademii Nauk

Opis stanu faktycznego

2.1 Polska Akademia Nauk w latach 2020-2024 uzyskała przychody w łącznej kwocie 834 235,4 tys. zł, z czego w 2020 r. 133 916,7 tys. zł, w 2021 r. 143 414,3 tys. zł, w 2022 r. 171 542,2 tys. zł, w 2023 r. 180 056,6 tys. zł i w 2024 r. 205 305,6 tys. zł. W I połowie 2025 r. przychody wyniosły 150 396,0 tys. zł. Największe przychody PAN uzyskiwała z dotacji podmiotowych, działalności gospodarczej oraz ze sprzedaży, użytkowania rzeczy i praw majątkowych. Przychód z dotacji podmiotowych na pokrycie bieżącej działalności Akademii

w latach 2020-2024 wyniósł łącznie 475 087,3 tys. zł⁷⁴, co stanowiło 57% wszystkich przychodów. W I połowie 2025 r. przychody z dotacji podmiotowej wyniosły 117 264,0 tys. zł. Przychody działalności gospodarczej PAN wyniosły w latach 2020-2024 łącznie 176 012,5 tys. zł⁷⁵, co stanowiło 21% wszystkich przychodów. W I połowie 2025 r. przychody z działalności gospodarczej wyniosły 15 593,5 tys. zł. Przychody ze sprzedaży, użytkowania rzeczy i praw majątkowych, w latach 2020-2024, wyniosły łącznie 82 179,4 tys. zł⁷⁶, co stanowiło 10% przychodów PAN. W I połowie 2025 r. przychody ze sprzedaży, użytkowania rzeczy i praw majątkowych wyniosły 5 130,6 tys. zł. Łączna kwota przychodów z dotacji celowych w latach 2020-2024 wyniosła 43 472,5 tys. zł⁷⁷, co stanowiło 5,2% wszystkich przychodów. W I połowie 2025 r. przychody ze wszystkich dotacji celowych wyniosły 8 671,0 tys. zł. Stan środków na koniec okresu kontroli, tj. na koniec I półrocza 2025 r. wynosił 75 155,0 tys. zł.

W latach 2020-2024 PAN jako osoba prawna poniósł koszty w łącznej wysokości 767 246,6 tys. zł, z czego: w 2020 r. 126 124,2 tys. zł, w 2021 r. 133 303,8 tys. zł, w 2022 r. 164 184,8 tys. zł, w 2023 r. 165 265,4 tys. zł, a w 2024 r. 178 369,4 tys. zł. W I połowie 2025 r. poniesione zostały koszty w wysokości 78 495,3 tys. zł. Największą grupę kosztów stanowiły wynagrodzenia i składniki do nich naliczane (łącznie 339 829,2 tys. zł⁷⁸, co stanowiło 44,3% wszystkich kosztów). W I połowie 2025 r. koszty wynagrodzeń i naliczanych składników wyniosły 39 004,4 tys. zł. Kolejną grupą kosztów były zakupy towarów i usług, na które w latach 2020-2024 przeznaczono łącznie 165 585,3 tys. zł⁷⁹, co stanowiło 21,6% wszystkich kosztów. W I połowie 2025 r. wydatkowano na ten cel 15 759,9 tys. zł. Na zużycie materiałów i energii PAN w latach 2020-2024 wydał łącznie 71 963,8 tys. zł⁸⁰, co stanowiło ok. 10% wszystkich kosztów. W I połowie 2025 r. koszty zużycia materiałów i energii wyniosły 9 365,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 1648-1650, 1702-1704, 2565-2566, 3196-3233)

2.2 W latach 2020-2025 Prezydium Akademii co roku uchwalało, na wniosek Prezesa PAN, plan finansowy, realizując obowiązek wynikający z art. 84 ust. 4 ustawy o PAN oraz obowiązek przedłożenia planu do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki. Proces ten rozpoczynał się od sporządzenia przez jednostki organizacyjne PAN planów częściowych, które następnie były agregowane i przedkładane Prezesowi PAN, który dokonywał podziału ustalonych w ustawie budżetowej środków budżetowych, zasięgając opinii Prezydium PAN, zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie szczegółowego trybu finansowania i gospodarki finansowej Polskiej Akademii Nauk i jej instytutów naukowych⁸¹.

⁷⁴ Odpowiednio: 84 095,9 tys. zł, 86 045,8 tys. zł, 94 363,9 tys. zł, 97 611,6 tys. zł i 112 970,1 tys. zł.

⁷⁵ Odpowiednio: 22 779,4 tys. zł, 28 107,5 tys. zł, 38 380,4 tys. zł, 37 929,1 tys. zł, 48 816,1 tys. zł.

⁷⁶ Odpowiednio: 7 515,4 tys. zł, 19 052,0 tys. zł, 8 771,4 tys. zł, 23 791,8 tys. zł i 23 048,8 tys. zł.

⁷⁷ Odpowiednio: 4 901,5 tys. zł, 2 534,5 tys. zł, 15 917,3 tys. zł, 12 367,5 tys. zł, 7 751,7 tys. zł.

⁷⁸ Odpowiednio: w 2020 r. 58 926,8 tys. zł, w 2021 r. 62 723,2 tys. zł, w 2022 r. 66 430 tys. zł, w 2023 r. 70 507,7 tys. zł, a w 2024 r. 81 241,5 tys. zł.

⁷⁹ Odpowiednio: 21 574,7 tys. zł, 21 789,1 tys. zł, 44 395,9 tys. zł, 42 263,1 tys. zł i 35 562,7 tys. zł.

⁸⁰ Odpowiednio: 9 960,0 tys. zł, 12 781,3 tys. zł, 15 261,2 tys. zł, 16 593,2 tys. zł, 17 368,0 tys. zł.

⁸¹ Dz. U. 2021 r. poz. 156. Dalej: rozporządzenie w sprawie finansowania i gospodarki finansowej.

Plany finansowe sporządzane były zgodnie z załącznikiem nr 1 do decyzji nr 27/2016 Prezesa PAN z dnia 9 sierpnia 2016 r., który szczegółowo opisywał sporządzanie planów finansowych. Proces planowania dzielił się na cztery etapy: 1) agregacji informacji o potrzebach w zakresie finansowania wydatków majątkowych, na których podstawie sporządzano plany rzeczowe zadań finansowanych w ramach części 67 – Polska Akademia Nauk w celu zgłoszenia do dysponenta części budżetowej; 2) po przyjęciu przez Radę Ministrów projektu ustawy budżetowej opracowanie projektu planu finansowego i przedłożenie do zaopiniowania przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki; 3) po przyjęciu ustawy budżetowej, sporządzenie projektu planu finansowego; 4) przedłożenie go Komisji Rewizyjnej i Prezydium PAN.

Na każdym z etapów dochodziło do weryfikacji merytorycznej oraz finansowej proponowanych wydatków z ustaleniem priorytetów przez komórki organizacyjne PAN zgodnie z właściwością oraz w uzgodnieniu z Kanclerzem PAN.

W latach 2020-2024 PAN wydatkował środki przekazane przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki w wysokościach nie przekraczających zaplanowanych kwot (w 2020 r. 124 432,0 tys. zł, co stanowiło 90% kosztów w planie po zmianach; w 2021 r. 128 580,0 tys. zł (91,7%); w 2022 r. 162 765,0 tys. zł (86,8%); w roku 2023 163 210,0 tys. zł (79,7%); w 2024 r. 178 254,1 tys. zł (80,6%).

W okresie objętym kontrolą Prezes PAN zawarł z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego i nauki 17 umów na dotacje celowe, na łączną kwotę 63 645,6 tys. zł⁸². Największa liczba umów dotyczyła finansowania inwestycji realizowanych przez PAN lub jej jednostki organizacyjne, następnie finansowania prowadzenia szkół doktorskich przez instytuty naukowe PAN, finansowania wkładu własnego w projektach realizowanych przez inne jednostki PAN oraz środków niewygasających na projekt PASIFIC. Badaniem szczegółowym objęto trzy umowy dotacyjne – umowę nr 3/PAN/2023 z dnia 13 czerwca 2023 r. określającą warunki przekazania, wykorzystania oraz rozliczenia dotacji celowej udzielonej PAN na finansowanie inwestycji realizowanych przez Kancelarię Akademii, pomocnicze jednostki naukowe i inne jednostki organizacyjne działające w strukturze PAN w 2023 r., umowę nr 2/PAN/2023 określającą warunki przekazywania, wykorzystania oraz rozliczenia dotacji celowej przeznaczonej na wkład własny w projekcie „Polish Academy of Science Individual Fellowships: Innovation & Creativity – PASIFIC” współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej z programu Horyzont 2020 MSCA COFUND w ramach umowy grantowej nr 847639” zawartą 3 lutego 2023 r. oraz umowę nr 1/PAN/2024 z dnia 31 maja 2024 r. określającą warunki przekazania, wykorzystania i rozliczenia dotacji celowej udzielonej PAN przez Ministra Nauki na finansowanie w 2024 r. zadań związanych z kształceniem w szkołach doktorskich prowadzonych lub współprowadzonych przez instytuty naukowe PAN.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego zgodnie z umową nr 1/PAN/2024 z dnia 31 maja 2024 r. przekazało PAN na kształcenie młodych naukowców

⁸² Kwota uwzględniająca zmiany w aneksach do umów.

z Białorusi⁸³ dotację celową w maksymalnej kwocie 192 tys. zł. Przyznana kwota została podzielona i przekazana na realizację ww. zadań przez Instytut Slawistyki PAN, Instytut Historii PAN oraz Instytut Geografii PAN. PAN złożyła pisemny wniosek o przekazanie środków z dotacji celowej, o którym mowa w § 3 ust. 2 i 3 umowy. Z dotacji wykorzystano 180 tys. zł, tj. 94% maksymalnej kwoty. Pozostałe środki w kwocie 12 tys. zł, zgodnie z § 4 pkt 2 ww. umowy, zostały zwrócone do MNiSW w terminie do 10 stycznia 2025 r. PAN rozliczyła dotację zgodnie z § 5 ust. 1 i ust. 2 ww. umowy, przesyłając Ministrowi, w określonym umową terminie raport z wykorzystania dotacji celowej zawierający wszystkie wymagane informacje wraz z oświadczeniem o faktycznym poniesieniu wydatków. PAN zrealizowała również obowiązek gromadzenia środków uzyskiwanych z dotacji celowej na odrębnym rachunku przeznaczonym wyłącznie na te środki.

Zgodnie z umową nr 3/PAN/2023 z dnia 13 czerwca 2023 r. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego zobowiązało się przekazać PAN 4 016,0 tys. zł na realizację zadań inwestycyjnych wymienionych w załączniku do umowy. Były to: zakupy inwestycyjne na potrzeby jednostek organizacyjnych Akademii nie posiadających osobowości prawnej, termomodernizacja w zakresie wymiany 19 szt. okien w zabytkowym budynku Biblioteki Gdańskiej, zakup infrastruktury informatycznej i oprogramowania oraz przebudowa budynku PAN w zakresie dostosowania do przepisów ppoż. wraz z przebudową instalacji elektrycznej i teletechnicznej oraz pomieszczeń sanitarnych – siedziba oddziału PAN we Wrocławiu. Umowa została zmieniona aneksem z dnia 29 listopada 2023 r. Zmniejszono kwotę dotacji celowej na 2 550,0 tys. zł oraz dokonano zmiany zadań inwestycyjnych wymienionych w załączniku do umowy. Dodano zadanie: rewitalizacja zabytkowego budynku „Klaudynówka” w Kórniku (rewitalizacja z przebudową budynku oficyny zamkowej „Klaudynówka”) – Biblioteka Kórnicka. Odstąpiono od realizacji zadania inwestycyjnego dotyczącego budynku we Wrocławiu ze względu na złożone oferty, których wartość przewyższała znacznie wysokość środków przeznaczonych na to zadanie.

Ostatecznie nie zrealizowano pełnego zakresu zadań. W ramach zadania dotyczącego termomodernizacji Biblioteki Gdańskiej sporządzono jedynie projekt budowlany, prace zaś nie zostały zrealizowane, a środki zostały zwrócone do MNiSW zgodnie z terminem określonym w umowie. W ramach dotacji wykorzystano 89,2% przyznanych środków, przy czym w poszczególnych zadaniach realizacja wydatków była na poziomie od 92,1% do 100%, z wyjątkiem termomodernizacji, gdzie stopień wykorzystania dotacji wyniósł 22,6%.

Jak wyjaśnił, pan Kazimierz Grzyb, Dyrektor BM PAN, inwestycja nie została zrealizowana w całości w 2023 r. z uwagi na trudności w uzyskaniu pozwolenia Konserwatora Zabytków na realizację robót budowlanych.

⁸³ Zgodnie z Uchwałą Nr 48/2020 Prezydium Polskiej Akademii Nauk z dnia 22 września 2020 r. w sprawie wsparcia finansowego dla młodych naukowców z Białorusi ze środków finansowych przewidzianych na realizację zadań statutowych Polskiej Akademii Nauk. Zmieniona następnie Uchwałą Nr 36/2021 Prezydium Polskiej Akademii Nauk z dnia 16 listopada 2021 roku zmieniającej uchwałę w sprawie wsparcia finansowego dla młodych naukowców z Białorusi ze środków finansowych przewidzianych na realizację zadań statutowych Polskiej Akademii Nauk.

Pani Anna Walczak, Dyrektor Biblioteki Gdańskiej PAN, poinformowała, że decyzję konserwatora uzyskano w dniu 4 czerwca 2024 r., a następnie zrealizowano pozostałą część inwestycji.

Zgodnie z umową nr 2/PAN/2023 z dnia 2 lutego 2023 r. zmienioną aneksem nr 1 z dnia 22 grudnia 2023 r. Akademii przyznano dotację na sfinansowanie wkładu własnego w 2023 r. w maksymalnej wysokości 10 092,0 tys. zł, z czego 5 424,8 tys. zł na Pobyty Badawcze w ramach Konkursu PASIFIC 1, a 4 667,2 tys. zł na Pobyty Badawcze w Konkursie PASIFIC 2. Przyznane środki zostały rozliczone w terminie, a niewykorzystana dotacja w kwocie 192,1 tys. zł została przekazana w trzech transzach – 12 stycznia 2024 r. kwota 20,6 tys. zł, 22 stycznia 2024 r. kwota 146,3 tys. zł oraz 26 stycznia 2024 r. 25,2 tys. zł. Ze względu na przekazanie łącznej kwoty 171,5 tys. zł po terminie PAN zwróciła odsetki w wysokości 493,00 zł. W związku z tą umową jeden z instytutów goszczących (Instytut Geofizyki PAN) w kwietniu 2024 r. powiadomił PAN o nagromadzeniu odsetek bankowych na koncie przeznaczonym do obsługi dotacji. Odsetki w kwocie 46 216,70 zł naliczone za okres od 12 kwietnia 2022 r. do 15 kwietnia 2024 r. zostały przekazane na konto PAN w dniu 15 kwietnia 2024 r., a PAN przekazała je na rachunek Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w dniu 7 maja 2024 r.

Jak wyjaśniła Główna Księgowa PAN, pani Ewa Wolska-Stanisławska, rachunek bankowy, na którym Instytut Geofizyki PAN gromadził środki dotacyjne nie został wyłączony z konsolidacji, co spowodowało naliczenie odsetek. Zgodnie z art. 48 ufp środki budżetowe nie podlegają konsolidacji, tym samym rachunki bankowe z dotacją nie powinny być zgłaszane do konsolidacji. Po uzyskaniu tej informacji oraz po konsultacji z Biurem Finansów i Budżetu MNiSW, w dniu 15.04.2024 r. Biuro ds. Doskonałości Naukowej przekazało Instytutowi wytyczne dotyczące zwrotu odsetek na wskazany rachunek bankowy PAN.

(akta kontroli str. 93-94, 111-113, 247-272 „c”, 1651-1653, 1660-1667, 1676-1678, 1699-1701, 1705-1707, 1713-1716, 1721-1723, 2480-2715, 3012-3021, 3087-3164, 3196-3233, 3339-3344)

2.3 PAN w latach 2020-2025 (I półrocze) na działalność instytutów międzynarodowych w części obejmującej bieżącą eksploatację budynków stanowiących siedzibę tych instytutów oraz koszty utrzymania, administracji i obsługi technicznej przekazała środki w łącznej kwocie 11 034,8 tys. zł, natomiast wydatkowano łącznie 10 503,8 tys. zł. Międzynarodowy Instytut Biologii Molekularnej i Komórkowej otrzymał 7 371,4 tys. zł (wydatkował 7 140,4 tys. zł), a Międzynarodowy Instytut Mechanizmów i Maszyn Molekularnych 3 663,4 tys. zł (wydatkował 3 363,4 tys. zł). Instytuty wykorzystały przyznane w latach 2020-2024 dotacje w całości.

W przypadku dotacji celowej na pokrycie kosztów bieżących działalności Akademii, PAN w okresie objętym kontrolą przekazała instytutom naukowym PAN na kształcenie w szkołach doktorskich, na studiach podyplomowych i w innych formach kształcenia łącznie 1 186,0 tys. zł, z czego wykorzystanych zostało 612,0 tys. zł. Instytutami, które korzystały z dotacji celowej były: Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN, który wykorzystał łącznie 312,0 tys. zł (z otrzymanych 384,0 tys. zł), Instytut Geografii i Zagospodarowania Przestrzennego PAN, który wykorzystał łącznie 156,0 tys. zł (z otrzymanych

192,0 tys. zł) oraz Instytut Sławistyki PAN, który wykorzystał przyznane środki w całości, tj. w wysokości 144,0 tys. zł.

W 2020 r. nie wykorzystano przekazanych 250,0 tys. zł, z kolei w 2021 r. i 2022 r. przyznane środki wykorzystano w 66,7%. Jak wyjaśniła Główna Księgowa PAN, w 2019 r. wprowadzono nowe regulacje w obszarze finansowania szkolnictwa wyższego i nauki, które odebrały Prezesowi PAN prawo przyznawania stypendiów za wybitne osiągnięcia uczestnikom studiów doktoranckich prowadzonych przez instytuty naukowe PAN (prawo wynikające z uchylonego art. 70a ustawy o PAN). Stypendia za wybitne osiągnięcia do tego czasu były finansowane z budżetu Akademii ze środków dotacji celowej na zadania w zakresie kształcenia (art. 79 ust. 1 pkt 2 ustawy o PAN) – w budżecie PAN w części 67 były uwzględnione środki dotacji celowej na kształcenie przeznaczone na sfinansowanie stypendiów Prezesa PAN dla doktorantów w instytutach naukowych PAN. W 2020 r. uwzględniono w ramach rozdziału 73095 dotację celową na zadania w zakresie kształcenia w wysokości 250 tys. zł. Jednak ponieważ w ciągu 2020 r. nie nastąpiła żadna korzystna zmiana prawna w obszarze finansowania szkolnictwa wyższego i nauki i nie została podpisana umowa pomiędzy ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego i nauki oraz PAN, środki dotacji celowej zostały zwrócone do budżetu państwa. Prezes PAN podjął decyzję o sfinansowaniu stypendiów za wybitne osiągnięcia ze środków pozabudżetowych Akademii.

Odnosnie do wykorzystania dotacji celowej w latach 2021-2022 Główna Księgowa PAN wyjaśniła, że we wrześniu 2020 r. Prezydium PAN podjęło decyzję o utworzeniu specjalnego programu pomocowego mającego na celu sfinansowanie kształcenia kilku młodych naukowców z Białorusi, w jednostkach naukowych PAN, na podstawie art. 80 ustawy o PAN. Akademia zaplanowała wypłaty środków finansowych na sfinansowanie kształcenia w 2021 r. dla sześciu stypendystów w wysokości 4 000 zł miesięcznie przez trzy miesiące kształcenia (październik-grudzień), co dało kwotę 72 tys. zł, na którą opiewała umowa. Ostatecznie do programu pomocowego zakwalifikowało się czterech stypendystów, w związku z czym Akademia przekazała instytutom środki w łącznej wysokości 48 tys. zł. Instytuty wykorzystały przyznane środki w całości i zgodnie z umowami. W 2022 r. Akademia zaplanowała wypłaty środków finansowych na sfinansowanie kształcenia również dla sześciu stypendystów w wysokości 8 000 zł miesięcznie przez sześć miesięcy kształcenia (lipiec-grudzień), co dało kwotę 288 tys. zł, na którą opiewała umowa. Ostatecznie do programu pomocowego zakwalifikowało się czterech stypendystów, w związku z czym Akademia przekazała instytutom środki w łącznej wysokości 192 tys. zł. Nierozdysponowane środki dotacji celowej w kwocie 24 tys. zł w 2021 r. i 96 tys. zł w 2022 r. terminowo zwrócono do budżetu państwa.

Z kolei w ramach dotacji podmiotowej w latach 2020-2025 (I półrocze) przekazano łącznie 44,1 tys. zł, które to środki zostały wykorzystane w całości.

(akta kontroli str. 25-27, 37-42, 49-51, 68-69, 93-94, 231-273, 1702-1704, 2710-2712, 3251-3267)

2.4 Prezes PAN wprowadził regulacje dotyczące podziału środków budżetowych decyzją nr 4/2020 w sprawie przyznawania dotacji podmiotowej dla jednostek organizacyjnych Akademii nieposiadających osobowości prawnej oraz dla

instytutów międzynarodowych. Regulacje określały tryb naboru i rozpatrywania wniosków o dotację podmiotową, podstawę podejmowania decyzji o przyznaniu dotacji oraz wzory wniosków. Wnioski mogły być składane przez Kanclerza PAN, dyrektorów jednostek i dyrektorów instytutów zgodnie ze wzorem oraz w terminie wyznaczonym co roku przez Kanclerza PAN. Złożone wnioski były sprawdzane pod względem formalnym i rachunkowym w Biurze Finansów i Budżetu oraz zaopiniowane w zakresach właściwych dla jednostek organizacyjnych Kancelarii PAN. Następnie, wnioski były rozpatrywane przez Zespół doradczy powołany przez Prezesa PAN na podstawie art. 22 ust. 5 ustawy o PAN. Ostatecznie prezes dokonywał podziału środków i wydawał decyzję o ustalonym podziale środków. Z regulacji nie wynikało jakimi kryteriami kierują się jednostki merytoryczne, Zespół doradczy czy Prezes PAN podczas procesu decyzyjnego dotyczącego podziału środków.

PAN w okresie kontroli posiadała regulacje dotyczące regulowania zobowiązań cywilnoprawnych, w tym PIT-u, VAT-u, CIT-u⁸⁴. Podatek VAT, nie podlegający odliczeniu, rozliczany był przez Kancelarię PAN w imieniu wszystkich jednostek organizacyjnych wchodzących w jej skład. Podstawą do ustalenia wielkości zobowiązania podatkowego były rejestry sprzedaży i rejestry zakupów oraz deklaracje częściowe jednostek bez osobowości prawnej przesyłane do Kancelarii po zakończeniu każdego okresu sprawozdawczego. Podatek CIT również rozliczany był przez Kancelarię PAN w imieniu wszystkich jednostek organizacyjnych wchodzących w jej skład. Zarówno podatek od zakupu towarów i usług, jak i podatek dochodowy od osób prawnych były uiszczane przez PAN w latach 2020-2025.

Na funkcjonowanie podległych PAN jednostek bez osobowości prawnej w latach 2020-2025 (I półrocze) wydatkowano środki z dotacji podmiotowej w łącznej kwocie 237 173,6 tys. zł. Największą część środków z dotacji wydatkowały pomocnicze jednostki naukowe 161 629,0 tys. zł (68,1% środków z dotacji) oraz stacje zagraniczne PAN 44 724 tys. zł (18,9% środków z dotacji).

Środki przekazywane jednostkom bez osobowości prawnej były przeznaczone na zużycie materiałów i energii, usługi obce, podatki i opłaty, wynagrodzenia, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia oraz pozostałe koszty. Grupami kosztów, na które przeznaczano najwięcej środków, w jednostkach bez osobowości prawnej były wynagrodzenia, usługi obce i zużycie materiałów i energii. W latach 2020-2024 łączne koszty wynagrodzeń w jednostkach bez osobowości prawnej wyniosły 49 566,8 tys. zł⁸⁵, koszty usług obcych 30 959,9 tys. zł⁸⁶, koszty zużycia materiałów i energii 27 203,2 tys. zł⁸⁷.

⁸⁴ Załącznik nr 17 do Polityki rachunkowości PAN będącej załącznikiem nr 1 do decyzji nr 62/2022 Prezesa Polskiej Akademii Nauk z dnia 29 grudnia 2022 r., do Decyzja nr 11/2022 Prezesa Polskiej Akademii Nauk z dnia 8 lutego 2022 r. w sprawie wprowadzenia „Polityki (zasad) rachunkowości w Polskiej Akademii Nauk, oraz do decyzji nr 48/17 Prezesa Polskiej Akademii Nauk z dnia 10 października 2017 r.

⁸⁵ Odpowiednio: w 2020 r. 9 192,9 tys. zł, w 2021 r. 8 932,7 tys. zł, w 2022 r. 10 654,2 tys. zł, w 2023 r. 10 832 tys. zł i w 2024 r. 9 955 tys. zł.

⁸⁶ Odpowiednio: w 2020 r. 4 994,4 tys. zł, w 2021 r. 5 730,1 tys. zł, w 2022 r. 6 333,6 tys. zł, w 2023 r. 6 820,5 tys. zł i w 2024 r. 7 081,4 tys. zł.

⁸⁷ Odpowiednio: w 2020 r. 4 786,9 tys. zł, w 2021 r. 4 563,1 tys. zł, w 2022 r. 5 675,3 tys. zł, w 2023 r. 6 506,6 tys. zł i w 2024 r. 5 771,4 tys. zł.

Inne jednostki organizacyjne, tj: DPT w Wierzbie, Dom Seniora, DZiK w Jabłonie, Zakład Doświadczalny w Kórniku i PAN ZDP, w okresie objętym kontrolą wydatkowały środki z dotacji w łącznej wysokości 16 971,0 tys. zł (7,2%), jak również wydatkowały środki pozabudżetowe w łącznej wysokości 126 512,2 tys. zł. Środki z dotacji wydatkowane przez wyżej wymienione inne jednostki organizacyjne stanowiły w 2020 r. 18,2%, w 2021 r. 14,7%, w 2022 r. 11,9%, w 2023 r. 10,8%, w 2024 r. 7,2% i w I półroczu 2025 r. 6,9% całkowitych kosztów funkcjonowania tych jednostek.

Przychody DZiK w latach 2020-2025 (I półrocze) kształtowały się następująco: w 2020 r. 3 162,6 tys. zł; w 2021 r. 3 903,4 tys. zł; w 2022 r. 5 589,5 tys. zł; w 2023 r. 6 075,1 tys. zł; w 2024 r. 7 067,2 tys. zł, a w I półroczu 2025 r. 3 296,2 tys. zł. W tym samym okresie koszty tej jednostki pomocniczej PAN wyniosły 3 259,9 tys. zł w 2020 r.; 3 924,9 tys. zł w 2021 r.; 5 368,8 tys. zł w 2022 r.; 6 541,4 tys. zł w 2023 r.; 7 166,4 tys. zł w 2024 r. i 3 424,7 tys. zł w I półroczu 2025 r.

Przychody Domu Seniora PAN w okresie objętym kontrolą wyniosły: w 2020 r. 3 820,8 tys. zł; w 2021 r. 3 786,7 tys. zł; w 2022 r. 4 088,0 tys. zł; w 2023 r. 4 158,4 tys. zł; w 2024 r. 3 877,4 tys. zł, a w I półroczu 2025 r. 2 409,8 tys. zł. Koszty w latach 2020-2025 (I półrocze) wyniosły odpowiednio: w 2020 r. 3 713,2 tys. zł; w 2021 r. 3 608,9 tys. zł; w 2022 r. 4 137,6 tys. zł; w 2023 r. 4 075,8 tys. zł; w 2024 r. 4 372,4 tys. zł i w I półroczu 2025 r. 2 201,3 tys. zł.

Przychody PAN Zakładu Doświadczalnego w Kórniku wyniosły w 2020 r. 5 466,1 tys. zł; w 2021 r. 4 680,4 tys. zł; w 2022 r. 5 394,6 tys. zł; w 2023 r. 5 928,6 tys. zł; w 2024 r. 7 011,7 tys. zł, a w I półroczu 2025 r. 2 028,3 tys. zł. Koszty w latach 2020-2025 (I półrocze) wyniosły odpowiednio: w 2020 r. 5 386,8 tys. zł; w 2021 r. 4 512,7 tys. zł; w 2022 r. 4 151,8 tys. zł; w 2023 r. 6 174,2 tys. zł; w 2024 r. 6 923,4 tys. zł, a w I półroczu 2025 r. 3 423,6 tys. zł.

W latach 2021-2022 PAN Zakład Doświadczalny w Kórniku znajdował się w stanie likwidacji, co wpłynęło na spadek kosztów funkcjonowania wynikający przede wszystkim z mniejszych kosztów produkcji roślinnej i kosztów związanych z zatrudnianiem pracowników oraz wynajmem pomieszczeń i powierzchni. W 2023 r. w związku ze wznowieniem działalności, który to proces rozpoczął się 1 lutego 2023 r.⁸⁸ i przywróceniem produkcji roślinnej koszty ogółem w 2023 r. wzrosły do 6 174,2 tys. zł.

Główna Księgowa PAN, wyjaśniła, że na wzrost kosztów po okresie likwidacyjnym złożyło się kilka kluczowych czynników, wynikających z konieczności odbudowy działalności produkcyjnej i organizacyjnej jednostki. Przede wszystkim znaczącą pozycję stanowiły wydatki związane z odbudową samej szkółki – odtworzenie infrastruktury produkcyjnej, przygotowanie nowych powierzchni uprawowych oraz zakup materiału roślinnego do dalszej produkcji.

W latach 2020-2025 (I półrocze) w strukturach PAN funkcjonowały trzy Domy Pracy Twórczej – DPT w Wierzbie na Mazurach, DPT w Juracie i DPT w Świnoujściu. DPT w Wierzbie był jednostką pomocniczą PAN, natomiast placówki w Juracie i w Świnoujściu w latach 2020-2024 zarządzane były przez jednostkę pomocniczą PAN ZDP w Warszawie. Po zlikwidowaniu tej jednostki, w wyniku realizacji decyzji nr 31/2024 Prezesa PAN, zadania związane

⁸⁸ Na mocy Decyzji nr 8/2023 Prezesa PAN z dnia 2 lutego 2023r.

z administrowaniem DPT w Juracie i Świnoujściu, w których świadczone były usługi krótkotrwałego zakwaterowania i usług turystyczno-hotelarskich przejęła Kancelaria PAN.

Przychody DPT w Wierzbie w latach 2020-2025 (I półrocze) kształtowały się następująco: 4 831,4 tys. zł w 2020 r.; 5 723,2 tys. zł w 2021 r.; 5 867,5 tys. zł w 2022 r.; 6 465,7 tys. zł w 2023 r.; 6 803,5 tys. zł w 2024 r., a w I półroczu 2025 r. 3 257,6 tys. zł. W tym samym okresie koszty tej jednostki pomocniczej PAN wyniosły: 4 674,9 tys. zł w 2020 r.; 5 955,9 tys. zł w 2021 r.; 6 343,1 tys. zł w 2022 r.; 7 019,5 tys. zł w 2023 r.; 7 482,2 tys. zł w 2024 r. i 3 274,9 tys. zł w I półroczu 2025 r.

Przychody DPT w Juracie wyniosły odpowiednio: w 2020 r. 312,1 tys. zł; w 2021 r. 410,8 tys. zł; w 2022 r. 511,3 tys. zł; w 2023 r. 752,6 tys. zł; w 2024 r. 1 104,3 tys. zł, a w I półroczu 2025 r. 154,9 tys. zł. Koszty funkcjonowania wyniosły: w 2020 r. 539,8 tys. zł; w 2021 r. 646,3 tys. zł; w 2022 r. 748,3 tys. zł; w 2023 r. 917,6 tys. zł; w 2024 r. 1 241,7 tys. zł, a w I półroczu 2025 r. 277,2 tys. zł.

Przychody DPT w Świnoujściu w 2020 r. wyniosły 216,1 tys. zł; w 2021 r. 348,6 tys. zł, w 2022 r. 446,3 tys. zł; w 2023 r. 467,2 tys. zł; w 2024 r. 834,0 tys. zł, a w I półroczu 2025 r. 245,2 tys. zł. Koszty funkcjonowania tego DPT wyniosły w 2020 r. 331,9 tys. zł; w 2021 r. 415,1 tys. zł; w 2022 r. 461,9 tys. zł; w 2023 r. 662,3 tys. zł; w 2024 r. 1 012,9 tys. zł, a w I półroczu 2025 r. 275,4 tys. zł.

Prezes PAN decyzją nr 3/2024 z dnia 23 stycznia 2024 r. w sprawie utworzenia innej jednostki organizacyjnej działającej pod nazwą Polska Akademia Nauk Grupa Ośrodków Konferencyjno-Wypoczynkowych zdecydował o utworzeniu nowego podmiotu w strukturze PAN, a następnie nadał jej statut decyzją nr 5/2024 Prezesa PAN z dnia 23 stycznia 2024 r. w sprawie nadania statutu innej jednostce organizacyjnej działającej pod nazwą Polska Akademia Nauk Grupa Ośrodków Konferencyjno-Wypoczynkowych⁸⁹. W jej skład, w wyniku połączenia, miały wejść następujące jednostki pomocnicze PAN: PAN Dom Seniora, PAN ZDP w Warszawie, PAN DPT w Wierzbie oraz DZiK. Na skutek wydania decyzji Prezesa PAN nr 19/2024 z dnia 27 marca 2024 r. zmieniającej decyzję w sprawie utworzenia innej jednostki organizacyjnej działającej pod nazwą Polska Akademia Nauk Grupa Ośrodków Konferencyjno-Wypoczynkowych termin rozpoczęcia działalności jednostki został przesunięty z dnia 1 kwietnia 2024 r. na 1 stycznia 2025 r. Jednakże działalność gospodarcza jednostki nie została rozpoczęta z uwagi na decyzję nr 42/2024 Prezesa PAN z dnia 21 listopada 2024 r. uchylającą decyzję w sprawie utworzenia innej jednostki organizacyjnej działającej pod nazwą Polska Akademia Nauk Grupa Ośrodków Konferencyjno-Wypoczynkowych i decyzję nr 43/2024 Prezesa PAN uchylającą decyzję w sprawie nadania statutu innej jednostce organizacyjnej działającej pod nazwą Polska Akademia Nauk Grupa Ośrodków Konferencyjno-Wypoczynkowych.

Jak poinformowała pani Filipek-Lejman, Wicedyrektor BM PAN, w ramach czynności przygotowawczych pracownicy Kancelarii, w tym m.in. pracownicy BM oraz Zespołu Spraw Pracowniczych, podjęli działania o charakterze organizacyjnym, w tym odbyły się spotkania robocze dotyczące dostosowania systemów IT, księgowo-płacowych oraz kadrowych. Wstępnie omówiono

⁸⁹ Dalej: GOKW, Grupa.

możliwe rozwiązania w zakresie optymalizacji zasobów kadrowych i zaproponowania obsady kadrowej w ośrodkach i centrali Grupy.

W ramach działań opracowano logo grupy oraz dokument pod nazwą Strategia Grupy Ośrodków Konferencyjno-Wypoczynkowych PAN 2025-2027. W załączniku nr 1 do tego dokumentu zapotrzebowanie na środki finansowe w pierwszych trzech latach działalności określono na poziomie 51 030 tys. zł, z czego w 2025 r. 24 077 tys. zł, w 2026 r. 13 625,5 tys. zł, a w 2027 r. 13 327,5 tys. zł.

W okresie od stycznia do grudnia 2024 r. zawarto trzy umowy cywilnoprawne związane z przygotowaniem do utworzenia GOKW – umowę PAN.BFB.S.BM.125.022.2024 z dnia 20 marca 2024 r. na łączną kwotę po zmianach 76,6 tys. zł brutto⁹⁰, umowę PAN.BFB.SKA.104.022.2024 z dnia 28 lutego 2024 r. na kwotę 9 tys. zł oraz umowę PAN/263/KA/2024 z dnia 19 lipca 2024 r. zawartą na okres od 19 lipca do 31 grudnia 2024 r. z miesięcznym wynagrodzeniem w kwocie 9,8 tys. zł. Na podstawie wyżej wymienionych umów wydatkowano łącznie 144,5 tys. zł na cele związane z utworzeniem Grupy, które przerwano w listopadzie 2024 r., o czym więcej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Umowa PAN/263/KA/2024 została zawarta z pracownikiem PAN, bez udokumentowanego szacowania wartości, a pracownik ten realizował zadania wymienione w umowie zlecenia w czasie pracy realizowanej na podstawie umowy o pracę, o czym więcej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

PAN nie posiadała odrębnych regulacji dotyczących zawierania umów cywilnoprawnych z pracownikami. W przypadku umów PAN.BFB.SKA.104/022.2024 i PAN/263/KA/2024., Akademia wybrała zleceniobiorców, bez podania przyczyn⁹¹ odstąpienia od realizacji procedur do zamówień o szacunkowej wartości zamówienia poniżej kwoty 65 000 zł netto do kwoty 10 000 zł netto opisanych w § 6 ust. 4 pkt 2 decyzji Nr 10/2023 Prezesa PAN z dnia 2 lutego 2023 r. zmieniającej decyzję w sprawie zasad udzielania zamówień publicznych na usługi, dostawy i roboty budowlane przez Kancelarię Polskiej Akademii Nauk, pomocnicze jednostki naukowe oraz inne jednostki organizacyjne Polskiej Akademii Nauk.

(akta kontroli str. 40-42, 59-62, 68-69, 784-806, 1651-1656, 1660-1667, 1671-1672, 1676-1678, 1687-1689, 1699-1701, 1713-1716, 1721-1723, 1737-1739, 2716-2841, 3022-3039, 3196-3233, 3251-3267)

2.5 W okresie objętym kontrolą na wydatki inwestycyjne PAN przeznaczyła odpowiednio: w 2020 r. 8 175,4 tys. zł (planowano 16 197 tys. zł), w 2021 r. 7 529,7 tys. zł (planowano 16 324 tys. zł), w 2022 r. 10 055,4 tys. zł (planowano 17 781 tys. zł), w 2023 r. 13 778,9 tys. zł (planowano 22 133 tys. zł), w 2024 r. 9 004,6 tys. zł (planowano 21 062 tys. zł), a w 2025 r. (I połowa) 2 126,1 tys. zł (na 2025 r. zaplanowano 27 774 tys. zł).

Biuro Zamówień Publicznych przygotowywało i publikowało plany postępowań o udzielenie zamówień publicznych oraz plany zamówień poniżej 130 tys. zł

⁹⁰ Zmienioną Aneks nr 1 z dnia 8 kwietnia 2024 r. i Aneks nr 2 z dnia 15 kwietnia 2024 r.

⁹¹ Załącznik nr 3 do załącznika nr 1 do decyzji nr 49/2021.

netto, na podstawie planów otrzymanych od dysponentów, które podlegały zatwierdzeniu przez Kanclerza PAN. Akademia przekazywała sprawozdania z udzielonych zamówień publicznych do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych, w postaci zagregowanego sprawozdania z udzielonych zamówień publicznych przez Kancelarię PAN i podległe jej jednostki. Na potrzeby tego dokumentu dane pozyskiwano również od jednostek bez osobowości prawnej. Wydatków inwestycyjnych dokonywano w obiektach będących w posiadaniu lub w użytkowaniu wieczystym PAN (m.in. na roboty budowlane i remonty), na zakup sprzętu komputerowego, oprogramowania oraz związanych z tym licencji, a także na pozyskanie specjalistycznego wyposażenia dla biur Kancelarii PAN.

Szczegółowym badaniem objęto trzy wydatki inwestycyjne na łączną kwotę 1 893,2 tys. zł. Wydatki na dwa zakupy inwestycyjne, tj. zakup pięciu urządzeń multimedialnych⁹² oraz dostawę i montaż elektronicznego depozytora SafeKey⁹³ dokonano w ramach zaproszenia do składania ofert w celu rozeznania rynku cen z możliwością udzielenia zamówienia.

W przypadku procedury zakupu dostawy i montażu elektronicznego depozytora ogłoszenie o zaproszeniu do składania ofert w celu rozeznania rynku cen z możliwością udzielenia zamówienia opublikowano w dniu 6 listopada 2024 r. W opisie przedmiotu zamówienia wskazano, że jego przedmiotem jest dostawa i montaż „Elektronicznego Depozytora SafeKey 200 SK 130+1p2d + 5 miniboxów”. Jedynym kryterium oceny oferty była jej cena. W dniu 8 listopada 2024 r. do zamawiającego wpłynęła jedna oferta złożona przez firmę SafeKey Sp. z o.o., przedstawiająca kalkulację, z której wynikała możliwość realizacji zamówienia w kwocie 122 327,00 zł netto (150 351,51 zł brutto). W dniu 14 listopada 2024 r. Zespół Gospodarczy PAN wystąpił z wnioskiem o udzielenie zamówienia w trybie ustalenia szacunkowej wartości zamówienia z możliwością udzielenia zamówienia w procedurze o wartości równej 25 tys. zł netto do wartości nieprzekraczającej 130 tys. zł netto, który został zatwierdzony przez wicedyrektora Biura Informatyki i Cyfryzacji PAN. Umowę z firmą SafeKey Sp. z o.o. podpisano 29 listopada 2024 r., a przedmiot zamówienia został odebrany w dniu 3 grudnia 2024 r.

Sposób sformułowania opisu przedmiotu zamówienia naruszał zasady konkurencji i równości traktowania potencjalnych oferentów wynikające z § 6 ust. 2 Regulaminu udzielania zamówień publicznych na dostawy, usługi i roboty budowlane przez Kancelarię Polskiej Akademii Nauk, pomocnicze jednostki naukowe oraz inne jednostki organizacyjne Akademii⁹⁴, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W obu przypadkach podpisano umowy na kwoty wskazane w ofertach. Przebieg procesów wyboru wykonawców został udokumentowany we wnioskach o udzielenie zamówienia, a jedynym kryterium wyboru była cena. Ogłoszenia oraz ich wyniki były opublikowane na stronie BIP PAN. Wnioski o udzielenie zamówień były zatwierdzane przez upoważnione osoby.

⁹² Na kwotę 60 878,85 zł (49 495 zł netto).

⁹³ Na kwotę 150 351,51 zł (122 237,00 zł netto).

⁹⁴ Stanowiącego Załącznik nr 1 do Decyzji Nr 32/2024 Prezesa PAN z dnia 31 lipca 2024 r. Dalej: Regulamin udzielania zamówień publicznych w PAN.

Szczegółowym badaniem objęto postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego i umowę na roboty budowlane polegające na przebudowie tarasu i odwodnieniu terenu przy budynku PAN w Gdańsku ul. Jaśkowa Dolina 3 na kwotę 1 681 893,71 zł. Zamówienie było wpisane do planu postępowań na rok 2024. Dokonano szacowania wartości zamówienia na podstawie kosztorysu inwestorskiego, ogłoszenie o zamówieniu zostało zamieszczone w BIP w dniu 4 kwietnia 2024 r. i na stronie internetowej PAN. W przetargu wziął udział jeden wykonawca. Postępowanie zostało udokumentowane protokołem postępowania, umowa została zawarta w dniu 15 listopada 2024 r. na kwotę 1 452 220,66 zł zgodnie z art. 264 ust. 1-2 ustawy Pzp, a następnie zmieniona aneksem podwyższającym kwotę na 1 681 893,71 zł i została zrealizowana zgodnie z jej postanowieniami.

W 2020 r. PAN ogłosiła przetarg na dostawę i wdrożenie zintegrowanego systemu informatycznego klasy ERP (Enterprise Resource Planning). PAN dysponowała środkami w wysokości 9 200 tys. zł na sfinansowanie zamówienia publicznego. W przetargu nieograniczonym złożone zostały dwie oferty, a wybór najkorzystniejszej został dokonany w dniu 20 kwietnia 2021 r. Z wykonawcą zawarto umowę nr PAN.BFB.S.KA.171.022.2021 na kwotę brutto 7 217 025,00 zł (5 867 500,00 zł netto). W dniu 14 lutego 2022 r. PAN złożyła oświadczenie o odstąpieniu w całości od umowy ze względu na zwłokę wykonawcy skutkującą opóźnieniem odbioru etapu wynoszącym co najmniej 30 dni powołując się na art. 635 ustawy Kodeks cywilny oraz § 16 ust. 4 pkt 2 umowy i zażądała od spółki zapłaty kary umownej w wysokości 1 702 229,33 zł. W odpowiedzi spółka odrzuciła żądanie PAN i wezwała do zapłaty kwoty 5 289 000,00 zł brutto. Jednocześnie spółka wystąpiła z propozycją mediacji pozasądowej.

Jak wyjaśniła Dyrektor Biura Zamówień Publicznych w okresie od dnia 17 maja 2021 r. do dnia 14 lutego 2022 r., tj. złożenia oświadczenia o odstąpieniu w całości od umowy ze względu na zwłokę wykonawcy skutkującą opóźnieniem odbioru etapu przedmiotu zamówienia, nie była dokonana żadna płatność na rzecz wskazanego wykonawcy.

W dniu 15 czerwca 2022 r. PAN wystąpiła z ostatecznym wezwaniem do zapłaty żądanej wcześniej kwoty kary umownej. Spór między PAN a wykonawcą zamówienia został skierowany do Sądu Polubownego przy Prokuraturii Generalnej RP. Umowa o mediacji została podpisana 2 września 2022 r., a w wyniku odbytych spotkań opracowano projekt ugody. Pozytywna opinia dotycząca projektu została wydana przez Prokuratorię Generalną RP w dniu 28 grudnia 2022 r. Ugoda została podpisana w dniu 29 grudnia 2022 r. i przewidywała odstąpienie od roszczeń ze strony spółki i odstąpienie przez PAN od roszczeń w pod warunkiem wypłacenia przez wykonawcę kwoty 418 559,67 zł. Sąd Okręgowy w Warszawie na wniosek stron nadał ugodzie klauzulę wykonalności w dniu 27 stycznia 2023 r.

(akta kontroli str. 28-33, 90-92, 114-116, 1026-1027, 1043-1045, 1332-1384, 1699-1701, 1730-1733, 2842-2900, 3066-3082, 3251-3267)

2.6 W latach 2020-2025 (I półrocze) przychody pozabudżetowe PAN wyniosły łącznie 278 921,2 tys. zł, z czego: w 2020 r. 30 294,9 tys. zł; w 2021 r. 47 159,4 tys. zł; w 2022 r. 47 151,8 tys. zł; w 2023 r. 61 720,9 tys. zł; w 2024 r. 71 870,1 tys. zł i 20 724,1 tys. zł w I półroczu 2025 r. Koszty pokryte przez PAN ze

środków pozabudżetowych wyniosły w latach 2020-2025 (I półrocze) łącznie 289 577,1 tys. zł, z czego: w 2020 r. 38 551,6 tys. zł; w 2021 r. 42 168,9 tys. zł; w 2022 r. 56 957,2 tys. zł; w 2023 r. 55 225,8 tys. zł; w 2024 r. 70 887,4 tys. zł, a w I półroczu 2025 r. 25 786,2 tys. zł. Przychody pozabudżetowe PAN przeznaczała na: projekty badawcze i inne przedsięwzięcia, dzierżawę i wynajem na potrzeby Akademii, bieżące gospodarowanie nieruchomościami, sprzedaż nieruchomości, remonty (koszty bieżące) i inwestycje (wydatki majątkowe), pozostałe zadania⁹⁵, a także na stypendia Prezesa PAN (w latach 2020-2021) oraz koszty sprzedaży detalicznej (lata 2023-2024). Środki pozabudżetowe wydatkowano również na pomoc innym podmiotom i jednostkom PAN, tj. zarówno instytutom naukowym PAN⁹⁶, pomocniczym jednostkom naukowym PAN, jak i innym jednostkom bez osobowości prawnej. Wśród pomocniczych jednostek naukowych PAN pomoc otrzymały: OB-CZRB⁹⁷, Stacja naukowa PAN w Wiedniu⁹⁸, Stacja naukowa PAN w Paryżu⁹⁹ i Stacja naukowa PAN w Rzymie¹⁰⁰. Spośród innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej w latach 2020-2025 (I półrocze) pomoc PAN otrzymywały: DZiK¹⁰¹, DPT w Wierzbie¹⁰², PAN Dom Seniora¹⁰³ i PAN ZDP w Warszawie¹⁰⁴.

Kancelaria PAN osiągnęła w latach 2020-2025 (I półrocze) przychody pozabudżetowe w łącznej wysokości 106 930,4 tys. zł, co stanowiło 38,3% przychodów pozabudżetowych PAN. Koszty Kancelarii PAN pokryte ze środków pozabudżetowych w latach 2020-2025 (I półrocze) wyniosły łącznie 148 474,0 tys. zł i stanowiły 51,3% kosztów PAN pokrywanych ze środków pozabudżetowych.

(akta kontroli str. 25-27, 37-42, 274-279, 1737-1739, 2953-2955, 3251-3267)

2.7 W okresie objętym kontrolą PAN posiadała zobowiązania w łącznych kwotach odpowiednio: w 2020 r. 8 351 tys. zł, w 2021 r. 9 115,1 tys. zł, w 2022 r. 8 668,2 tys. zł, w 2023 r. 9 297,4 tys. zł, w 2024 r. 11 503 tys. zł, a w 2025 r. (I półrocze) 27 411,9 tys. zł. W okresie objętym kontrolą PAN wydatkowała 112,9 tys. zł¹⁰⁵ z tytułu nieterminowego regulowania zobowiązań.

Jak wyjaśniła Główna księgowa PAN: „opóźnienia w płatnościach wynikają z zasądzonych odsetek – zapłata odsetek zgodnie z wyrokami sądu, naliczenia odsetek przez kontrahentów w wyniku opóźnienia zapłaty zobowiązań. Wynikają m.in. z faktu otrzymywania dokumentów od dostawcy z krótkim terminem realizacji w stosunku do wewnętrznej procedury wymagającej weryfikacji merytorycznej, rachunkowej oraz akceptacji głównego księgowego i dysponenta. Naliczeniem odsetek przez PAN w zakresie zobowiązań publicznoprawnych dotyczącą m.in. podatku VAT w zakresie dokumentów

⁹⁵ M.in. na regulowanie zobowiązań publicznoprawnych oraz na zobowiązania cywilnoprawne.

⁹⁶ Dwanaście instytutów naukowych na łączną kwotę 9 910,5 tys. zł.

⁹⁷ W 2021 r., 2023 r. i 2024 r. – łącznie 2 122,9 tys. zł.

⁹⁸ 100,0 tys. zł w 2020 r.

⁹⁹ 100,0 tys. zł w 2024 r.

¹⁰⁰ 24,9 tys. zł w 2024 r.

¹⁰¹ W 2020 r., 2021 r. i 2024 r. – łącznie 655,0 tys. zł.

¹⁰² W 2020 r. i 2025 r. – łącznie 600,4 tys. zł.

¹⁰³ W 2023 r. – łącznie 83,5 tys. zł.

¹⁰⁴ W 2024 r. – łącznie 1 158,0 tys. zł, z czego 626,0 tys. zł na potrzeby DPT w Juracie i Świnoujściu.

¹⁰⁵ W 2020 r. – 95,7 tys. zł, w 2021 r. – 1,3 tys. zł, w 2022 r. – 1,2 tys. zł, w 2023 r. – 8,8 tys. zł, w 2024 r. 1,8 tys. zł, w 2025 r. – 4,1 tys. zł.

otrzymanych z opóźnieniem, czy ustalenia innej zasady podatkowej po ujawnieniu dodatkowych okoliczności zdarzenia gospodarczego. Naliczenie odsetek przez instytucje samorządowe m.in. w zakresie naliczenia innego wymiaru podatku rolnego.”

Należności PAN w okresie objętym kontrolą wynosiły odpowiednio: w 2020 r. 4 920,1 tys. zł¹⁰⁶, w 2021 r. 8 310,8 tys. zł¹⁰⁷, w 2022 r. 11 686,9 tys. zł¹⁰⁸, w 2023 r. 11 191,2 tys. zł¹⁰⁹, w 2024 r. 11 979,4 tys. zł¹¹⁰, a w 2025 r. 10 734,4 tys. zł¹¹¹. W okresie objętym kontrolą w PAN umorzono należności na łączną kwotę 509,3 tys. zł, odpowiednio: w 2020 r. 318,2 tys. zł, w 2021 r. 175,1 tys. zł, w 2022 r. 1,5 tys. zł, w 2023 r. zaledwie 2,38 zł, w 2024 r. 14,5 tys. zł.

W okresie objętym kontrolą w PAN obowiązywało zarządzenie nr 47/2018 Kanclerza PAN z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie wprowadzenia Zasad postępowania w procesie windykacji należności i ich umarzania w PAN¹¹². W ww. zarządzeniu wskazano, że Biuro Finansów i Budżetu przygotowuje wnioski do kancelarii prawnej celem sporządzenia wniosku o zapłatę. W latach 2020-2025 (I półrocze) przekazano 31 takich wniosków, natomiast 26 pozwów o zapłatę dotyczących dochodzenia należności PAN przygotowało Biuro Prawne.

Szczegółowym badaniem objęto 12 należności na łączną kwotę 385 tys. zł. Należności dotyczyły m.in. najmów lokali, sprzedaży owsa i żyta, udostępnienia na potrzeby sesji fotograficznej terenu, pobytu w Domu Seniora PAN. W dziewięciu przypadkach zostały złożone pozwy do sądu. Trzy należności zostały spłacone, z czego dwie po przeprowadzeniu postępowania sądowego, a jedna przed wszczęciem postępowania. W jednym przypadku należność została umorzona. W przypadku trzech należności (pozostałe powstały przed okresem kontroli) nie przestrzegano terminów wskazanych w zarządzeniu w sprawie windykacji należności i ich umarzania, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W trzech przypadkach nie dokonano umorzenia należności, pomimo faktu, że komornicy wydali postanowienia o umorzeniu postępowań egzekucyjnych wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W okresie objętym kontrolą były podpisane umowy z dwiema kancelariami prawnymi, które zajmowały się dochodzeniem należności PAN. Jak wyjaśniła Dyrektor Biura Prawnego, pani Joanna Jurek-Sieńska, umowy z kancelariami zewnętrznymi zawarte po 1 października 2019 r. dotyczyły zakończenia spraw dłużników po zlikwidowanej w 2018 r. jednostce Polskiej Akademii Nauk bez osobowości prawnej pod nazwą Polska Akademia Nauk Zakład Doświadczalny Agrobiologii w Baranowie i spraw wszczętych przez zlikwidowaną jednostkę PAN ZDP w Warszawie. Pani mecenas składała pozwy o zapłatę co do dłużników, przejętych w 2023 r. po postawionym w stan likwidacji ZDP, jak również za kolejne okresy rozliczeniowe dotyczące tych samych podmiotów, z tytułu

¹⁰⁶ Z czego 1 487 tys. zł z tytułu dostaw i usług.

¹⁰⁷ Z czego 1 713,7 tys. zł z tytułu dostaw i usług.

¹⁰⁸ Z czego 2 116,5 tys. zł z tytułu dostaw i usług.

¹⁰⁹ Z czego 2 199 tys. zł z tytułu dostaw i usług.

¹¹⁰ Z czego 2 307,2 tys. zł z tytułu dostaw i usług.

¹¹¹ Z czego 2 605,5 tys. zł z tytułu dostaw i usług.

¹¹² Dalej: zarządzenie w sprawie windykacji należności i ich umarzania.

czynszu lub odszkodowania za bezumowne korzystanie. Co do pozostałych spraw, nie przejętych po ZDP, w ramach tej samej umowy były zlecane w trzecim kwartale 2023 r. sprawy dłużników/najemców nieruchomości PAN przy ul. Lelewela we Wrocławiu, przejętych po zlikwidowanej Wrocławskiej Drukarni Naukowej im. Stanisława Kulczyńskiego Sp. z o.o. Jednocześnie PAN nie planowała zawierania umów z wymienionymi kancelariami zewnętrznymi po zakończeniu prowadzonych przez nie spraw.

(akta kontroli str. 28-30, 40-42, 46-48, 99-102, 280-287, 996, 1009-1010, 1015-1020, 1028-1033, 1041-1042, 1385-1582, 1679-1683, 3165-3169, 3251-3267)

2.8 Instytuty naukowe PAN na podstawie § 11 ust. 2 i 3 rozporządzenia w sprawie finansowania i gospodarki finansowej corocznie składały sprawozdania finansowe do PAN, które zatwierdzał Prezes Akademii w terminach nie później niż sześć miesięcy od dnia bilansowego, czyli do 30 czerwca. W związku z tym instytuty były zobowiązane do sporządzenia sprawozdań finansowych na portalu sprawozdawczym Polskiej Akademii Nauk do 31 marca¹¹³, natomiast raporty z badania tych sprawozdań przez biegłych rewidentów należało dołączyć do 31 maja, zgodnie z Decyzją Nr 69/2017 Prezesa PAN z dnia 12 grudnia 2017 r.

W okresie objętym kontrolą terminy złożenia sprawozdań zostały przesunięte o dwa miesiące w 2020 r. i o jeden miesiąc w 2021 r. na podstawie rozporządzeń Ministra Finansów¹¹⁴.

Wszystkie sprawozdania finansowe instytutów naukowych PAN za 2020 r. i 2024 r. zostały przekazane do PAN w ww. terminach. Sprawozdania finansowe po terminie złożyło łącznie dziewięć instytutów PAN: za 2021 r. dwa instytuty, za 2022 r. jeden, za 2023 r. sześć¹¹⁵.

Sprawozdania finansowe instytutów naukowych PAN za lata 2020, 2021, 2022, 2024 Prezes PAN zatwierdzał w ww. terminach. W 2023 r. jedno sprawozdanie zostało zatwierdzone po ww. terminie¹¹⁶ z uwagi na problemy kadrowe i finansowe Instytutu (Dyrektor Instytutu poinformował pisemnie Prezesa PAN o wszystkich wpływających na opóźnienie okolicznościach).

Jak wyjaśniła Główna Księgowa PAN, w 2024 i 2025 r. czynności dokonane w zakresie koordynacji procesu składania i zatwierdzania sprawozdań finansowych instytutów PAN polegały m.in. na: informowaniu poprzez korespondencję mailową o zbliżających się ustawowych i wewnętrznych terminach sporządzenia i zatwierdzania rocznych sprawozdań finansowych, weryfikacji statutów sprawozdania finansowego Instytutu w portalu sprawozdawczym PAN przed terminami ustawowymi, czyli przed obowiązkiem

¹¹³ <https://bilans.pan.pl>

¹¹⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie określenia innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji (Dz.U. poz. 570), rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 26 marca 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji (Dz.U. poz. 572).

¹¹⁵ Maksymalny czas opóźnienia to cztery dni.

¹¹⁶ Sprawozdanie finansowe Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią za rok 2023 zostało zatwierdzone 19 sierpnia 2024 r.

sporządzania sprawozdania finansowego na 31 marca 2025 r. Zostały też sprawdzone statusy sprawozdań finansowych, a Dyrektorzy Instytutów nie posiadający sporządzonych i podpisanych sprawozdań finansowych otrzymali wezwanie do natychmiastowego sporządzenia i podpisania sprawozdań za 2024 r. W okresie od 1 czerwca 2025 r. do 30 czerwca 2025 r. Dyrektorzy Instytutów które nie przedstawili do zatwierdzenia sprawozdania finansowego otrzymali wezwanie (w formie pism) do natychmiastowych wyjaśnień i podjęcia działań zmierzających do prawidłowego i terminowego przedstawienia sprawozdania finansowego.

W okresie objętym kontrolą PAN przeprowadziła sześć audytów¹¹⁷ dotyczących umów o realizację i finansowanie Pobytu Badawczego, który uzyskał finansowanie w ramach konkursu "PASIFIC". W żadnym z audytów nie stwierdzono istotnych uchybień. Audyty były przeprowadzane na wniosek Biura Doskonałości Naukowej przez pracowników Biura Finansów i Budżetu Kancelarii PAN.

W okresie objętym kontrolą przeprowadzono trzy audyty zewnętrzne¹¹⁸, z czego dwa na podstawie art. 25 ust. 3 ustawy o PAN.

Audyt w ISrIL PAN¹¹⁹ dotyczył wydania raportu na temat sytuacji finansowej Instytutu, źródeł finansowania oraz analizy poziomu zatrudnienia i wynagrodzeń włącznie z planem wykonania oraz wskazanie zgodności regulacji wewnętrznych Instytutu z ustawą o PAN oraz innymi obowiązującymi przepisami. W sprawozdaniu z audytu wewnętrznego wskazano na nienależnie pobrane: świadczenia z tytułu premii dodatkowej na kwotę 148,4 tys. zł, z tytułu nagrody jubileuszowej 23,2 tys. zł oraz wskazano, że należy naliczyć i wypłacić zaległe wynagrodzenie pracownikom naukowym za miesiąc grudzień 2019 r. i kolejne miesiące 2020 r. Dyrektor Instytutu poinformował Prezesa PAN o podjętych w Instytucie działaniach naprawczych w piśmie z dnia 20 stycznia 2021 r. Wynikało z niego, że zostały naliczone i wypłacone zaległe wynagrodzenia oraz podjęto działania w kierunku zaktualizowania regulaminu wynagradzania pracowników Instytutu.

W przypadku Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych PAN¹²⁰ audyt dotyczył wydania opinii w zakresie przestrzegania w tej jednostce przepisów ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi¹²¹. W sprawozdaniu z audytu wskazano na naruszenie tzw. ustawy kominowej na kwotę 24,7 tys. zł wynikającą z premii uznaniowych jako składnika niemiesięcznego oraz 5,3 tys. zł będącą ryczałtem samochodowym. Dyrektor Centrum przedstawił stanowisko w sprawie audytu zewnętrznego przeprowadzonego w Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych PAN w Zabrze w dniach 27-28 lutego 2020 r.¹²². Wskazał w nim

¹¹⁷ W Instytucie Filozofii i Socjologii PAN, Instytucie Wysokich Ciśnień PAN, Centrum Fizyki Teoretycznej PAN, Instytucie Farmakologii im. Jerzego Maja PAN, Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych PAN, Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN.

¹¹⁸ W Instytucie Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN, Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych PAN, Instytucie Podstawowych Problemów Techniki PAN.

¹¹⁹ Wybór oferty dokonany na podstawie art. 4 pkt 8 ustawy Pzp.

¹²⁰ Wybór oferty dokonany na podstawie art. 4 pkt 8 ustawy Pzp.

¹²¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 2136.

¹²² Pismem z dnia 2 czerwca 2020 r.

m.in., że w przypadku trzech osób premie i nagroda zostały zwrócone, jak również podał, że Centrum ograniczy stosowanie postanowień regulaminu wynagradzania wobec osób zarządzających poprzez wprowadzenie zmian do tego regulaminu. Ponadto wskazał, że całość przysługującego wynagrodzenia została włączona zarządzającym Centrum do ich umów o pracę.

W przypadku audytu w Instytucie Podstawowych Problemów Techniki PAN¹²³, audyt był prowadzony na zlecenie Prezesa PAN, dotyczył dokonania oceny prawidłowości realizacji postanowień umowy o realizację i finansowanie pobytu badawczego, w kontekście wypowiedzenia przez Instytut umowy o pracę ze stypendystą prowadzącym projekt badawczy w tym instytucie, jak również wydatkowania środków finansowych przyznawanych na realizację pobytu badawczego. Na podstawie opinii audytora rozwiązano w dniu 4 lipca 2023 r. umowę o realizację i finansowanie pobytu badawczego.

W latach 2020-2025 (I półrocze) Kancelaria PAN i jednostki bez osobowości prawnej prowadziły odrębne rejestry skarg.

Rejestr skarg i wniosków prowadzony był w ośmiu podległych PAN jednostkach nieposiadających osobowości prawnej: Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie, PAN Bibliotece Kórnickiej, PAN Bibliotece Gdańskiej, PAN OB-CZRB, PAN Zakładzie Ichtiologii i Gospodarki Rybackiej w Gołyszach, PAN Domu Seniora, DZiK w Jabłonie, PAN DPT w Wierzbie. W przypadku PAN Archiwum w Warszawie i PAN Zakładu Doświadczalnego w Kórniku brak rejestrów wynikał z niewpłynięcia jakichkolwiek skarg i wniosków. Natomiast w przypadku PAN DPT w Wierzbie rolę rejestru pełniła ogólnie dostępna ankieta.

W latach 2020-2025 do Kancelarii PAN wpłynęły 83 skargi, z czego 44 dotyczyły instytutów naukowych PAN. Skargi dotyczyły m.in.: działalności jednostek podległych PAN, likwidacji jednostek Biura Organizacyjnego PAN i instytutów naukowych, spraw pracowniczych, konkursów na dyrektorów, sprzedaży biletów (m.in. do OB-CZRB).

Jak poinformowała Dyrektor Biura Organizacyjnego, pani Dorota Rusinowska w rejestrze skarg i wniosków prowadzonym w sekretariacie Kanclerza PAN ewidencjonowane były wszystkie skargi ogólne dotyczące funkcjonowania Kancelarii PAN oraz jednostek podległych bez osobowości prawnej. Wszystkie skargi mające związek ze sprawami dotyczącymi instytutów naukowych PAN oraz wynikające z ich działalności merytorycznej rejestrowane były zgodnie z właściwością w rejestrze skarg i wniosków dot. instytutów PAN. Rejestry skarg i wniosków w jednostkach podległych PAN prowadzone były na podstawie obowiązujących w jednostce wewnętrznych regulacji wprowadzonych zarządzeniem dyrektora jednostki, takich jak: instrukcja kancelaryjna i jednolity rzeczowy wykaz akt, regulamin organizacji przyjmowania, rozpatrywania oraz załatwiania skarg i wniosków, oraz na podstawie otrzymanych przez jednostkę zaleceń poaudytowych w odrębnej książce skarg i zażaleń.

Szczegółowym badaniem objęto realizację sześciu skarg, które wpłynęły do PAN w latach 2020-2022. Wszystkie skargi zostały rozpatrzone w terminach wskazanych w art. 237 § 1 kpa oraz zgodnie z wewnętrznymi regulacjami Akademii.

¹²³ Wybór oferty dokonany na podstawie zapytania ofertowego.

(akta kontroli str. 28-30, 99-102, 992-993, 1008-1008 „a”, 1015-1016, 1019-1023, 1034, 1039-1040, 1583-1623, 1679-1683, 2900-2905, 3196-3233, 3251-3267)

2.9 W PAN realizowany był obowiązek zapewnienia kontroli zarządczej zgodnie z art. 68 ufp. Obowiązki Prezesa, Wiceprezesów i Kanclerza PAN, a także dyrektorów jednostek nie posiadających osobowości prawnej, w zakresie kontroli zarządczej, zostały uregulowane decyzją nr 13/2014 z dnia 23 kwietnia 2014 r. w sprawie regulaminu kontroli zarządczej w PAN.

Zgodnie ze standardami kontroli zarządczej¹²⁴ określono misję PAN (która była elementem *Strategicznych kierunków rozwoju Polskiej Akademii Nauk*), określano zadania i cele w perspektywie rocznej (w planach zadaniowych sporządzanych na kolejne lata) i oceniano ich realizację (w sprawozdaniach rocznych z realizacji planów zadaniowych).

W okresie objętym kontrolą w PAN stosowano kontrolę operacji finansowych i gospodarczych przy pomocy elektronicznego systemu ewidencji księgowej oraz procedur monitoringu operacji finansowych i gospodarczych na podstawie decyzji nr 40/2016 w sprawie wprowadzenia procedury określającej zasady realizacji planu finansowego PAN na szczeblu centralnym, decyzji nr 50/2019 Prezesa PAN w sprawie zasad realizacji planu finansowego w jednostkach organizacyjnych PAN nieposiadających osobowości prawnej i decyzji Nr 5/2016 Prezesa PAN w sprawie sporządzania rozliczeń finansowych z wykorzystania dotacji budżetowych, sporządzania sprawozdania z realizacji planu finansowego PAN oraz okresowych raportów o sytuacji finansowej w ciągu roku budżetowego¹²⁵, a także szczegółowo opisanych w Polityce rachunkowości PAN¹²⁶.

Prezes PAN realizował obowiązek sporządzania i publikowania w BIP oświadczeń o stanie kontroli zarządczej. W oświadczeniach za lata 2020-2023 znalazła się informacja, że adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza funkcjonowała w PAN w ograniczonym stopniu. Wskazano zastrzeżenia dotyczące kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami naprawczymi. Jak poinformował, Pan Adam Redzisz, Dyrektor Biura Informatyki i Cyfryzacji PAN, któremu powierzono pełnienie obowiązków związanych z koordynacją kontroli zarządczej, wszystkie działania wymienione w oświadczeniach za lata 2020-2023 zostały zrealizowane. W oświadczeniu za rok 2024, Prezes PAN oświadczył, że adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza funkcjonowała w wystarczającym stopniu, mimo iż wyniki trzech audytów dotyczących elementów kontroli zarządczej¹²⁷, przeprowadzonych w 2024 r. wskazywały brak

¹²⁴ Regulacje wydane przez Ministra Finansów na podstawie art. 69 ust. 3 ufp – Komunikat nr 16 Ministra Finansów z dnia 16 lutego 2011 w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych.

¹²⁵ zmieniona Decyzją Nr 6/2018 z 27 lutego 2018 r., Decyzją Nr 14/2020 z 14 lutego 2020 r., Decyzją Nr 13/2023 z 13 lutego 2023 r.

¹²⁶ Załącznik nr 1 do decyzji nr 62/2022 Prezesa Polskiej Akademii Nauk z dnia 29 grudnia 2022 r. oraz załącznik do decyzji nr 48/17 z dnia 10 października 2017 r.

¹²⁷ Audyt AW/3/2024 Ocena procesu obsługi teleinformatycznej użytkowników przez Biuro Informatyki i Cyfryzacji, dotyczy wybranych jednostek organizacyjnych wg stanu na dzień rozpoczęcia audytu, audyt AW/4/2024 Funkcjonowanie kluczowych elementów systemu kontroli zarządczej oraz skuteczności i efektywności działań podjętych dla zapewnienia realizacji celów i zadań (Kancelaria PAN), audyt AW/5/2024 Wybrane zagadnienia w obszarze zarządzania ciągłością działania jednostki (bezpieczeństwo informacji).

regulacji dotyczących zarządzania, a także stwierdzały, że kontrola zarządcza nie jest realizowana w efektywny sposób.

Kancierz PAN, Pani Monika Kallista, poinformowała że zarządzanie ryzykiem w Kancelarii PAN jest niesformalizowane. Plan stworzenia sformalizowanego systemu zarządzania ryzykiem jest trakcie realizacji. Natomiast analiza ryzyka obszarów działalności Kancelarii PAN do tej pory była częścią procesu przygotowywania rocznych planów audytów.

Obowiązki stanowisk kierowniczych w PAN były określone w sposób ogólny w regulaminach poszczególnych jednostek organizacyjnych. Ponadto, pomimo tego, że Prezes PAN powoływał się na wykorzystanie danych ze źródeł takich jak samoocena kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych oraz procesu zarządzania ryzykiem, takich źródeł informacji w PAN nie udokumentowano. PAN nie prowadziła odrębnej dokumentacji procesu samooceny oraz nie był on wykonywany zgodnie z wytycznymi do samooceny kontroli zarządczej, tj. poprzez wykorzystanie ankiet¹²⁸, a analiza ryzyka nie miała udokumentowanej postaci, o czym więcej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 95-98, 1651-1656, 1660-1663, 1676-1678, 1687-1689, 2906-2936, 2980-3011, 3196-3233, 3251-3267)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Kancierz PAN w 2024 r., w okresie od stycznia do końca grudnia 2024 r. wydatkowała łącznie 144 547,50 zł na trzy umowy cywilnoprawne związane z przygotowaniem do utworzenia Grupy Ośrodków Konferencyjno-Wypoczynkowych, z utworzenia której zrezygnowano w listopadzie 2024 r., co było działaniem niegospodarnym.

Kwota 144,5 tys. zł została przekazana wykonawcom prac zleconych na podstawie umów PAN.BFB.S.BM.125.022.2024 z dnia 20 marca 2024 r., PAN.BFB.SKA.104/022.2024 z dnia 28 lutego 2024 r. i PAN/263/KA/2024. z dnia 19 lipca 2024 r.

Pierwsza z umów zawarta ze spółką dotyczyła wykonania prac malarskich i ułożenia wykładzin w Pałacu Staszica w Warszawie (siedzibie PAN ZDP), na realizację której wydatkowano 76 567,50 zł. Druga umowa zawarta z osobą prowadzącą jednoosobową działalność gospodarczą obowiązywała od 1 do 31 marca 2024 r., dotyczyła: przygotowania i złożenia do właściwych organów dokumentów niezbędnych dla rejestracji działalności gospodarczej Grupy, dokonania przeglądu zasobów kadrowych i zaproponowania obsady kadrowej w ośrodkach i centrali Grupy, nadzoru nad przygotowaniem do rozpoczęcia działalności punktu gastronomicznego w Pałacu Staszica, zapoznania się z planem inwestycyjnym dotyczącym nieruchomości Grupy, nadzoru nad przygotowaniem do eksploatacji pomieszczeń biurowych w siedzibie centrali Grupy, koordynacji dostosowania systemów IT, księgowo-płacowych, kadrowych, rezerwacji do potrzeb Grupy, współpracy w zakresie opracowania

¹²⁸ Komunikat nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej.

systemu identyfikacji wizualnej Grupy, witryny internetowej oraz profili w mediach społecznościowych, wykonywania innych czynności niezbędnych dla rozpoczęcia działalności operacyjnej Grupy z dniem 1 kwietnia 2024 r. Z tytułu tej umowy wydatkowano 9 tys. zł. Trzecia z umów była realizowana w okresie od 19 lipca do 31 grudnia 2024 r. Umowa była wykonywana także w okresie od 21 listopada do 31 grudnia 2024 r., a więc już po wejściu w życie decyzji Prezesa PAN nr 42/2024 z dnia 21 listopada 2024 r. uchylającej decyzję w sprawie utworzenia GOKW. Umowa zawarta z panią G. O., dotyczyła tego samego zakresu prac co umowa z osobą prowadzącą jednoosobową działalność gospodarczą z 28 lutego 2024 r. i wydatkowano na nią łącznie 58 980,00 zł.

Jak poinformowała Wicedyrektor BM PAN, pani Magdalena Filipek-Lejman, „decyzja nr 42/2024 Prezesa PAN z dnia 21 listopada 2024 r. uchyliła w całości decyzję nr 3/2024 Prezesa PAN z dnia 23 stycznia 2024 r. (której przedmiotem było utworzenie Grupy z dniem 1 kwietnia 2024 r.), a także decyzję nr 19/2024 Prezesa PAN z dnia 27 marca 2024 r. (której przedmiotem było przesunięcie terminu utworzenia Grupy na 1 stycznia 2025 r.). W związku z uchyleniem w całości obu ww. decyzji Grupa nie rozpoczęła działalności”.

Kanclerz PAN poinformowała, że z umowy PAN.BFB.SKA.104.022.2024 oraz PAN/263/KA/2024 nie zostało zrealizowane zadanie z § 1 ust. 1 lit. a umów dotyczące przygotowania i złożenia do właściwych organów dokumentów niezbędnych dla rejestracji działalności gospodarczej Grupy. Kanclerz PAN wyjaśniła, że „powstanie Grupy nie zostało definitywnie zamknięte, a jedynie została podjęta decyzja o tymczasowym wstrzymaniu dalszych działań w kierunku jej zafunkcjonowania. Dlatego też kontynuacja umowy w miesiącu grudniu 2024 była zasadna”.

NIK nie zgadza się ze stanowiskiem Kanclerz PAN, gdyż decyzja nr 42/2024 Prezesa Polskiej Akademii Nauk z dnia 21 listopada 2024 r. uchylająca decyzję w sprawie utworzenia GOKW nie zawierała informacji o zawieszeniu prac nad jej powstaniem, a więc należało uznać, że zakończyła proces powstawania Grupy (na którą zgodnie z przygotowanymi dokumentami planistycznymi w pierwszych trzech latach planowano wydać ponad 51 mln zł). Konsekwencją tej decyzji było pozostawienie nieużywanych¹²⁹ wyremontowanych pomieszczeń, które miały być przekazane Grupie. Tym samym wydatkowanie przez PAN 144,5 tys. zł było działaniem niegospodarnym.

(akta kontroli str. 59-62, 40-42, 731, 1651-1653, 1679-1683, 2718-2770, 2817-2818, 2826-2838, 3196-3233, 3251-3267)

2. Dyrektor Domu Zjazdów i Konferencji PAN w Jabłonce realizowała zleczone jej na podstawie umowy zlecenia nr PAN/263/KA/2024. zadania związane z przygotowaniem do utworzenia GOKW w godzinach, w których zobowiązana była pełnić obowiązki służbowe zgodnie z umową o pracę, co było naruszeniem § 5 ust. 2 pkt 1 Regulaminu Pracy Kancelarii Polskiej Akademii Nauk stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 31/2012 Kanclerza Polskiej Akademii Nauk z dnia 6 grudnia 2012 r.

Kanclerz PAN zawarła w dniu 19 lipca 2024 r. umowę zlecenia nr PAN/263/KA/2024. z Dyrektorem DZiK w Jabłonce wybraną do realizacji zadań

¹²⁹ Według stanu na 30 czerwca 2025 r.

związanych z utworzeniem GOKW. W tym czasie Dyrektor DZiK w Jabłonce była zatrudniona na podstawie umowy o pracę na czas określony zawartej 21 grudnia 2022 r.¹³⁰. We wrześniu i październiku 2024 r. Dyrektor DZiK w Jabłonce wnioskuje, a Kanclerz PAN wyraziła zgodę, na delegowanie jej w ramach umowy o pracę na wyjazdy do DPT w Świnoujściu, Juracie i w Wierzbie, w celu realizacji zadań zleconych na podstawie umowy zlecenia. Następnie, koszty podróży i zakwaterowania w kwocie 1,9 tys. zł zostały rozliczone ze środków budżetowych PAN, jako podróż służbowa realizowana w ramach umowy o pracę.

Zgodnie z § 5 ust. 2 pkt 1 Regulaminu Pracy Kancelarii Polskiej Akademii Nauk podstawowym obowiązkiem pracownika jest w szczególności wykorzystanie w pełni czasu pracy na wykonywanie obowiązków służbowych, tym samym wykonywanie pracy zleconej odrębną umową, podczas delegacji służbowych wystawionych w ramach pełnienia obowiązków na podstawie umowy o pracę było naruszeniem ww. regulacji.

Jak wyjaśniła pani Monika Kallista, Kanclerz PAN, w ramach realizacji zadań dyrektora, zasadne i praktykowane było wizytowanie innych jednostek organizacyjnych świadczących ten sam zakres usług, w szczególności w celu wymiany doświadczeń, wdrażania dobrych praktyk, monitorowania standardów jakości w ramach struktury organizacyjnej. „Jednocześnie w ramach umowy zlecenia Dyrektor O. zrobiła wizje lokalne w jednostkach w Świnoujściu, Juracie oraz Wierzbie. Pani O. poinformowała mnie, że uważa, że wyjazd taki jest niezbędny do wykonania poprawnie zadań wynikających z umowy zlecenia. A ja z kolei widziałam korzyść polegającą na wykorzystaniu Pani O. jako doświadczonego managera HoReCa i zależało mi na tym, aby swoim fachowym okiem przyjrzała się pracy przejętych z ZDP ośrodków nad polskim morzem”.

Zdaniem NIK zgoda Kanclerz PAN na realizację zadań wynikających z umowy cywilnoprawnej w czasie przewidzianym na świadczenie pracy wynikającej z umowy o pracę skutkowało nie tylko naruszeniem Regulaminu organizacyjnego PAN, ale też niegospodarnym wydatkowaniem środków PAN na podróż służbowe w kwocie 1,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 59-62, 68-69, 787-806, 1705-1707, 1713-1716, 1721-1723, 2821-2825, 3022-3039, 3196-3233, 3251-3267)

3. Zespół Gospodarczy i Biuro Informatyzacji i Cyfryzacji PAN przeprowadziły procedurę zakupu elektronicznego depozytora kluczy na kwotę 122 237,00 zł netto, wskazując w ogłoszeniu konkretny model urządzenia, co naruszało § 6 ust. 2 Regulaminu udzielania zamówień publicznych w PAN.

Zespół Gospodarczy w dniu 6 listopada 2024 r. opublikował zaproszenie do składania ofert w celu rozeznania rynku cen z możliwością udzielenia zamówienia. Opis przedmiotu zamówienia wskazywał, że jego przedmiotem jest dostawa i montaż „Elektronicznego Depozytora SafeKey 200 SK 130+1p2d+ 5 miniboxów”. Tym samym wskazano w nim konkretny produkt będący w ofercie producenta – firmy SafeKey Sp. z o.o. W efekcie tak skonstruowanego opisu zamówienia w dniu 8 listopada 2024 r. do zamawiającego wpłynęła jedna oferta złożona przez firmę SafeKey Sp. z o.o. Na podstawie oferty 14 listopada 2024 r.

¹³⁰ Obowiązywała do 30 września 2025 r.

sporządzono wniosek o udzielenie zamówienia, który został zaakceptowany przez Wicedyrektora Biura Informatyzacji i Cyfryzacji PAN.

Tymczasem zgodnie z § 6 ust. 2 Regulaminu udzielania zamówień publicznych w PAN, procedura o udzielenie zamówienia publicznego, o wartości poniżej kwoty 130 000 zł netto prowadzona jest w sposób zapewniający zachowanie zasady celowości, uzyskania najlepszych efektów z danych nakładów, uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców.

Pan Artur Malesza Naczelnik Zespołu Gospodarczego PAN wyjaśnił, że w ramach prowadzonego rozpoznania rynku byłyby brane pod uwagę wszystkie urządzenia nadesłane przez wykonawców, którzy przystąpiliby do przetargu, spełniające wymagania określone w „Zaproszeniu do składania ofert w celu rozeznania rynku cen z możliwością udzielenia zamówienia” zamieszczonym na stronie BIP, co oznacza, że każdy depozytor spełniający wymogi zamówienia zostałby również uwzględniony w analizie, niezależnie od producenta czy modelu.

Jak wyjaśnił Wicedyrektor Biura Informatyzacji i Cyfryzacji, pan Krzysztof Janczewski, procedura udzielenia zamówienia publicznego, o wartości poniżej kwoty 130 tys. zł netto prowadzona była w sposób zapewniający zachowanie zasady celowości, uzyskania najlepszych efektów z danych nakładów, uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców. Do zamówienia tego nie miały zastosowania przepisy ustawy Pzp. Zespół Gospodarczy przygotował opis przedmiotu zamówienia, który zawierał określenie wymogów funkcjonalnych i organizacyjnych wskazując na rozwiązanie, które najpełniej odpowiadało wymaganiom PAN. Zespół Gospodarczy przeprowadził regulaminową procedurę szacowania wartości zamówienia, w ramach której możliwe było zadawanie pytań i składanie wniosków o wyjaśnienie bądź zmianę opisu przedmiotu zamówienia lub też dopuszczenie do ofertowania innego rozwiązania spełniającego opisane wymogi techniczne i organizacyjne. Z wiedzy ogólnodostępnej wynikało, że na rynku istnieje więcej niż jeden wykonawca oferujący rozwiązanie będące przedmiotem procedury, a zamawiający nie miał wpływu na liczbę złożonych ofert w procedurze zakupowej czy w postępowaniach prowadzonych w trybach określonych ustawą Pzp. Zasada równego traktowania wykonawców realizowana była poprzez publikowanie w ogólnodostępnych źródłach zaproszenia do składania ofert wraz z opisem przedmiotu zamówienia.

Zdaniem NIK sposób konstrukcji opisu przedmiotu zamówienia zawierający nazwę konkretnego produktu w praktyce uniemożliwiał złożenie ofert innym potencjalnym wykonawcom posiadającym urządzenia spełniające takie same lub podobne funkcje. W konsekwencji naruszone zostały zasady uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców wynikające z regulacji wewnętrznych PAN.

(akta kontroli str. 114-116, 984-985, 1043-1045, 1350-1383, 1730-1733, 2940-2943, 3040-3045, 3048-3049, 3081-3082, 3251-3267)

4. Do czasu zakończenia czynności kontrolnych NIK PAN nie dokonała umorzenia trzech należności na kwotę 39,7 tys. zł, w stosunku do których komornicy wydali postanowienie o umorzeniu postępowań egzekucyjnych wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji w latach 2012, 2020 i 2022, co

było niezgodne z pkt 2 Zasad postępowania w procesie umarzania należności w PAN stanowiących załącznik nr 2 do zarządzenia w sprawie windykacji należności i ich umarzania.

W przypadku należności na kwotę 17,4 tys. zł prawnik wskazał w informacji z dnia 8 grudnia 2012 r., że Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Śródmieścia, postanowieniem z dnia 16 lutego 2012 r. umorzył postępowania egzekucyjne wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. W przypadku należności Pana A.P. za najem lokalu mieszkalnego w gminie Ruciane-Nida, w kwocie 1,2 tys. zł Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Piszcu wydał w dniu 8 grudnia 2020 r. postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. Z kolei w przypadku należności za zakup owsa i żyta ozimego w kwocie 21,1 tys. zł, Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Mrągowie wydał w dniu 21 października 2022 r. postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji.

W żadnym z powyższych przypadków nie została powołana komisja ds. umarzania należności, a należności nie zostały umorzone.

W punkcie 2 Zasad postępowania w procesie umarzania należności w PAN stanowiących załącznik nr 2 do zarządzenia w sprawie windykacji należności i ich umarzania wskazano, że w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego z uwagi na jego bezskuteczność, aby uniknąć wzrostu należności przeterminowanych i ponoszenia dalszych kosztów ich obsługi, Biuro Finansów i Budżetu w terminie trzech dni miało przekazać sprawę do Biura Organizacyjno-Majątkowego Działu Organizacyjno-Prawnego¹³¹, który miało podjąć działania w kierunku rozważenia możliwości umorzenia należności PAN. W punkcie 3 ww. Zasad wskazano, że tenże Dział miał przeprowadzać analizę stanu faktycznego i prawnego sprawy zgodnie z art. 56 ufp. Jeśli dokonana ocena wskazywała na zaistnienie co najmniej jednej z przesłanek umorzenia należności pieniężnych PAN w stosunku do osób zobowiązanych, należało przekazać sprawę do rozpatrzenia do powołanej przez Kanclerza w tym celu komisji ds. umarzania należności PAN składającej się z przedstawicieli: Dysponenta, BFiB oraz BOM DOP.

Jak wyjaśnił Pan Kazimierz Grzyb, właściwe komórki organizacyjne PAN są na etapie globalnego kompletowania spraw i analizowania ich pod kątem możliwości zastosowania przepisu art. 56 ufp (przesłanki umorzenia w całości należności cywilnoprawnych), a następnie przekazania ich do właściwej komisji. Z uwagi na obszerność tego zadania – konieczne bowiem jest przeanalizowanie każdej ze spraw osobno, a specyfika spraw szczególnie o zapłatę należności czynszowych i związane z tym niejednokrotnie zobowiązania solidarne (w wielu sprawach wspólnie z najemcą solidarnie odpowiadają stale z nim zamieszkujące osoby pełnoletnie) proces ten w sposób znaczny wydłuża się, jak wspomniano także z uwagi na zakres podmiotowy każdego postępowania i konieczność analizy możliwości chociażby wznowienia postępowania egzekucyjnego co do każdego zobowiązanego solidarnie z osobna. Należy mieć również na uwadze, w sytuacji umorzonych postępowań z uwagi na bezskuteczność egzekucji, iż umorzenie należności może być brane pod uwagę, gdy bezskuteczność ma

¹³¹ Dalej: BOM DOP.

charakter długotrwały. Na obszerność tego zadania mają także wpływ wewnętrzne zmiany organizacyjne (likwidowanie jednostek i przejmowanie po nich sald).

NIK nie podziela udzielonych wyjaśnień, ponieważ powyższe działania Biura Majątkowego nie były zgodne z ustaloną w PAN procedurą umarzania należności. Ponadto zdaniem NIK nie istniała potrzeba dodatkowych analiz możliwości umorzenia należności w sytuacji, gdy komornicy sądowi stwierdzili bezskuteczność egzekucji odpowiednio trzynaście, pięć i dwa lata przed rozpoczęciem czynności kontrolnych przez NIK.

(akta kontroli str. 99-102, 996-997, 1028-1033, 1041-1042, 1466-1482, 1490-1499, 1579-1580, 3046-3047, 3251-3267)

5. W przypadku trzech należności na łączną kwotę 104,6 tys. zł ich dochodzenie odbywało się niezgodnie z regulacjami wskazanymi w pkt. 1-5 Zasad postępowania w procesie windykacji należności w PAN stanowiących załącznik nr 1a do zarządzenia w sprawie windykacji należności i ich umarzania.

W przypadku należności na kwotę 33,2 tys. zł dotyczącej najmu pomieszczenia na III piętrze budynku przy ulicy Lelewela 4 we Wrocławiu wezwanie do zapłaty zostało wysłane po 48 dniach od terminu płatności pierwszej faktury wskazanej w wezwaniu. Z kolei w przypadku należności na kwotę 68,4 tys. zł dotyczącej najmu pomieszczenia na parterze budynku przy ulicy Lelewela 4 we Wrocławiu wezwanie do zapłaty zostało wysłane po 169 dniach od terminu płatności pierwszej faktury wskazanej w wezwaniu. W przypadku należności na kwotę 2,9 tys. zł dotyczącej najmu lokalu mieszkalnego w gminie Ruciane-Nida ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty zostało wysłane po 989 dniach od terminu płatności pierwszej faktury wskazanej w wezwaniu.

W punktach 1-5 Zasad postępowania w procesie windykacji należności w PAN wskazano, że Dysponent lub wskazana przez niego osoba przekazuje do Biura Finansów i Budżetu informację o powstałym zadłużeniu (w ciągu 7 dni od dnia upływu terminu płatności), następnie BFiB wysyła wezwanie do zapłaty (7 dni od uzyskania informacji), w przypadku braku zapłaty BFiB wysyła przedsądowe wezwanie do zapłaty. Następnie po otrzymaniu od Dysponenta dokumentacji dotyczącej należności (termin na jej przekazanie 3 dni), Biuro Finansów i Budżetu przygotowuje wniosek do kancelarii prawnej celem sporządzenia pozwu o zapłatę.

Jak wyjaśniła Główna Księgowa PAN w odniesieniu do pomieszczeń na ul. Lelewela 4 zarządzenie wprowadziło zasadę wystawienia wezwania w reżimie dniowym, który wymagał dużych codziennych nakładów pracy bez uzyskania efektów ekonomicznych. W praktyce weryfikacja należności odbywała się głównie w systemie miesięcznym po zamknięciu miesiąca. W przypadku nieobecności osób odpowiedzialnych czy w wyniku konieczności realizacji innych czynności mogło nastąpić opóźnienie w wysyłce wezwań do zapłaty. Z kolei w odniesieniu do lokalu mieszkalnego w gminie Ruciane-Nida Główna Księgowa PAN wyjaśniła, że do czasu przygotowania wezwania do zapłaty prowadzono z dłużnikiem rozmowy w sprawie spłaty zadłużenia.

NIK zwraca uwagę, że podejmowane działania Akademii nie tylko nie były zgodne z ustaloną przez PAN procedurą umarzania należności, ale prowadziły do kilkuletnich opóźnień w odzyskiwaniu należności Akademii.

(akta kontroli str. 1386-1465, 1028-1033, 1041-1042, 2974-2979, 3251-3267)

6. Prezes PAN nie zapewnił rzetelnej samooceny organizacji oraz analizy ryzyka, a tym samym również efektywnej i skutecznej kontroli zarządczej, co było naruszeniem art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych oraz § 11 ust. 1 regulaminu kontroli zarządczej w Polskiej Akademii Nauk¹³².

Prezes PAN, w sporządzanych na podstawie art. 70 ust. 5 ufp, oświadczeniach o stanie kontroli zarządczej powoływał się na wykorzystanie danych ze źródeł takich jak samoocena kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych oraz procesu zarządzania ryzykiem, mimo że takich źródeł informacji w PAN nie udokumentowano.

Jak wyjaśnił pan Adam Redzisz, któremu powierzono obowiązki koordynatora kontroli zarządczej w PAN, standard nr 20 z grupy E: „samoocena” realizowano w formie zespołowej (warsztatowej) analizując informacje pochodzące z wyników audytów, danych dotyczących wykonania planu finansowego i informacji o realizacji budżetu oraz stopniu osiągnięcia celów i zadań statutowych. Wynikiem prac w ww. formie było każdorazowe sporządzenie treści oświadczenia o stanie kontroli zarządczej w Polskiej Akademii Nauk.

Jak wyjaśnił Prezes PAN, pan Marek Konarzewski, proces oceny funkcjonowania systemu kontroli zarządczej w latach 2020–2024 realizowany był przede wszystkim poprzez spotkania Kierownictwa Akademii z Koordynatorem kontroli zarządczej. W trakcie ww. spotkań dokonywano analizy dokumentów, wyników monitoringu realizacji celów, audytów wewnętrznych, kontroli zewnętrznych oraz bieżących działań zarządczych.

Mimo, iż przeprowadzano w PAN identyfikację i ocenę ryzyka podczas procesu planowania audytu wewnętrznego, jednakże proces ten nie był realizowany zgodnie ze szczegółowymi wytycznymi dla sektora finansów publicznych w zakresie planowania i zarządzania ryzykiem¹³³. Nie przeprowadzono analizy ryzyka mającej na celu określenie prawdopodobieństwa wystąpienia różnego rodzaju ryzyk, określenia reakcji na ryzyko oraz działań, które należy podjąć w celu zmniejszenia danego ryzyka do poziomu akceptowalnego, a więc zarządzania zidentyfikowanym i ocenionym ryzykiem. W efekcie nie zrealizowano celu określonego w art. 68 ust. 2 pkt 7 ufp, tj. nie zapewniono zarządzania ryzykiem.

Zdaniem NIK brak rzetelnej analizy ryzyka ma związek z opisanymi w wystąpieniu nieprawidłowościami, co z kolei wskazuje, że nie zapewniono zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi i nie zrealizowano celu wskazanego w art. 68 ust. 2 pkt. 1 ufp. Nie zapewniono też

¹³² Załącznik nr 1 do decyzji nr 13/2014 Prezesa Polskiej Akademii Nauk z dnia 23 kwietnia 2014 r. w sprawie kontroli zarządczej w Polskiej Akademii Nauk.

¹³³ Regulacje wydane przez Ministra Finansów na podstawie art. 69 ust. 4 ufp – Komunikat nr 6 Ministra finansów z dnia 6 grudnia 2012 w sprawie szczegółowych wytycznych dla sektora finansów publicznych w zakresie planowania i zarządzania ryzykiem.

efektywności i skuteczności przepływu informacji, co z kolei było celem wskazanym w art. 68 ust. 2 pkt 6 ufp. Ponadto, nie posiadając rzetelnej analizy ryzyka, PAN nie zarządzała nim w sposób efektywny, a tym samym niezgodnie z celem z art. 68 ust. 2 pkt. 7 ufp.

(akta kontroli str. 95-98, 780-783, 1668-1670, 1684-1686, 1708-1712, 2913-2914, 2922-2924, 2931-2933, 3083-3084, 3196-3233)

OCENA CZĄSTKOWA

Akademia prowadziła gospodarkę finansową co do zasady prawidłowo, jednakże wystąpiły w tym obszarze nieprawidłowości. PAN przygotowywała i zmieniała plany finansowe zgodnie z przepisami ustawowymi i regulacjami wewnętrznymi. Środki z dotacji podmiotowych, celowych i dotacji na zadania inwestycyjne przyznane przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego i nauki w latach 2020-2025 (I półrocze) były prawidłowo wykorzystane i rozliczone. PAN przekazywała środki na działalność instytutów międzynarodowych, które w latach 2020-2024 zostały wykorzystane w całości. Akademia przekazywała też środki w ramach dotacji celowej na pokrycie kosztów bieżących działalności PAN instytutom naukowym na kształcenie w szkołach doktorskich, na studiach podyplomowych i w innych formach kształcenia. Środki zostały rozliczone zgodnie z umowami, a niewykorzystane środki zostały terminowo zwrócone do budżetu państwa. Z kolei w ramach dotacji podmiotowej w okresie objętym kontrolą przekazano łącznie 44,1 tys. zł, które wykorzystano w całości.

PAN dokonywała podziału i przekazywała środki finansowe jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej zgodnie z regulacjami wewnętrznymi. Na funkcjonowanie tych jednostek w latach 2020-2025 (I półrocze) wydatkowano środki z dotacji podmiotowej w łącznej kwocie 237 173,6 tys. zł, z czego 68,1% trafiło pomocniczych jednostek naukowych.

PAN poza środkami z części 67 budżetu państwa dysponowała też przychodami pozabudżetowymi, które w latach 2020-2025 (I półrocze) wyniosły łącznie 278 921,2 tys. zł. Środki te przeznaczano zgodnie z przepisami ustawy o PAN m.in. na projekty badawcze, dzierżawę i wynajem na potrzeby Akademii, bieżące gospodarowanie nieruchomościami oraz na pomoc innym podmiotom i jednostkom PAN.

W okresie od stycznia do listopada 2024 r. prowadzono proces utworzenia Grupy Ośrodków Konferencyjno-Wypoczynkowych PAN, której koszty funkcjonowania w latach 2025-2027 miały wynieść 51 030,0 tys. zł. Decyzją Prezesa PAN w listopadzie 2024 r. proces został przerwany. Na przygotowania do utworzenia nowej jednostki organizacyjnej wydatkowano od stycznia do grudnia 2024 r. łącznie 144,5 tys. zł, co było działaniem niegospodarnym. Ponadto, pracownik PAN realizował jedną z umów zlecenia związaną z tworzeniem GOKW w trakcie czasu pracy etatowej, wydając na wynikające z tych prac podróże służbowe kwotę 1,9 tys. zł, co naruszało § 5 ust. 2 pkt 1 Regulaminu Pracy Kancelarii PAN.

PAN w okresie objętym kontrolą wydatkowała łącznie 50 670,1 tys. zł na cele inwestycyjne w ramach procedur zakupowych i postępowań objętych przepisami ustawy prawo zamówień publicznych. PAN corocznie opracowywała zarówno plany zamówień publicznych powyżej 130 tys. zł, jak i plany zakupów. Procedury postępowań o udzielenie zamówień publicznych powyżej 130 tys. zł oraz procedury zakupowe były co do zasady realizowane zgodnie z przepisami

prawa zamówień publicznych oraz z regulacjami wewnętrznymi. Jednak w przypadku jednej z badanych procedur zakupowych sposób sformułowania opisu przedmiotu zamówienia naruszał zasady wynikające z § 6 ust. 2 Regulaminu udzielania zamówień publicznych w PAN.

PAN w okresie objętym kontrolą posiadała zarówno zobowiązania, z których wynikała konieczność spłaty odsetek, jak i należności. PAN posiadała regulacje wewnętrzne dotyczące zasad windykacji należności i ich umarzania. Proces odzyskiwania należności był realizowany zarówno przez Biuro Prawne PAN, jak i zewnętrzne kancelarie prawne. W przypadku trzech badanych należności na łączną kwotę 104,6 tys. zł terminy wysłania wezwań do zapłaty naruszały pkt. 1-5 Zasad postępowania w procesie umarzania należności w PAN. Z kolei trzy należności na łączną kwotę 39,7 tys. zł nie zostały umorzone pomimo istnienia ku temu przesłanek, co naruszało pkt 2 Zasad postępowania w procesie umarzania należności w PAN.

Poza jednym przypadkiem z 2023 r. PAN w okresie objętym kontrolą zatwierdzała sprawozdania finansowe instytutów naukowych PAN w terminach wynikających z przepisów prawa. W okresie objętym kontrolą PAN, na wniosek Biura do spraw Doskonałości Naukowej przeprowadziła sześć audytów w instytutach naukowych PAN w związku z realizacją umów dotacyjnych oraz zlecono trzy audyty zewnętrzne, z czego dwa na podstawie art. 25 ust. 3 ustawy o PAN. W latach 2020-2025 (I półrocze) w PAN prowadzono odrębne rejestry skarg dla Kancelarii PAN i ośmiu spośród 17 jednostek bez osobowości prawnej. Objęte szczegółowym badaniem skargi rozpatrzono w terminach wynikających z Kodeksu postępowania administracyjnego.

W PAN realizowany był obowiązek zapewnienia kontroli zarządczej zgodnie z art. 68 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Akademia posiadała regulamin kontroli zarządczej w PAN określający obowiązki kierownictwa PAN i jednostek bez osobowości prawnej w zakresie kontroli zarządczej. W okresie objętym kontrolą adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza funkcjonowała w PAN w ograniczonym stopniu, co potwierdzały wyniki audytów odnoszących się do tej kwestii. PAN nie prowadziła odrębnej dokumentacji procesu samooceny oraz nie był on wykonywany za pomocą ankiet, a analiza ryzyka nie miała udokumentowanej postaci, co prowadziło do naruszenia art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych oraz § 11 ust. 1 regulaminu kontroli zarządczej w Polskiej Akademii Nauk.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Zapewnienie skutecznej kontroli zarządczej nad poprawnością prowadzenia ksiąg obiektów budowlanych w jednostkach bez osobowości prawnej.
2. Objęcie wynajmu miejsc parkingowych w garażu przy ul. Hożej 5/7 regulacjami wewnętrznymi dotyczącymi gospodarowania majątkiem PAN.
3. Należyte wykonywanie nadzoru nad pracą likwidatorów instytutów naukowych PAN w szczególności zapewnienie im odpowiednich zasobów kadrowych i technicznych do wykonywania zadań.
4. Szczegółowe planowanie wydatków związanych z tworzeniem nowych lub przekształcaniem istniejących jednostek organizacyjnych PAN w celu uniknięcia

dublowania kosztów poniesionych na określone zadania i przypadków niegospodarności.

5. Sprawowanie należytej kontroli nad zawieraniem umów cywilno-prawnych z pracownikami PAN w celu uniknięcia przypadków wykonywania zadań zleconych w czasie pracy etatowej.

6. Tworzenie opisów przedmiotów zamówienia lub szacowania wartości zamówienia w sposób nieograniczający konkurencji.

7. Formalizacja procesu dokumentowania analizy ryzyka i samooceny w ramach kontroli zarządczej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje *prawo zgłoszenia* na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego¹³⁴. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 19 grudnia 2025 r.

Kontroler
Mateusz Seroka
Specjalista kontroli
państwowej
(za zespół kontrolny)

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego
Dyrektor
Sławomir Żyła

/-/

¹³⁴ Po 1 stycznia 2026 r., ze względu na zmianę struktury organizacyjnej NIK, zastrzeżenia należy kierować do Dyrektora Departamentu Rozwoju i Gospodarki.

Na podstawie art. 35c ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2022 r. poz. 623) w treści wystąpienia pokontrolnego z dnia 19 grudnia 2025 r., znak sprawy KNO.410.4.2.2025, P/25/022 Gospodarka majątkowa i finansowa Polskiej Akademii Nauk, kierowanego do pana Marka Konarzewskiego, Prezesa PAN, dokonano sprostowania oczywistych omyłek pisarskich i rachunkowych poprzez:

- zastąpienie użytego na str. 4 w akapicie drugim, w wierszu siódmym, sformułowania „592 351,3 tys. zł (60,1% wszystkich przychodów PAN)” sformułowaniem „524 485,5 tys. zł (53,3% wszystkich przychodów PAN)”;
- zastąpienie użytej na str. 37, w wierszu trzecim liczby „117 264,0 tys. zł” liczbą „49 398,2 tys. zł”;
- zastąpienie użytego na str. 42 w akapicie drugim, wierszu drugim sformułowania „Podatek VAT, nie podlegający odliczeniu” sformulowaniem „Podatek VAT, podlegający odliczeniu”;
- zastąpienie użytego na str. 47, w wierszach szóstym i siódmym sformułowania „ogłoszenie o zamówieniu zostało zamieszczone w BIP w dniu 4 kwietnia 2024 r. i na stronie internetowej PAN” sformulowaniem „ogłoszenie o zamówieniu zostało zamieszczone w BZP w dniu 4 kwietnia 2024 r. i na stronie prowadzonego postępowania”.

Warszawa, 22 stycznia 2026 r.

Mateusz Seroka

Specjalista kontroli państwowej

/ /